

Traktorji v skupščini?

Ko to pišemo, se še ne ve, ali se bodo kmetje iz Vojvodine 28. avgusta s traktorji in kombajni pripeljali pred skupščino SFRJ v Beogradu in tako protestirali zoper kmetijski del politike Markovićeve vlade. Ne glede na izhod (kmečkega mitinga najbrž ne bo predvsem zato, ker bi taka oblika nezadovoljstva silno čudila naše-nevrščene prijatelje, ki bodo napolnili Beograd), pa je jasno, da je pobuda iz vasi Gardinovići v Bački predvsem še en poskus čimprejšnje rušitve kabineta Anteja Markovića. Botri tega poskusa so Srbi, miting naj bi bil odgovor na Markovićeve ukrepe za zaščito kmetijstva, ki so po mnenju SR Srbije, naše kmetijske velesile, nezadostni.

Marković oziroma njegov minister za kmetijstvo Stevo Mirjančić sta samo človeški bitji, samo nedobronameren nestrepneč od njihju pričakuje, da bosta v nekaj dnevih popravila vse krivice in neumnosti, ki so se v našem agraru napokile v povojnih desetletjih. Slovenci in hrvaški kmetje Markovićeve kme-

tijskih ukrepov niso sprejeli na nož niti se niso odzvali bratskemu klicu, naj se udeležijo traktoriade pred zvezno skupščino. Za razliko od srbskih tovarišev po motiki menijo, da bi se morale kmetijske zadeve s polj počasi preseliti v skupščino in ne pred njo.

Da gre pri pobudi iz Gardinovićeve predvsem za še en poskus destabilizacije Markovićeve vlade, govori o tem tudi prizadevanje, naj patronat nad kmečkim mitingom prevzame zvezna konferenca SZDL. To bi dalo mitingu jugoslovanski pečat, zvezna SZDL pa prošnje, ki je pravzaprav zahteva, niti ne more zavrniti, saj so srbski in jugoslovanski kmetje vsaj na papirju še kako del njenega članstva. Zvezna SZDL je torej v precej zagametan položaju, na eni strani mora upoštevati tih, vendar očito željo jugoslovanskega predsedstva, ki si želi ob shodu nevrščeni v Beogradu mir, na drugi pa je skušnjava ugoditi zahtevi kmetov. Še zlasti, če vemo, katere narodnosti je sedanjí predsednik zvezne SZDL. Skušnjava pa je mi-

kavna samo na prvi pogled. Kaj se bo zgodilo, ko se bodo v Beograd napotili (na primer) jugoslovanski potrošniki, člani SZDL, nezadovoljni z novimi cenami kmetijskih ali kakšnih drugih izdelkov. Se bo torej zvezna SZDL prelevila v mitingaški servis vseh in vsakogar? Servis vseh proti vsem? To se najbrž ne bo zgodilo.

Grožnja srbskih kombajnov in traktorjev pred zvezno skupščino ni izvenela v prazno. Čeprav je Markovićeve vlada kmetijski svezjen vezala že pred pobudo iz Gardinovićeve, je očito, da je z njim bolj pohitelja, kot je nameravala. K temu je gotovo prispevala tudi grožnja, čeprav je kmetijski minister dr. Mirjančić na tiskovni konferenci v Gornji Račoni izjavil, da ukrepov zvezne vlade niso izsilili pritiski.

In kaj je nauk te zgodbe? SR Srbija bo naredila vse, da Markovićeve vlada čimprej odide. Scenarij pa je bil tokrat napačno tempiran, pisci iz nekíh Gardinovićeve v Bački so pozabili vnesti podatek o samitu nevrščeni. Pa saj bo še več kot dovolj drugih priložnosti. Srbi se za razliko od sveta, Evrope in nesrbskega dela Jugoslavije očito ne zavedajo, da je Markovićeve vlada poslednja jugoslovanska civilna šansa. Če bo zrušena, jo lahko nadomesti samo vojaška uprava.

M. BAUER

Peskokopi — rane

O tem izvršni svet

TREBNJE — Trebanjski občinski izvršni svet bo na eni naslednjih sej razpravljal o peskokopih v občini, kot so se pred časom dogovorili člani tega občinskega organa. Glede na trenutno stanje peskokopov bo občinska vlada nemara sprejela tudi sklepe o tem, kaj storiti, da bodo peskokopi čim manjša rana na okolju.

Sanacija omenjenih objektov, do katere bo pot iskal odločujoči občinski organ, bo že po površnih ocenah vredna velikega denarja. Kje taka sredstva dobiti, je vprašanje, na katerega bodo morda najlažje odgovorili traserji preteklega razvoja občine, če bodo odklenili blagajne, v katere se je stekal denar, zbran s prodajo peska prav z namenom, da bo kdaj služil za sanacijo peskokopov in kamnolomov. Sedanjí izvršni svet seveda utegne ostati tudi brez tovrstnih odgovorov, če v ceno peska tovrstni denarni delež ni bil vračunan.

Tak morebiten (in po dokaj veljavnih ocenah dejanski) »trgovski spodrslijav preteklosti bi utegnil kdo jemati kot uvod v razglabljanje o tem, kdo lahko prodaja pesek, po čem in komu. Prej kot slej bi se tako brskanje po predpisih izkazalo kot krivično, posebej še, če bi se na zatožni klopi znašle krajevne skupnosti, o katerih je znano, da si lahko pomagajo še največ po načelu »znajdi se«. Ta parola pač včasih pomeni tudi prodajo peska. Takšno po sili razmer izbrano kranje blagajn krajevnih skupnosti je pripeljalo do ekološkega opustošenja, katerega odprava bo draga. Toda komu naprtiti to ceno?

Če bo znan ta odgovor, bo še nadalje na stečaj odprto drugo vprašanje: kje kopati pesek v bodoče? Gradnje pri nas niso ustavljene, hkrati pa so vse glasnejši ekologi, katere naj bi posredno zadovoljili tudi sklepi z napovedane seje občinskega izvršnega sveta.

M. LUZAR

VOJAK BREZ PUŠKE

LJUBLJANA — Vojak, ki zaradi verskega prepričanja noče sprejeti orožja, služi vojaški rok 24 mesecev ali še enkrat več kot ostali. Tako pravi dopolnilo zakona o vojaški obveznosti, ki je bilo objavljeno v 43. številki Uradnega lista. Dopolnilo dodaja, da mora starejša vojak, ki noče sprejeti orožja, opozoriti, da bo služil vojaški rok 24 mesecev in ne le 12, ali pa naj sprejme orožje. Vojak pa si med služenjem vojaškega roka lahko premisli in sprejme orožje, nakar se mu vojaški rok ustrežno nanovo določi.

T. J.

Za prvo silo zbiralnik

V Trebnjem rešujejo pereč problem oskrbe z vodo iz sistema Šentpavel — Kaj predlaga projektant?

TREBNJE — Očitno je, da postaja v Trebnjem preskrba z vodo vse bolj pereč problem. O tem je pred časom razpravljala tudi občinski izvršni svet, ki se je zavzel za izdelavo študije o možnostih boljše oskrbe z vodo. Problem razrešujejo tudi v Komunalni, kjer so povabili k sodelovanju tudi projektanta vodovodnega sistema v Šentpavlu, tj. najbolj problematičnega dela omrežja. S tem strokovnjakom želijo najti dolgoročne rešitve, medtem ko sami sproti popravljajo okvare na vodovodu.

V Komunalni sicer predlagajo kot najboljšo rešitev novo zajetje pri Šenttrupertu. Vodo, ki bi bila bistveno kakovostnejša od te, ki jo daje izvir v Šentpavlu, bi pošiljali po cenejšem gravitacijskem vodovodnem sistemu. O tem že obstajajo idejni projekti, potrebne raziskave pa je že opravil geološki zavod. Ali bo ponudila rešitev za okrog 2.300 gospodinjstev, ki dobivajo vodo

• Načrti za temeljito prenovu vodovodnega sistema v Trebnjem so v končni točki gotovo cenejši v primeri s sedanjimi večkrat nezanesljivimi popravili. Okvare, ki so bile 17. in 18. julija, stanejo okrog 40 milijonov din.

iz šentpavelskega vodovodnega zajetja, ta nadomestna varianta ali jo bo prispeval omenjeni projektant, pa še ne moremo sporočiti, saj je bil strokovnjak v Trebnjem ta teden.

Da odgovorni ne stojijo križem rok, to nemara vendarle potrjujejo še ne v celoti dograjen 500-kubični rezervoar na Cvibljah, in napoved, da bodo tam zgradili še dva tolikšna vodna zbiralnika.

L. M.

POSOJILA BREZ ČEKOV

LJUBLJANA — Podjetja, banke in druge pravne osebe smejo dajati posojila največ za 6 mesecev, posojila morajo biti zavarovana (poroki itd.), za zavarovanje posojila se ne sme uporabiti ček tekočega ali žiro računa, v pogodbi o posojilu pa je treba ločeno izkazati znesek posojila in znesek obresti. Tako pravi že veljavna odredba o pogojih za dajanje posojil občanom. Če posojilodajalci ne bodo upoštevali uredbe, jim je zagrožena kazen, in sicer za podjetje 9 do 45 milijonov din, za odgovorno osebo pa od 500.000 do 2,5 milijona din.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 159 z dne 21. avgusta 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivno, čeke, kreditna pisma		
			nakupni	in poštna nakaznice	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	20158,52	20188,80	20219,08
Avstrija	šiling	100	192703,16	192992,65	193282,14
Kanada	dolar	1	22581,81	22615,73	22649,65
Danska	krona	100	348756,09	349280,01	349803,93
Finska	marka	100	602386,09	603291,03	604195,97
Francija	frank	100	401621,04	402224,38	402827,72
ZR Nemčija	marka	100	1356131,97	1358169,22	1360206,47
Grčija	drahma	100	15749,77	15773,43	15799,09
Irsko	funt	1	36151,26	36205,57	36259,88
Italija	lira	100	1888,62	1891,46	1894,30
Japonska	jen	100	18556,94	18584,82	18612,70
Kuvajt	kv. dinar	1	88840,03	88973,49	89106,95
Nizozemska	gulden	100	1201344,45	1203149,17	1204953,89
Norveška	krona	100	371657,29	372215,61	372773,93
Portugalska	escudo	100	16195,65	16219,98	16244,31
Švedska	krona	100	400623,04	401224,88	401826,72
Švica	frank	100	1570792,44	1573152,17	1575511,90
V. Britanija	funt	1	41538,04	41600,44	41662,84
ZDA	dolar	1	26641,22	26681,24	26721,26

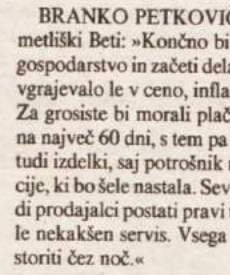
Naša anketa

Živeti z nesmiselnostmi

Zaradi velikih količin bankovcev z majhno nominalno vrednostjo je zadnje mesece postalo ravnanje z denarjem fizično naporen posel, sedaj, ko se pojavljajo novi bankovci s šestimi ničlami, hkrati pa ostajajo v obtoku še stari, je postalo preračunavanje tudi nepotreben psihičen napor in neredko se v trgovini zgodi, da stojita s šopi denarja v rokah zmedena oba — prodajalec in kupec. Inflacija je oba pripeljala do nesmiselnosti, da ob v podzavesti še živčnem starem dinarju niti lastnega denarja po vrednosti ne prepoznata več. Denar je tako postal brez vsake predstavnosti teže in nekateri že kličejo za pomoč novo denominacijo. Ta bi ob taki inflaciji povzročila še večjo zmedo. Če smo še pred pol leta trdili, da se učimo živeti z inflacijo, potem lahko sedaj nemočno ugotovljamo, da je že odbrzela dalje v sfero, rezervirane za fantastiko. In v teh sferah krmarimo vsak po svoje, državni organi, ki jo skušajo zajeti, gospodarstveniki, ki jo skušajo obrniti v svoj prid, in državljani, ki se skušamo zman izogniti njenim uničujočim udarcem. Doklej še?

NADA BRODARIĆ, pripravnica v črnomaljski srednji šoli Edvarda Kardelja: »Meje inflacije najbrž do nekje, toda glede na slab položaj v naši državi jih težko napovedo celo strokovnjaki, kaj šele navadni občani. Najbrž pa bi se v gospodarstvu morali bolj zglodovati po kapitalističnih državah. Kot vse kaže, socializem ni tako idealen, kot so ga dolgo proglasili, saj so vse socialistične države v težavah. Več možnosti za uveljavitev bi morali dati mladim strokovnjakom, če hočemo iz krize.«

BRANKO PETKOVIĆ, trgovski potnik v metliški Beti: »Končno bi morali uvesti tržno gospodarstvo in začeti delati. Dokler se bo vse vgrajevalo le v ceno, inflacije še ne bo konec. Za grosiste bi morali plačilne roke zmanjšati na največ 60 dni, s tem pa ne bi lahko pocenili tudi izdelki, saj potrošnik ne bi plačal še inflacije, ki bi se šele nastala. Seveda pa bi morali tudi prodajalci postaviti pravi trgovci, da ne bi bili le nekakšen servis. Vsega tega pa ne bo moč storiti čez noč.«

STANKO TOMŠE iz Dobenega, vratar pri Slovini: »Tudi sam se sprašujem, do kod bo to šlo. Bo tisoč, tisoč tristo do novega leta? Dolgo pa tako ne bo moglo iti naprej. V tako visoke številke kot so desetisoč in več, inflacija ne bo mogla. Verjetno bo že prej potrebno kako ukrepati, predvsem izboljšati gospodarstvo in povečati izkoristek delovnega časa. Sicer pa mi o tem lahko le govorimo, gospodarstvo pa tako in tako drugo.«

ANDREJA BRAČUN iz Brestanice, uslužbenka občinske skupščine Krško: »Zaenkrat ne kaže, da bi se rast inflacije ustavila. Vsi ukrepi, ki jih uvajajo, ne bodo pomagali, če ne bodo vsi ljudje za to. Strokovnjaki zastoj načunajo na rezultate, če eni dovolijo, drugi ne, če eni upoštevajo ukrepe, drugi jih pa kršijo. Življenja pri desetisočodstotni inflaciji si ne morem predstavljati, saj bodo cene divjale navzgor, plače pa ne. Skratka, kaj posebno dobrega ne moremo pričakovati.«

JURIJ PESTNER, trizer iz Novega mesta: »Kje se bo ta nadloga ustavila, je težko ugotoviti, lažje je reči, da bo letos skoraj zagotovo preskočila 1.000-odstotno mejo. Vsem pa je verjetno jasno, da je brez enotne podpore zvezni vladi ne bo moč ustaviti. Sedanje razprtje in medsebojna obtoževanja samo podžigajo inflacijski ogenj, saj so s tem, ko vsakdo vleče na svojo stran, stvari postale brezizhodne. Nekdo bo moral priznati, da imajo drugi boljše rešitve.«

DRAGO MILINOVIĆ, direktor Jutrjanke, Sevnica: »Mislim, da bo inflacija približno 1.400-odstotna. Če jo bomo hoteli brzdati, potem bomo morali marsikaj storiti, pa tudi zvezna vlada in oblast bosta morali pokazati, kako se to dela, predvsem z zmanjševanjem proračunske in celotne porabe. Recept zoper inflacijo med drugim pravi, da je treba kakovostno delati in kvalitetne izdelke prodati za primerno ceno. Nekatere panoge so sedaj ves čas v zgbah, a si stalno povečujejo plače.«

ADOLF LONGAR, tehnični vodja v Novolesu, Rače selo: »Strokovnjaki napovedujejo več kot 1.000-odstotno inflacijo. Rešitev je v uresničitvi vseh napovedanih gospodarskih reform, v zmanjševanju neproduktivne rezerve, v ukinitvi kliringa in v delu po zahodnem vzorcu. Sedaj delavec z osebnim dohodkom ne more kupiti kaj dosti, zato ni motiviran za dobro ali nadurno delo. Tudi to bo ena od posledic visoke inflacije, saj bo motiviranost še slabša.«

JANKO VEBER, gradbeni inšpektor — pripravnik, Kočevje: »Mladi smo najmanj krivi za inflacijo, zato ni prav, da so za vse, tudi za mlade družine, ukiniteli brezobrestna posojila na čeke. Mislim pa, da ne bo inflacije — vsaj tako visoke ne — in da nam bo vsem boljše, ko se bo politika nehala vtičati v gospodarstvo. Sedaj se borimo proti inflaciji le tako, da za služeni denar hitro nakupimo opremo za stanovanje in druge potreščine, kar je pač dosegljivo.«

JOŽE ŠKULJ, vodja kalinice v Riku, Ribnica: »Proti inflaciji se je najbolje boriti tako, da je pri hiši čim manj dinarjev. Najbolje je, da nakupiš razno trajno blago ali pa dinarje zamenjaš za katerokoli tujo valuto, saj je vsaka boljša kot dinar. V Ribnici se tega načela držimo, zato je ob izplačilnih dneh naval na banko, nato pa v trgovine. Bojim se, da bomo dosegli nemško inflacijo med obema vojnama, ko je pisemska znamka veljala dva milijona mark.«

Vse več računovodske »telovadbe«

Z novinarske konference SDK Novo mesto — Izvoz več ne pokriva uvoza

NOVO MESTO — Številni sistemski zakoni, ki so bili sprejeti v okviru izvajanja gospodarske reforme, zlasti zakon o računovodstvu, zakon o financiranju in zakon o podjetjih, so skupaj z ukrepi tekoče ekonomske politike, politiko realnega tečaja dinarja in realnih cen, ob zmanjšanju proračuna in odpravi izvenproračunske porabe, odločujoče vplivali na izkazane finančne rezultate tudi v naši regiji. »So povedali prejšnji teden na tiskovni konferenci pri novomeški podružnici SDK, kjer naj bi te rezultate podrobneje analizirali.

To pa nikakor ni lahko delo, saj so se zakonski in podzakonski akti stalno spreminjali in zamujali. Tako je bil zakon o računovodstvu sprejet šele 2. marca, mnoge predpise so sprejemali še julija, zadnja sprememba pa je bila objavljena v Uradnem listu šele 20. julija. To je pripeljalo do številnih napak v obračunih, ki so jih na SDK le s težavo odpravljali, rezultati pa z lanskimi tako ali tako niso primerljivi, saj so nekatere postavke povsem spremenjene. »Tako še vedno ostaja dejstvo, da v Jugoslaviji nimamo urejenih financ, še manj pa knjigovodstvo,« so povedali na SDK.

Se najbolj primerljiv je podatek o rasti industrijske proizvodnje. Ta je v primerjavi z lanskim polletjem v metliški občini porasla za 25,3 odstotka, v črnomaljski za 11,7, v novomeški za

1,7, v trebanjski pa padla za 13,6 odstotka.

Gospodarstvo regije je doseglo 9.880 milijard din skupnega prihodka, na nje-

• O izgubarih, zlasti o vzrokih izgub je težko govoriti, saj so ponekod še vedno del finančne »telovadbe«, zagotovo pa so največji v novomeški občini, kjer prednjači Iskra-Tenel, sledijo pa ji IMV-Adria, Novoles FPL, Iskra-Hipot, ŽTO Novo mesto itd.

govo velikost pa so vpivali številni dejavniki, predvsem pa inflacija. Po posebni metodologiji so na SDK izračunali primerljivi prihodek za prvo polletje in ta znaša 1.328 milijard dinarjev ter je

večji za 644 odstotkov. V njegovi strukturi zavzemajo poslovni prihodi 71,2-odstotni delež, prihodi od financiranja 28,3-odstotni delež in izredni prihodi 0,5-odstotni delež. Med poslovnimi prihodi sta najpomembnejša deleža dohodek od prodaje na domačem trgu, ki znaša 39,2 odstotka in dohodek od prodaje na tujem trgu, ki znaša 20,4 odstotka. Delež od prodaje na tujem trgu je občutno nižji, saj je lani znašal 28,1 odstotka. Izvoz se je v primerjavi z enakim obdobjem lani sicer povečal za skupno 5 odstotkov (na konvertibilni trg za 3), vendar se je hkrati povečal uvoz za 19 odstotkov (s konv. trga za 20), tako da je stopnja pokritja uvoza z izvozom na konvertibilnem trgu le 87,56-odstotna, lani pa je bila v prvem polletju še 101,5-odstotna.

T. J.

Ljubljansko pismo

Razrvana Jugoslavija v obeh tujine

Diagnoza londonskega »Financial Timesa«

LJUBLJANA — Od kar naši časniki in novinarji pišejo republiško obarbane resnice in pometajo pred tujimi pragi namesto pred lastnim, je bolj poučno brati tuj tisk kot domačega.

Tako so v londonskem časniku Financial Times nedavno tega objavili posebno prilogo o Jugoslaviji. V uvodniku je Jugy Dempsey zapisala, da je Jugoslavija na razpotju. V vladajoči ZKJ obstajajo dileme glede nadaljnjega razvoja, z obotavljanjem pa se povečuje možnost za neuspeh reform. Jugoslavija je daleč od homogenosti. V državi živi več narodov z različnimi političnimi izkušnjami in drugačno politično kulturo. Partija in vlada skušata najti sistem, ki bi olajšal ekonomske reforme, hkrati pa bi bil skladen s pričakovanji in političnimi cilji posameznih delov države. Marković, ki se je odločil uvesti temeljite reforme, ima s tem težko nalogo. Otežujejo jo še stare mednarodne antipatije, ki cepijo državo in vplivajo na razpravo o politični reformi. Za ostre mednarodne napetosti pa so tudi rezultat politične in gospodarske avtarkije posameznih republik. Tito je znal simptome nacionalizma sproti zatrei. Danes pa se Jugoslavija sooča z neverjetno polemično vojno, kar je pripeljalo nacionalizem do vrelišča.

Severozahodni del Jugoslavije je bližje Evropi kot Balkan. Od habzburških časov je zadržal določeno stopnjo civilne družbe, ki je ostala v

V. BLATNIK

Kmetijstvo

V AVSTRIJI NA BOBEN VSAKA PETA KMETIJA

V naslednjih petih letih bo moral vsak peti avstrijski kmet opustiti kmetijstvo, napoveduje tamkajšnji inštitut za raziskave v gospodarstvu. Ali natančneje: od 257.000 kmetov, kar je 7,6 odst. vseh zaposlenih avstrijskih državljanov, jih bo propadlo nad 50.000. To je davek in trda logika preusmerjanja tržnega gospodarstva, ki traja že vsa povojna leta in ki je avstrijskemu kmetijstvu vzelo od 1951. leta do danes kar 713.000 delovnih mest. To je druga, bolj senčna plat napredovanja kmetijstva v sosednji državi, na katero se tako radi sklicujemo, ne da bi upoštevali celoto, torej tudi tragedijo propadanja manj uspešnih kmetov. Res pa je tudi, da so ukrepi (bogate) države taki, da je to manj boleče, kot bi sicer bilo.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek je bilo moč dobiti kilogram krompirja za 7.000 din, zelja, čebule in bučk za 6.000, kumar za 15.000 do 20.000, fižola za 15.000 do 20.000, malancanov za 2.000 in solate za 15.000 din. Slive so prodajali po 8.000 do 10.000 din po kg, hruške po 12.000, jabolka po 11.000, ringloje po 8.000 in breskve po 7.000 do 12.000 din za kg. Merica robid je stala 10.000 din. Cena za kilo lisičk je bila 60.000 din. Jajce je veljalo 3.000 din. Za lonček smetane so kupci odšteli 30.000 din, za kilo skute pa 35.000 do 40.000 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli rejci naprodaj 162 prašičev v starosti do 3 mesecev in 27 starejših. Prvih so prodali 108, in sicer po 38.000 do 40.000 din za kg, drugih pa 13, in to po 36.000 din po kg.

Kmetijski nasveti

Zmaguje negovana ledina

Obdelava ima, kot je splošno znano, blagodejen učinek na rodovitnost. Zemlji se laže razvijajo korenine, v njej pa je tudi več topljive in rastlinam laže dostopne hrane, zato je razumljivo, da so strokovnjaki od nekdanjih poročalci tudi obdelavo sadovnjakov, ne le njiv in vinogradov. Vendar so se časi spremenili, bolje rečeno, prinesli so nove ugotovitve in kmetijske. Že dejstvo, da v obdelanem sadovnjaku ob mokrem vremenu ni moč uporabljati mehanizacije, je postavilo obdelavo pod vprašaj. No, če uporabimo motorne škropilnice. Tudi z drobnoraznimi ni čisto tako, kot so nekdanji učili. Pod negovano ledino je celo več drobnoraznih in več drobnih površinskih, skoz katere dotekata voda in zrak v globino, to pa omogoči tudi boljše prehranjevanje rastline. Raziskave so tudi pokazale, da so v negovanih travnatih nasadih plodovi lažje obarvani, to pa je lahko odločilno v sadni trgovini. Skratka: prednosti negovane ledine in s tem opuščene obdelave so tolikšne, da prevladajo njene slabosti, ki so v tem, da je treba ob zatavljenju kupiti seme trav, večkrat kositi, obilnice gnojiti itd. Da pa bo zatavljenost uveljavilo svoje prednosti, ga ni moč prepustiti naključju. Če bi pustili tla, da bi se sama zatavila, bi se močno zaplevelila, kar bi bilo v veliko škodo nasadu. Potrebna je načrtna setev in negovanje trate, zato govorimo o negovani ledini. Za srednje in težje zemlje, kartrine so pri nas, priporočajo naslednje travne mešanice za hektar zatavljenega nasada: 30 kg mačjega repa in 3 kg bele detelje, ali 6 kg angleške

POTREBUJETE NASVET? — Da bi pospešili razvoj sadjarstva na Dolenjskem, so na ljubljanskem kmetijskem zavodu letos zaposlili sadjarjskega strokovnjaka specialista, ki strokovno pomaga družbenim in posameznim obratom pa tudi zasebnikom, zlasti tržnim pridelovalcem. Agrokombinat, ki je, kot je sam povedal v nedavni kmetijski oddaji Studia D, tudi zasebnikom na voljo vsak petek od 6.30 do 10.30 v Srednji kmetijski šoli Grm (tel. 20 538)

5 kg italijanske pahovke, 10 kg travniške bilnice in 3 kg bele detelje. Seme je treba posejati v jeseni ali spomladi, ko je dovolj padavin, da bo hitro kličilo in se mlade trave naglo razrasle. Ledino negujemo z mulčarji, ki omogočajo hitro trohnenje trave in s tem bogatitev humusa v tleh.

Inž. M. LEGAN

Jelka je domorodka, smreka tujka

Ob kritiki dolenskih gozdarjev pojasnjuje za naš list strokovne vidike prof. dr. Dušan Mlinšek — Dokazano je najboljši negovan mešan gozd

NOVO MESTO — V 32. številki Dolenjskega lista je na pismih bralcev v svojem prispevku Rado Vouk obtožil dolenske gozdarje pretiranega uvajanja smreke na to območje, kar naj bi škodilo tlem, lahko pa bi povzročilo tudi klimatske spremembe. Priznanega gozdnega strokovnjaka prof. dr. Dušana Mlinška smo povprašali, kaj o tem meni sodobna gozdarska stroka.

»Dolenjski gozd po naravi iglavcev ne pozna, razen na Rogu v višjih legah in tam v glavnem le jelko. V nižjih legah najdemo jelko naravno le v okolici Dolenjskih Toplic, kjer so talne razmere nekoliko drugačne. Naravno iglavce je zelo problematično vnašati iglavce, če ravno so mogoče gospodarsko zelo zanimivi. Zadeva je zelo tvegana iz več razlogov. Listavec je po naravi tako vitalen, da je velika nevarnost, če se z vsajeno smreko posebej ne trudite, da jo bo prerasel. In dostikrat taka pomoč smreki več stane, kot pa potem smreka več da. Drugo hudo problematično je, da iglavce, ki jih vnesete v te klimatske razmere, ponavadi lomí sneg. Ni nujno, da se to zgodi, ko je sestoj še mlad, lahko šele čez deset, dvajset ali štirideset let, in ravno v času, ko boste največ pričakovali od tega drevja, vam ga bo na-

rava zmaličila. Se pravi, da je tudi kalkulacija lahko zelo nepremišljena. Če pa spodbujamo čiste iglavce, kot je bilo

Prof. dr. Dušan Mlinšek

V kaj naj usmeriva otroke?

Tako se sprašuje čisti kmet Jože Klepec s Krasinca — Preveč garanja, a premalo dohodka za kmete

KRASINEC — Jože Klepec, eden od treh čistih kmetov na Krasincu, velja za večjega v metliški občini. Prav na Krasincu imajo idealne možnosti za kmetovanje: tu so ena najlepših polj v Beli krajini, zemlja je komasirana. Poleg tega imajo Klepčevi, katerih kmetija je popolnoma mehanizirana, 7,5 hektara obdelovalne zemlje le v treh kosih, dodatnih 5 hektarov pa jo vzamejo v najem.

Kljub temu pa Klepčevi niso zadovoljni s kmetovanjem, predvsem pa ne s kmetijsko politiko. Njihova osnovna dejavnost je živinoreja, s katero imajo največ dela, a najnižji dohodek. V hlevu je 10 krav mlekaric in 12 pitancev, v zbiralnici pa vsak mesec odpeljejo

15 let, odkar sem poročen, delamo noč in dan. Z ženo sva glavna delovna sila, pomaga tudi mama, otroci pa so še premajhni. Žena je bila, preden se je poročila, v službi, potem je ostala doma in s tem smo naredili največjo napako. Na kmetiji ni prave socialne varnosti. Zaravrovana sva v najnižjem razredu, da nama pač tečejo leta, kaj pa bi bilo, če bi prišlo do nesreče, si ne upava niti pomisliti,« potarna Jože.

Pri Klepčevih bi se radi specializirali za pridelovanje ene kulture, saj bi bila pridelava cenejša, ker ne bi potrebovali toliko strojev in ne truda. »Zal si tega zaradi negotove kmetijske politike ne moremo privoščiti. Zato se ni čuditi, da poskušamo s tem in onim. Gojili smo tudi kumarice in tobak. Še bolj kot to, kaj bomo sadili, me skrbi, kako naj usmerimo otroke, ali ni bolje, da si poiščemo zaposlitev,« pomišlja Klepec.

M. B.-J.

Jože Klepec z ženo

okrog 3.000 litrov mleka. »Zelo občutimo krizo v živinoreji in če se bo ta še nadaljevala, potem se bomo raje odločili saditi več krompirja. Letos smo ga posadili na 1,3 hektara polj, že 10 let pa prodajamo eni od karlovških delovnih organizacij za njihove delavce. Saj ga odkupuje tudi kmetijska zadruga, a so pri odkupu preveč počasni. Kmetje radi pridelek čimprej novčimo, saj je dovolj, da tako zamujajo s plačilom že pri mleku,« pravi gospodar Jože.

Klepec pove, da sam ne ve, kako je sploh moč živeti samo od dela na kmeti-

Pravi čudež škropilne tehnike

Novo škropilnice ne kajkrat zmanjšajo porabo pesticidov

KRANJ — Na pravkar končanem mednarodnem sejmu se je domače podjetje Agromehanika predstavilo s najmodernejšimi nosilnimi prireznimi škropilnicami, ki so tako rekoč zadnja beseda škropilne tehnike. Agromehanika jih bo izdelovala v sodelovanju z največjim svetovnim izdelovalcem škropilnic, s tvrdko Hardi v Danske. Kaj pomeni vnašanje pesticidov v naravo, smo tragično spoznali pri nedavni zastupitvi pitne vode na Dravskem polju, zato je vsako zmanjšanje porabe strupov več kot dobrodošlo. Najodobnejše škropilnice s pomočjo elektronskega krmiljenja omogočajo nekajkratno manjšo porabo pesticidov, celo samo 60 do 120 litrov namesto običajnih 200 do 600 litrov. Naravi je s tem zmanjšanjem zelo prizaneseno, da o manjših stroških sploh ne govorimo.

Agromehanika je na sejmu razstavljala velike škropilnice, uporabne predvsem za velike kmetijske obrate ali skupino kmetov. Tako je bila na ogled nošena 800-litrska škropilnica z 12 m delovne širine, ob njej pa še 1000-litrska z 18 m širine in priprežna 3.500-litrska s 24 m delovne širine. Te naprave omogočajo kar najatančnejšo škropljenje in so v resnici vrhunski dosežek tehnike. Imajo hidravlično mešalo, hidravlično odpiranje in zapiranje ventilov, poseben samočistilni filter, mehanski antidrip sistem, vse to pa povezuje elektronska mikroprocesna krmilna enota. Le o ceni ne poročajo. (K. g.)

— n

(Ekonomska politika)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Kaj proučujejo strokovne ustanove

Iz poročila o delu in poslovanju Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije za leto 1988 (Celje, maja 1989) zveemo, kaj ta čas raziskujejo naše strokovne ustanove na področju vinogradništva in vinarstva.

Katedra za vinarstvo (prof. dr. Slavica Šikovec) proučuje še naprej mikrovitifikacijo vzorcev vin od sort, ki jih še vnašamo v vinograde z novim sortimentom v trsni izbor Slovenije. Rezultat teh raziskovanj je že obogatena trsni izbor, ki je dopoljen z več novimi, primernimi sortami (kerner, šardone, cveigelt itd.).

Ista ustanova proučuje možnosti znižanja SO₂ v vinu (žvepla v vinu). V poročilu dr. Šikovec pove, da je SO₂ kot dodatek k vinu vse do danes nenadomestljivo zlo, brez katerega se zaenkrat ne more pridobiti sortno značilno in stabilno vino. Zaščita potrošnika pa zahteva, da se sestavine, ki niso prirodno lastne vinu, znižajo in omejijo na neobhodno, za sortno obstojnost vina še učinkovito mero. Stabilno in sortno značilno vino lahko pridobimo z upoštevanjem znanstvenih izsledkov že v vinogradu pri pridelovanju grozdja, nato pri hitri in kakovostni trgatvi z odbiranjem poškodovanega in bolnega grozdja, hitri predelavi grozdja, ob odstranitvi motnih delcev in ostankov škropiv in usmerjenem vrenju mošta z vinskimi kvasnicami.

Vinogradniki naj smotno, ne premočno gnojijo z dušikom. Pri trtah naj odstranijo zalistnike, zgodaj naj vršičkajo in v času dozorevanja grozdja odstranijo liste iz okolice grozdja. Z racionalno zaščito trte naj zmanjšujejo razvoj boleznih in gnilob grozdja. S tem zmanjšujejo nezaželene kemične spremembe v sami grozdni jagodi in tako zmanjšujejo potrebo po večji uporabi žvepla v vinu. Samo iz zdravega grozdja lahko pridobimo sortno

T. JAKŠE

NAJBOLJ PRIZADETA PUGLED IN BRSTOVEC

SEMČ — 9. avgusta je v okolici Semeča zopet klestila toča, a drobnejša in v manjšem obsegu kot julija. Komisija za ocenitev škode, ki si je pretekli teden ogledala posledice neurja, je ugotovila, da sta najbolj prizadeta zaselek Pugled in vas Brstovec, kjer je uničena okrog 70 odst. pridelka, medtem ko je škoda v bližnji okolici Semeča 10 do 30 odst. V obeh najbolj prizadetih krajih je le en pogodbeni kmet, ki bo dobil odškodnino od občinskega sisa za pospeševanje pridelave hrane.

Slovenija Moja dežela.

Seme je tudi samozavest

Ob rekordnem pridelku pšenice v Sloveniji

Ni le slaba novica. Ni novica samo to, če je človek ugriznil psa, ampak tudi, če je pes ugriznil človeka. Resda ne senzacionalna, a vsaj novička, zlasti če obstaja utemeljen sum, da je pes stekel. Navajena zgolj slabih novic, zdaj javna pozornost preze dobro vest, delimo o letošnji pšenični letini, o slovenskem pšeničnem rekordu. Ne bi smeli pozabiti: če bo kruh, potem bo tudi potica.

Na stran šalo o novinarski poklicni deformaciji! Dejstvo je, da so po statističnih podatkih slovenska polja letos dala 176.000 ton pšenice, kar je največji pridelek, ki je bil kdajkoli dosežen na naših tleh. Vsem neurjem, poleganju, rjavenju plevic, prepoznamu sejanju in pomanjkljivi agrotehnikii navkljub smo v naši republiki dosegli magično mejo povprečnega donosa — 4 tone zrna na hektar, kar je trikrat toliko, kot je znašalo predvojno povprečje. Tudi v jugoslovanskem merilu je — dolgoročno gledano — pridelovanje pšenice zelo napredovalo. Pred vojno je na ozemlju današnje Jugoslavije znašal pridelek od 1,17 milijona ton v letu 1920 do 3,03 milijona ton v letu 1938, kar je skoraj še enkrat manj kot letos, ko smo našli za 5,6 milijona ton zlatega zrnja.

Nekaj izgubljene samozavesti, ki jo vnašajo te številke, ne bo odveč zdaj, ko se bo treba pripraviti na novo setev. Kmetijski inštitut je že objavil vsakoletni izbor priporočenih sort. Jugoslovanska sortna lista je samo v zadnjih dveh letih bogatejša za 75 no-

vih domačih sort ozimne pšenice in za 4 tje. V primerjavi z lanskim izborom so izločene iz teh ali onih razlogov slabše sorte, kot so: baranjka, una, cibalka in partizanka niska, odsvetovane pa so tudi nizija, iskra in dukat. Na Dolenjskem ima pridelovanje pšenice vedno domovinsko pravico, nove sorte in boljša agrotehnika pa ji lahko še utrdijo njeno mesto. Velja zavhati rokave!

M. LEGAN

Traktoristi zmagovalci

Devetletni Robi krotil zetorja — Marjan sploh ni kmet, Anica je že osmič tekmovala

TRŠKA GORA — Po razdelitvi pokalov in priznanj za najboljše orače traktoriste smo se na sobotnem tekmovalju zapletli v pogovor z nekaterimi najzanimivejšimi tekmovalci.

Robert Žnidaršič

ROBI ŽNIDARŠIČ, doma iz Dobrnice, je bil zvezda tekmovalja traktoristov, saj mu je komajda devet let, na tekmovalje pa sta ga pripeljala oče Gusti in teta Anica, oba že izkušena orača traktorista in tekmovalca. Mali Robi je zmešal štrene tekmovalni komisiji, ki pa mu je kljub njegovim rosnim letom dovolila nastopiti. V najštevilnejši kategoriji mladih zadržnikov bi moral z 258,3 točke osvojiti drugo mesto, pa je na koncu prejel le posebno priznanje za pionirja orača. Robi ni zgovoren, kar zna, pokaže s traktorjem.

čisto in za porabnika neoporečno vino. Ob trgatvi je potrebno preprečiti mehanično poškodbo grozdja (tlačne grozdja v brenjo), odbrati moramo poškodovano in gnilo grozdje, ki ga predelamo ločeno od zdravega (razsluzenje na smrt, hitro prešanje, pretok, čiste kvasnice).

O ponovni vključitvi zelene silvanca v trsni izbor kot primerne sorte v severnozgodnem in jugovzhodnem vinorodnem območju Slovenije (in priporočene sorte v prekmurskih gorah), je podal poročilo prof. Biotehnične fakultete dr. Lojze Hrček, ki je o tej sorti napisal tudi prispevek za Dol. I. (8/12 1988). Namesto nekdanjega zelene silvanca izvira sedanji sadilni material te sorte, ki ga trsničarji cepijo (tudi dolenski trsničarji, kooperanti KZ, TZO Sentjerne), od brezvirusnega klon iz Kalifornije, prvotno razmnoženega v pedagoškem, raziskovalnem vinogradu Biotehnične fakultete v Kromberku pri Novi Gorici, nato pa v matičnih vinogradih na Rakovniku pri Sentjerneju (trsničar Martinčič), Gradišču pri Trebnjem in Roginski gorci (vrstajski vinogradi). Avtor sodi, da je sorta tudi za Dolenjsko ustreza.

Katedra za vinogradništvo Biotehnične fakultete (mag. Zora Korosec-Koruzica in inž. Igor Blažina) poroča o uvajanju nekaterih sort vinske trte na zahodnem vinorodnem območju Slovenije. Poskusi so v kolekcijem nasadu v Ložah pri Vipavi, kjer zajemajo 17 sort, in v Krepjih. Nekateri sorte v poskusih so znane le na tem območju in to celo izpred pojavnosti trne usi. Priznak v tabeli pove, da je sorta glera 2 dosegla 5,35 kg grozdja po trti, poljšakica 3 kg po trti, pergolin 3,05 kg po trti, zunek dorelo 5,80 kg po trti, cundar 4,65 kg po trti, zelenika 4,60 kg po trti, vitovska grganja (nasad Krepje) pa celo 12,20 kg po trti (povprečje 13 trt) z 71° sladkobe po 0, m. t. Vitovska grganja je v celotnem nasadu dala v povprečju 9,78 kg pridelka po trti, mošt pa je pridobil 78° sladkobe po 0, m. t. s 6,9 g/l kisline. Povprečna teža grozda te sorte je 29,3 dag, povprečno število grozdov po trti pa je 42.

T. DOBERŠEK

(Drugič dalje)

• Tri reči razvesele najbolj srce in oko: lepa ženska, lep konj in lep vinograd.

• Trta iz pota poganja in grozdje na žuljih rodi.

• Kdor hoče, da bi mu vinograd kaj rodil, mora iz njega devetkrat pajke pregnati.

• Trta rodi perje, delo pa grozdje.

• Vinograd pravi: primi se me, če ne, se bom jaz tebe.

• Če hodi kdo pogostoma v hram, je kazno, da ga ne pije sam. (Ljudska modrost)

Marjan Miklič Anica Žnidaršič

MARJAN MIKLIČ je med mladih zadržnikov zbral največ točk. Zanimivo je, da je Marjan uslužbenec, doma iz Kamenc pri Novem mestu, torej sploh ni kmet. Delo s traktorjem mu je le kot konjiček in vozi traktor pri svojem bratu, ki je ostal na kmetiji. Tudi brat je pred leti tekmoval, a tudi Marjan ni bil to pot prvič na traktorskem tekmovalju. Lani je celo osvojil četrto mesto na republiškem srečanju traktoristov.

ANICA ŽNIDARŠIČ je dala v koš tudi vse moške tekmovalce in med zadržnicami (bili sta le dve) osvojila prvo mesto. Tudi Anica je že stara znanka traktorskih tekmovalcev, saj je bila letos že osmič za krmilom tekmovalnega traktorja. Lani je bila na državnem prvenstvu. Doma je iz Dobrnice in pridno študira na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Čimprej bi rada končala študij in se zaposlila v kmetijstvu v trebanjski občini.

J. P.

Ribniški zobotrebci

NE JOČI, PETER — Ribniški mladinci so sklenili, da bodo po svojih močeh prispevali k ustvarjanju vzdušja pred bližnjim sejmom suhe robe, lončarstva in obrti, ki bo 3. septembra v Ribnici. V ta namen so za 25. avgust povabili na gostovanje kopski rock ansambel »Ne joči, Peter«. Koncert bo na ulici pri mladinski klub.

UGRABITVE NI BILO — V Ribnici in Kočevju so se pred kratkim razširile »zanesljive« novice, da je skupina petih sezonskih delavcev iz južnih krajev ugrabila otroka iz ugledne ribniške družine. Zadevo smo preverjali pri najbližjih sorodnikih in zvedeli, da so starši »ugrabljenim« otrokom na morju in da so najbližji sorodniki »žrtve« o ugrabitvi zvedeli zadnji.

OTROKA NA POKOPALIŠČU — Poročali smo, da je junija prišlo na pokopališče v Hrovači do skrutitve grobov. Miličniki so ugotovili, da sta dva mladoleta otroka, stara komaj 8 in 6 let, razbila letalo na svetilki na enem grobu, na drugem grobu snela keramično ploščico in jo vrgla na tretji spomenik, na katerem sta poškovala sliko pokojnika. Na predlog miličnikov so zadevo rešili kar starši obeh otrok in oškodovani lastniki grobov.

Trebanjske iveri

ČIGAVO JE? — Ekologi, ki so sodelovali na letošnjem mirovno raziskovalnem taboru v Kostanjevici nad Sentrupertom, so v svoji hvalevredni vnebi in zagnanosti popisovali, fotografirali, skratka obdelovali divja smetišča v nekaterih predelih trebanjske občine. Pri tem so se nekada ne napotili tudi na Slepšek. Tam je očito bivši kamolom in kup nesnage. To dejstvo so zapisali tudi ekologi in s to potezo povzročili val vzemirjenja med domačini. Če je kateri vzemirjen, ker niso raziskovalci našli na Slepšeku ničesar, kar je sad njegove »čistilne vnebe«, potem naj stopi do rokavov Mirne. Tam bo v kupih odpadkov gotovo našel kaj svojega.

OVODI — V Trebnjem bi se dobro počutil — Napoleon. O tem vojskavcu namreč pravijo, da je, vračajoč se z bojnih pohodov, sporočal svoji ljubljeni Josephini: »Draga, ne kopaj se, prihajam.« Če bi njegova draga živila v Trebnjem, se zaradi pomankanja vode sploh ne bi mogla uminiti, tako da bi bil, veličina, jako zadovoljen.

Novo v Brežicah

USLUŽNOST PA TAKA — V breškem Kerametalu imajo dovolj kupcev, kot kaže, pa tudi denarja. Kako bi si drugače razlagali trgovsko logiko, po kateri prodajalec kupcu potisne v roko izbran vzorec ploščice in ga — ne boste verjeli — pošlje v skladišče. Tam naj si sam pomaga, kakor ve in zna, ploščice naj poišče in poleda, če jih imajo dovolj. Ko si potprežji kupec sam poišče blago, pa ga preseneti še ena novica. Če hoče urediti dvajsetodstotni popust za nakup z gotovino, mora sam še na banko in tam nvočiti ček. Ni kaj, navdve uspešno prizadevanje za povečanje prometa!

DOSTAVA OVIRA PROMET — Kaj nastane, če nasproti okrepčevalnice v ravnica parkira dostavni tovornjak in za ne razkladati pohištvo? Oblikuje se dolga vrsta nestrpnih voznikov, ki ne morejo ne naprej ne nazaj, če pa se vmes postavi še avto, je to toliko težje. Očitno so nekateri pozabili, da je ulica široka samo toliko, kot je, pa poskušajo vanjo strpati parkirišča, terase, dostavo, reden promet in še kaj.

Krške novice

PLES V BAZENU — Kot smo že pisali, je breštanski bazen še vedno prazen. Krajanje so garderobe že uredili, lastniku Rudniku Senovo pa nikakor ne uspe, da bi bazen, ki pušča, popravil. Kaže pa, da bo konec tega tedna bazen vendarle uporaben. Ob njem bodo namreč organizirali breštansko noč in veselico z ansambлом Agropop. Če bazena tisti večer še ne bodo mogli uporabiti za ohlajitev najbolj vročih glav, potem predlagamo, da ga uporabijo vsaj za plesišče!

NOVA PRIMERJAVA MERITEV — Ko je Inštitut »Jožef Stefan« iz Ljubljane objavil rezultate meritev v črpalniških posajskih vodovodih in v podtalnici, je primerjavo o vsebnosti radioaktivnih elementov uporabljal predčernobilsko in pomobilno obdobje. Glede na to, da je močozn poznati povečano vsebnost tritija zaradi vpliva atomske elektrarne, svetujemo, da v bodoče delajo primerjave med obdobjema pred izgradnjo nuklearke in po njej.

Sevniški paberki

ŠOLSKE POTREBŠČINE — Pri študiju v sevniško osnovno šolo Savo Kladnik si lahko starši ogledajo seznam tiskanih knjig, kar bo njihova mladost tvorila. Tiskanih knjig so letno v hišo učenci. Za seznam pa predstavlja še nekaj. Z manjšimi popravki bi namreč skoraj uspešno izdelali seznam potrebščin, ki jih proizvajalci učencem in zlasti delovnih potrebščin še ni uspelo dostaviti knjigarjam.

TRGOVSKA — Popotnik si je v eni od trgovin kupil salamo. Narezali so mu jo skupaj s polvinilastim ovomem, ki se je lačenmu kupcu deloma ovijal okrog zobovja. Obravnavani občan bo ob naslednji priložnosti kupil v omenjeni trgovini svinjino (po približno enajst starih milijonov za kilogram, če bo takrat še po volji), da bo videl, če bo ob mesu tudi kaj kletan rajnje živali.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Predlogi mladih ekologov

Ob projektu čistilne naprave za Ribnico

RIBNICA — Ribniški mladi ekologi, ki delajo kot posebna skupina OK ZSM Ribnica, so se oglasili tudi v zvezi z gradnjo čistilne naprave pri Ribnici.

Najprej opozarjajo, da je ureditev industrijske kanalizacije in predčiščenje tehnoloških odplak bistven pogoj za normalno obratovanje čistilne naprave. Zato je treba zahteve iz projekta dosledno upoštevati pred morebitno priključitvijo teh odplak na kanalizacijsko omrežje čistilne naprave.

Mladi ekologi ugotavljajo, da mehansko in biološko očiščena voda vsebuje še veliko anorganskih spojin. Odtok tako (dvakrat) očiščenih odplak po 17 m dolgi cevi v Bistrico ni zadovoljiva rešitev. Ta voda bi se morala zadržati v posebnih lagunah in se tam še tretjič očistiti odvečnih anorganskih snovi.

Se pred začetkom delovanja čistilne naprave je potrebno opraviti biološko analizo Bistrice ter raziskati živalstvo in rastlinstvo v njej. Tako bo možno ob morebitnem nepravilnem delovanju čistilne naprave ugotovljati spremembe v rečnem rastlinstvu in živalstvu in tudi zahtevati odpravo povzročene škode in sprememb.

Nacrta za čistilno napravo predvideva tudi, da bodo dva do trikrat na leto odvažali prebrano blago s čistilne naprave na kmetijske površine. Vprašanje pa je, kam z blatom, za katerega bi analize sanitarne službe ugotovile, da ni primerno za kmetijsko uporabo. Se pravi, da je treba imeti pripravljen in primerno urejen prostor, kjer bi skladiščili to blago.

Te svoje pripombe so ribniški mladi ekologi sporočili komunalni skupnosti in pristojni službi občinske skupščine. Poleg tega so člani ekološke skupine predlagali, naj bi jih občinski upravni organ že pred izdajo gradbenih dovoljenj vprašal za mnenje o posameznih zadevah in jim pošiljal v presojo dokumentacijo.

J. PRIMC

DAN KVALITETE

BRESTANICA — V Novolesovem tozdu Sigmata zadnje čase veliko pozornost posvečajo kontroli kakovosti proizvodnje. Medtem ko so pred desetimi leti beležili več kot desetodstotni delež izmeta proizvodov, se je ta številka lani zmanjšala že na samo 0,7 odstotka. Tudi številko popravil lastnih izdelkov se je bistveno zmanjšalo, in sicer od nekdanjih petdesetih na približno 3,5 odstotkov. V smislu zagotavljanja vse boljše in učinkovitejše proizvodnje bodo v ponedeljek, 4. septembra, organizirali dan kvalitete in Sigmatu, v okviru katerega bo med drugim predaval tudi profesor Andrejčič, vodilni slovenski strokovnjak na tem področju.

Neurje Bučki ni prizaneslo

V KS Bučka pričakuje pomoč za odpravo škode

BUČKA — Krajevna skupnost Bučka sodi po zemljepisni legi med obmejne. Koliko so njeni prebivalci tudi na političnem in družbenem obrobju maritične sevniške občine, bodo Bučkianarji in domačini iz drugih zaselkov te krajevne skupnosti lahko sami presodili po pomoči, ki jo bodo dobili za ublažitev posledic letošnjih neurj.

Medtem ko o pomoči, ki so je bili nekaj že deležni konec prejšnjega tedna,

Letos se bo v KS Bučka izteklo plačevanje krajevnega samopriskpeka. Po nekaterih ocenah prinaša ta denarni vir krajevni skupnosti skoraj dve tretjini sredstev, zato se verjetno krajanom kljub rastočim stiskam ne bo pretežno odločiti za nov samopriskpevek, čeprav marsikdaj upravičeno negodujejo nad našim ustaljenim načinom financiranja skupnih družbenih potreb. Samopriskpevek bi v prvi vrsti namenili za ureditev mlilniške vežice.

še ne vedo vsega, dobro pomnijno razdejajo na rob rehude zaskrbljenosti, je potrebno dodati, da krajevna skupnost doživlja precejšen napredek. Imajo dobre avtobusne zveze s Sevnico in z Novim mestom. Letos so naredili 1,5 km dolgo asfaltno cesto proti Slemenu. Dolejšo so napeljali precej razvezano telefonsko omrežje, tako da ima vsak zaselek v KS telefon in da ga imajo povprečno skoraj v vsaki drugi hiši, vse to je moč zvedeti pri poznavalcih v tej krajevni skupnosti.

M. LUZAR

USPEL DAN PIVA IN KOČEVSKA NOČ — Minuli petek je bil v Kočevju na ploščadi zelo uspel dan piva, ki se je začel popoldne s parado mažoret, godbe, narodnih noš in voza s pivom (na fotografiji), nato pa nadaljeval z zabavo in nastopom kulturnih skupin, ki so sodelovale in paradi, in tudi še s koncertom moškega pevskega zbora Svoboda »Pod vaško lipo«, noneta Rog ter harmonikarja Cveta Kržiža. Nastop je zelo uspel, nanj pa nameravajo prihodnje leto poleg pivovarne Union povabiti še pivovarno Zlatorog iz Laškega. — Naslednji dan je bila prav tako na ploščadi Kočevska noč, na kateri pa so poleg domačih skupin nastopili še pevec Zdravko Škender, znani humorist Dudek, ansambla iz Varazdina in Radeč itd. (Foto: Primc)

Novosti za boljše delo

Novoles iz Račjega sela bo dopolnil strojni park — Za tuje in domače naročnike — Nakup doma dražji

RAČJE SELO — V tukajšnjem Novolesovem obratu za proizvodnjo ploskovnih elementov bodo v kratkem preuredili delno izdelavne linije, poleg tega pa z novimi stroji, robno furnirko in brusilko povečali proizvodne zmogljivosti. Dobra stran posega naj bi se pokazala v višji stopnji izdelanosti izdelkov iz račjesekega obrata, saj ta tovarna pošilja zdaj na trg predvsem enostavnejše in zato cenejše polizdeleke. Sicer pomeni preurejenje le korak naprej na že začetni poti, kajti Novoles ima že zdaj v Račjem selu furnirnico, ki je po kakovosti zelo visoko tako v Jugoslaviji kot tudi Evropi. Tako meni Slavko Medle, projektant tehnologije v tem obratu.

S sedanjo postavitev in sestavo strojnega parka dela obrat v Račjem selu večinoma različne furnirane elemente, ki jih prodaja domači pohištveni industriji ali pa jih prek posrednikov tudi izvažajo; precej imajo italijanskih kupcev. Medtem ko so ti poslali dogovorjeni dolgoročno, opravlja Novoles tudi enkratne storitve za različne naročnike. V vodstvu obrata ugotavljajo, da so v tovarni delali vrsto sobot in velikono nadur. Kot kaže, si bodo pomagali z nekaj novoro zaposlenimi delavci.

Lesarji iz Račjega sela so tudi uvozniki. Približno 80 odst. furnirja kupijo

ŠTUDIJA O »ČRNIH« SMETIŠČIH

TREBNJE — V trebanjski občinski raziskovalni skupnosti naj bi po načrtih imeli letos na voljo 140 milijonov din. Na potrjenem seznamu raziskav in študij, za katere naj bi skupnost namenila denar ali pa je doslej to že storila, so raziskava vodnih virov v občini, strategija razvoja turizma v občini in načrtovanje športno-rekreativne dejavnosti, ob tem pa na skupnosti omenjajo še svoje sodelovanje s Trimom. Z eno najnovejših študij, v kateri je bila ORS soudeležena s 6 milijoni din, so v Trebnjem natančneje obdelali »črna« smetišča.

na italijanskem trgu, da pa svoj vhodni material precej nabavljajo v tujini, so med drugim krive cene. Račun namreč vedno znova kaže, da je uvoženi material cenejši od jugoslovanskega, pravi vodja obrata Ivan Segina.

M. LUZAR

NOV ASFALT OB PRAZNIKU KS ČATEŽU OB SAVI

ČATEŽ — Minulo nedeljo so na Čatežu ob Savi pričeli z vrsto prireditve ob prazniku krajevne skupnosti. Čisto na začetku so ga obeležili z otvoritvijo asfaltirane ceste na Cerini, z gasilsko vajo in s primopredajo gasilskega orodnega vozila. Organi krajevne skupnosti in družbene-politične organizacije bodo praznik počastili s slavnostno sejo, ki bo v soboto, 26. avgusta, ob 18. uri. Po seji bodo odprli novo asfaltirane ceste na Čatežu. Naslednji dan bo praznik v Sobenji vasi, kjer bodo prav tako odprli novo asfaltirano cesto. Po tem, za vaščane navdve pomembnem dogodku bodo organizirali še turnir v nogometu.

Sproščen trg bo naredil trgovce

Slaba kupna moč sili trgovce k večji kakovosti prodajnih storitev — Izboljšave pripravljata tudi Mercator — Preskrba iz Krškega — Plačilo po delu

KRŠKO — Danes gre le redkokateri kupec zadovoljen iz trgovine. Ne jezijo nas samo nenehno naraščajoče cene, ampak tudi nezadostna izbira blaga in nemalokoli tudi neprimerna postrežba. Če je kakovost naših izdelkov za izdelki v razvitih državah, potem lahko tudi za kakovost storitev rečemo, da se zdaleč niso na primerni ravni.

Trgovci ugotavljajo, da je prodaja v primerjavi z lanskim letom najmanj za 10 odstotkov manjša, trenutni kreditni

• Za večjo kakovost trgovskih storitev je potrebno tudi ustrezno nagrajevanje prodajalcev. V krški Mercator-Preskrbi nadzorujejo uspešnost prodaje po posameznih poslovnih enotah. Presežena norma pomeni debelejšo plačilno kuverto. Seveda pa s tem različne možnosti izboljšanja kvalitete storitev še niso izčrpane. Taketa mnenja je tudi direktor Vili Manček: »Večjo pozornost bomo morali posvetiti razlikam v ceni, nagrajevati hitrejšo obračunavanje zalog v trgovini in hitrejšo dostavo. Naše rezerve so še v drugačnih načinih prodaje, kot je na primer prodaja na stojnicah na prostem.«

pogoji pa obetajo, da se bo ta številka še bistveno povečala. Kaže, da sta daleč čas, ko bo na policah več izdelkov, kot jih bomo zmogli kupiti. V takem položaju bodo trgovci prisiljeni poskrbeti tudi za boljše storitve, še posebno, če

BREŽIŠKI PEKI PO ZASLUŽEK NA MORJE

BREŽIČE — Zadnje čase vse manj kruha konča v kantah za smeti. Denarna stiska namreč sili ljudi tudi v varčevanje s to osnovno dobrino, medtem ko na drugi strani povzročila nemalo skrbi pekarnam. Brežiški peki skozi vso letošnjo sezono ponujajo svoje izdelke tudi ob morju, da bi tako vsaj malo ublažili padec prodaje doma. Njihovi šoferji so dvakrat tedensko na poti proti Kvarnerskemu zalivu, proti Krku, Pagu in Rabu. V obmorske turistične kraje dostavljajo predvsem temne embalarne vrste trajnega kruha, po katerih vprašujejo tujci, prodajajo pa še toast, kekse, mince, drobtine in šarklje.

M. LUZAR

Brigadirski prosti čas

O interesnih dejavnostih na MDA Sevnica 1989

SEVNICA — Na nedavno končani mladinski delovni akciji v Sevnici je bila namestnica komandanta za interesne dejavnosti Martina Skok. Bivše brigadirje bo verjetno zanimalo, kaj počne »interesnik« na akcijah danes, ko se mnogo hitreje kot pred leti domala zagrinjajo nad nas novosti.

Pred leti na mladinskih akcijah brigadirji v prostem času gotovo niso gledali video programa. Za tovrstno zabavo, izobraževanje, ali kar pač je to za koga, je bila na sevniški akciji posebej zadolžena Martina, ki je sicer skrbelo še za informiranje. Obveščanju so bili namenjeni stenčasi, bilteni in interne radijske oddaje ter letaki, je naštevala interesnica Martina načine informiranja na letošnji sevniški MDA, ki jih bolj ali manj poznajo tudi brigadirji-veterani. Najbrž pa se leti ne spomnijo, da na akcijah število urejenih stenčasoov ne bi bilo predpisano. Za letošnjo omenjeno akcijo pa velja, in pri tem sploh ne gre za to, ali je MDA Sevnica v tem pogledu izjemna ali prva, da so se brigade same odločale, koliko stenčasoov bodo napravile. Pa se je izkazalo, da je bilo svežih novic vselej na pretek.

Kaj počne na sedanjih akcijah interesnik, je razvidno tudi iz kulturno-zabavnega in športnega življenja na MDA Sevnica. Prvo je bilo po Martininih besedah prijetno, ker je ustrezna akcijska komisija pripeljala v Sevnico Pohorje ekspres, Afrosound, Lainščkovega Slovenca in še kaj, drugo pa je bilo lepo in razgibano zaradi mno-

Martina Skok
gih tekem, v katerih so se pomerili brigadirji ali med seboj ali z domačini.
M. LUZAR

Bor je uspešen v Finali

Novolesova finalna proizvodnja se otepa z izgubo

KRŠKO — Novolesov tozd FLP, kategorija obrat je tudi Bor v Krškem, je po podatkih novomeške podružnice SDK v letošnjem prvem polletju ustvaril 26.449 milijonov izgube in je tako po višini izgube na tretjem mestu v dolejniki regiji. Za izgube so v veliki meri krive velike podražitve lesnih surovin, seveda pa se zastavlja tudi vprašanje, ali ne nosi pri tem svojega deleža tudi notranja reorganizacija Novolesa, ki je celotno Finalo potisnila v težaven položaj.

Letošnji pokazatelji poslovnih rezultatov v Krškem Boru kažejo, da leti tako v primerjavi z ostalimi obrati v Finali kot tudi v primerjavi s celotnim Novolesom le niso slabi. Tako so lani s 127 delavci v dnevni proizvodnji ustvarili 8.577 dolarjev dnevne vrednosti, letos pa imajo v načrtu s 123 zaposlenimi ustvariti 10.000 dolarjev vrednosti dnevno in kot kažejo doseženi rezultati, bodo ta plan tudi dosegli. Mesečni pregledi do sedaj dosežene-

ga in v tričetrtletnem planu predvidenega namreč kažejo, da Bor dosega 10 odstotkov višji plan od poprečja v tozdu Finala, kar ga postavlja med osmi obrati na drugo mesto, dosega pa tudi 7 odstotkov višji plan od poprečja celotnega Novolesa. Tudi letošnja realizacija konvertibilnega izvoza kaže dokaj spodbudne rezultate, ki so v vseh pogledih višji, kot je Novolesovo poprečje.

V tozdu Bor so v drugem četrtletju sledili akciji nadur, ki naj bi pomagale Novoles premakniti iz težavne situacije. Tako so opravili skupno za 1050 delovnih dni nadur, kar je bilo celo za 50 odstotkov več dodatnih delovnih dni, kot pa je bilo zahtevano, temu pa gre tudi zahvala, da so dosegli boljše proizvodne rezultate.

Seveda bo tudi pri proizvodnih artiklih treba napraviti določeno dohodkovno selekcijo, ocenjujejo pa, da je njihov program jedilnih miz perspektiven in ga bo moč na trgu uspešno plasirati.

T. J.

Zdole zaživele

Z rezultati prišle tudi nove pobude za skupne akcije

ZDOLE — Kakor ostali prebivalci vaških krajevnih skupnosti, so tudi Zdolani prisiljeni sami poskrbeti za svoj kraj. Že tri leta bo, odkar so uvedli krajevni samopriskpevek, da bi z njim posodobili ceste in vodovodno napeljavno ter dozidali mlilniško vežico. Krajanje so sicer na začetku godrnjali, sedaj, ko so rezultati njihovega vlaganja že vidni, pa so zadovoljni.

Staro šolo, kjer že dolgo ni več pouka, so preuredili v kulturni dom, v njej pa se je našel tudi prostor za vrtec s štiriindvajsetimi otroki, za pevске vaje, za sestanke in za druge aktivnosti. Vaška cerkev je dobila novo fasado in tako postala kraju v ponos. Precej truda posameznikov in tudi finančnih sredstev je bilo potrebno za posodabljanje vodovoda in cest, ki so zaradi hribovitega terena podvržene nenehnim popravilom.

Trenutno je na vrsti asfaltiranje ceste v zaselek Lopate, odseka od ceste proti Kostanjku do Gor. Šapule in odseka ceste od zaseleka Loke do Zdol. Z asfaltiranjem slednjega bi prišli do povezave Krško — Anovec — Zdole, ki bi omogočila krožni avtobusni pre-

S posodobitvijo naj bi si v letu 1990 zagotovili možnost sprotnih informacij o prodaji ter dnevno obdelavo prispeh računov, da bi v vsakem trenutku lahko vedeli, kako je s prodajo na posameznih mestih. Vsaj v prodajalnah, ki imajo največ prometa, bi radi uvedli računalniške tudi v blaginje, vendar jih precej ovira to, da približna polovica izdelkov še vedno ni kodirana.

B. DUŠIČ

voz šoloobveznih otrok. Z vodo se oskrbujejo prek lokalnih vodovodnih napeljav, ki so tudi potrebne sanacije, kajti nasejeje Kostanjek ima oporečno vodo in potrebuje novo vrtino. Predvidevajo, da bo do konca tega leta v drugi etapi izgradnje telefonskega omrežja dobilo nove številke čez sto telefonskih naročnikov.

B. D.

kultura in izobraževanje

36. festival v puljski areni

Za odličja se poteguje 25 filmov — Trije slovenski

PULJ — V puljskem amfiteatru, krajše imenovanem arena, ki so jo zgradili v 1. oz. 2. stoletju našega štetja za 25.000 gledalcev, poteka že od leta 1954 vsakoletni festival jugoslovanskega igranega filma. Na njem teko predstave najboljšega, kar so sposobne od ene do druge festivalne prireditve pripraviti republiške in pokrajinske kinematografije. Podeljujejo nagrade za najboljše stvaritve (za film kot celoto, za režijo, scenarij, igro, glasbo itd.), na spremljajočih prireditvah se krešje misli o vzponih in padcih jugoslovanskega filma, o značilnostih, smerih razvoja itd.

Te dni, od 18. avgusta, poteka v puljski areni že 26. festival jugoslovanskega igranega filma. Na njem se bo do jutri, 25. avgusta, ko bo prireditve zaključena, zvrstilo 25 novih filmov, ki so jih ustvarili v posameznih republikah. Zanimivo je, da letos ne sodelujejo na festivalu Makedonci, Vojvodina in Kosovo, pa tudi, da so sprejeli v program vse filme, ki so bili prijavljeni, torej ni bilo še zadnje selekcije kot običajno. Največ filmov je za 36. festival prijavila Srbija — 12, slovensko produkcijo pa zastopajo trije filmi in to: Kavarna Astoria, Coprnica Zofka in Remington. Kot je slišati, ti filmi v Pulju niso brez možnosti za priznanja in nagrade, a treba je počakati.

I. Z.

V Miniartu razstavlja Nizozemec iz Dragatuša

56-letni akademski kipar Dirk Heij živi v Beli krajini od leta 1987 — Vsestranski likovni ustvarjalec

ČRNO MELJ — V črnomaljski galeriji Miniart, ki jo vodi Silvester Mihelič, sin ravnateljica glasbene šole, sklada telja in solista na elektronski harmoniki Silvestra Miheliča, se predstavlja s svojimi likovnimi stvaritvami nizozemski akademski kipar Dirk Heij, ki od leta 1987 stalno živi in ustvarja v Dragatušu.

Na razstavi, ki bo odprta do 3. septembra, so na ogled risbe, pasteli, grafike in male plastike, poleg tega pa še fotografije lesenih igralnih objektov, ki jih je Dirk Heij izdelal za šole v več krajih na Nizozemskem. Že navedeno pričča o široki razvejnosti likovne dejavnosti tega ustvarjalca, ki je do zdaj svoje znanje in sposobnosti preizkusil tudi v freskah, slikanju na steklo, keramiki, pri portretih in kot izdelovalec posebnih predmetov iz lesa, kamna in jekla ter je takšna njegova dela videti marsikje v njegovi domovini.

Dela, razstavljena v Miniartu, so nastala deloma na Nizozemskem, deloma pa v Beli krajini, kažejo pa, da je njih tvorec v glavnem figurativen. Heijev priljubljeni motiv so konji, vendar pa avtorju ne gre toliko za to, da te živali anatomsko precizno nariše, ampak bolj za to, da jih prikaže v gibanju, da nariše neko zgodbo o konjih. Podobno je tudi s pastelnimi slikami, na katerih pogosto nastopa ženski akt v naravnem okolju, saj se tudi s temi akti nekaj dogaja. Tako rekoč vsaka Heijeva slika ali skulptura hoče biti sporočilo o nekem dogodku oziroma dogajanju tistega, kar prikazuje, zato so ta dela gledalcem dostopnejša in razumljivejša. Ženski akti in obrabi žensk na daleč spominjajo na Gauguinove figure iz tahitijskega okolja, vendar ne bi mogli trditi, da se Heij zgleduje po tem velikem mojstru, odkar je odkril svoj »Tahiti« v Beli krajini.

Kvečjemu lahko zapišemo, da Dirk Heij s to razstavo dokazuje, kako je navezan na izvirne, iz katerih se napaja evropska umetnost, s čim se oplaja.

Razstavo so odprli minulo soboto zvečer ob navzočnosti številnih obiskovalcev. Nekaj besed o razstavljalcu, predvsem o razvejnosti njegovega likovnega dela, ki ga izpričuje tudi ta razstava, je povedal akademski kipar Jože Vrščaj. Obenem so najavili novo razstavo, ki bo sledila tej. Septembra bodo namreč v Miniartu na ogled izkopani, ki so jih našli med arheološkim izkopavanjem okrog cerkve sv. Duha v Črnomlju.

I. Z.

POD TRŠKO GORO LIKOVNA ŠOLA

NOVO MESTO — Petnajst likovnih ustvarjalcev iz raznih krajev Slovenije se udeležuje že tradicionalne poletne likovne šole, ki jo je v prostorih Srednje kmetijske šole Grm pod Trško goro pripravilo Združenje likovnih skupin Slovenije pri republiški ZKO. Šola se je začela minuli petek in bo potekala do nedelje, 27. avgusta. Delo je v ateljeju z modelom. Udeleženci se ob mentorski pomoči akademskega kiparja Toneta Račkega seznanjajo z osnovami likovnega izražanja, poudarek pa je na risbi. Namen tega likovnega izobraževanja je spoznati delovne postopke, se učiti in pridobiti odnos do lastnega dela.

RAD BI IZDAL ZAJCA

NOVO MESTO — Zasebni založnik Dušan Cunjak iz Ljubljane je med nedavnim obiskom v Novem mestu povedal, da bi rad izdal zbrano delo slovenskega pesnika in dramatika Daneta Zajca. Cunjak, tudi sam pesnik, ima zelo rad poezijo in je izdal že več pesniških zbirk slovenskih avtorjev. Njegova založba se imenuje Emonica, v njej pa je kot prva knjiga izšla pesniška zbirka Jadranke Matič-Zupancič iz Novega mesta.

Slovenija Moja dežela.

Zamejski pevci v gosteh

75 pevcev s Tržaškega na izpopolnjevanju pri nas

DOLENJSKE TOPLICE — První teden se je v tukajšnjem zdravišču mudilo 75 zamejskih Slovencev, članov slovenskih cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega. Tam je kar dvajset odraslih in devet mladinskih zborov, vsi pa so vključeni v Zvezo cerkvenih pevskih zborov, ki deluje pod okriljem tržaške

Slovenske prosvete. Vodja Zveze je profesor Zorko Harej, ki je vodil tudi skupino v Dolenjskih Toplicah.

»Vsako leto, že kar precej let zapored, se nekaj pevcev iz vsakega zbora odpravi na šestdnevno bivanje v Sloveniji, nekajkrat pa smo bili tudi v Avstriji in Italiji. V Dolenjskih Toplicah smo drugič. Menjamo tako sestavo udeležencev kot tudi kraj bivanja. Osnovni namen takega bivanja je pevsko izpopolnjevanje, spoznavanje novih tehnik, interpretacij, novih skladb in tekstov. Ta del opravimo dopoldne v gostišču Rog. Popoldnevi in večeri so namenjeni spoznavanju pokrajine in njene kulturne zgodovine ter medsebojnemu spoznavanju, izmenjavi mnenj in izkušenj. Obiskali smo pletersko Kartuzijo, Kostanjevico, Novo mesto, Metliko, Vinico in še nekatere kraje,« pravi vodja skupine prof. Harej in ne pozabi dodati, da so z organizacijo in vsemi drugimi storitvami v Dolenjskih Toplicah zelo zadovoljni. Še posebej jim je ostal v spominu piknik na gozdni jasi, kjer so tržaški Slovenci zapeli zbranim gostom, predvsem Holandcem, slovenske narodne pesmi in poželi obilo aplavza. Pravi, da bodo v Dolenjske Toplice še prišli.

T. J.

VAJA — Člani cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega so v gostišču Rog v Dolenjskih Toplicah študirali petje, popoldne pa si ogledovali dolensko pokrajino in njene kulturne znamenitosti. (Foto: T. Jakše)

Bo 1. septembra pouk ali stavka?

V Novem mestu se bodo o tem odločili na jutrišnji seji občinskega odbora

NOVO MESTO — Ali se bo novo šolsko leto v novomeški občini res začelo v petek, 1. septembra, kakor je to določeno s šolskim koledarjem (oziroma šele 4. septembra, za kar je predlog), ali pa bodo učitelji v osnovnih in srednjih šolah ter vzgojitelji v vrtcih in domovih učencev tega dne namesto s poukom začeli s splošno stavko in tako uresničili sklep skupnega protestnega zbora, ki je bil 16. junija oziroma le dober teden pred zaključkom pouka v minulem šolskem letu?

To sta vprašanji, pravzaprav eno samo, ki ta hip najbolj zanima učitelje, vzgojitelje, vodstva šol, vzgojno-izobraževalnih ustanov in domov učencev, učence, starše, nič manj ali pa še bolj šolske oblasti, izobraževalno skupnost, pristojne organe občine, politiko in sploh najširšo javnost, odgovor nanj pa bo znan že jutri popoldne, in sicer se bodo ali za pouk ali za stavko izrekli na seji občinskega odbora sindikata delavcev zgoje, izobraževalna skupnost, ki deluje v okviru občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu. Takšno ali drugačno odločitev bodo sprejeli, ko bodo pretehtali trenutne razmere v vzgoji in izobraževanju in se seznanili, kako se uresničujeta zahteve, sprejete na protestnem zboru.

Na omenjenem zboru so namreč

vso republiko.

Na prvi šolski dan, 1. septembra, ko bodo učitelji v novomeški občini morali biti že stavkali, se bo v Ljubljani sestel republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in razpravljal o medtem izoblikovanih predlogih za ureditev materialnega položaja solstva in zamislil za novo organiziranost in upravljanje v vzgoji in izobraževanju, oziroma naj bi dal odgovore na zahteve prosvetnih delavcev s spomladanskih protestnih zborov in stavk. Kot rečeno, prosvetne delavce najbolj žuli materialna plat njihove dejavnosti. Če naj bi šolsko leto 1989/90 teklo brez večjih motenj, pretresov in zastojev, potem je pričakovati samo to, da bo glavni zahtevi protestnih zborov in stavk, to je zahtevi po povečanju družbenega deleža za šolstvo na vsaj 5 odstotkov družbenega proizvoda, ugodeno. In če tako tudi bo, potem ne bo več toliko kričečih razlogov za nenehno negodovanje učiteljev.

I. ZORAN

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 25. VIII.

16.10 — 1.40 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 SVET NENAVIDNIH SIL ART-HURJA CLARKEA, ameriška dok. serija, 7/12
20.55 KRIMINALNA ZGODBA, ame-

riška nanizanka, 11/20
21.40 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
0.00 TRGOVINA S SMRTJO, ameriški film
1.30 VIDEO STRANI

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.35 Kdo, ali jaz? — 9.00 Nedotakljivi (nanizanka) — 9.50 Poročila — 10.10 Narodna glasba — 10.40 Od našega dopisnika: Abidjan — 12.00 Zabavna glasba — 12.30 Svet neuvrščeni — 13.30 Resna glasba — 14.30 Kdo, ali jaz? — 14.55 Znanost — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Mortimer (5. del nadaljevanke) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.30 Dnevnik 2 — 21.45 Kulturni magazin — 22.50 Program plus — 23.00 Poročila

DRUGI PROGRAM

15.50 EP v atletiki za mladince — 20.15 Oddaje neuvrščeni — 21.15 Poročila — 21.20 En avtor, en film — 21.40 Pred filmom (nemški film) — 23.05 Satelitski programi

SOBOTA, 26. VIII.

16.35 — 1.55 TELETEKST
16.50 VIDEO STRANI
17.00 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 VELIKI ROP VLAKA, ameriški film

22.20 DNEVNIK 3
22.45 POLETNA NOČ
1.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

13.30 Kako biti skupaj — 14.00 Narodna glasba — 14.30 Otroški film — 15.00 Svet neuvrščeni: Kampučija — 15.50 EP v atletiki za mladince — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Oddaja o kulturi — 22.15 Športna sobota — 22.35 Nogomet Rad-Partizan — 23.05 Kronika Dubrovnških poletnih prireditev — 23.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 TV koledar — 9.30 Mortimer (5. del nadaljevanke) — 10.20 Ferdy (risanka) — 10.55 Program plus (ponovitev) — 12.55 Poletni magazin (ponovitev) — 14.30 Novi Robin Hood (indijski mladiški film) — 16.15 Sedem TV dni — 17.00 Poročila — 17.05 TV koledar — 17.15 Mali koncert — 17.30 S polno paro — 18.30 Teleobjektiv (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Tisina (ameriški film) — 21.45 Dnevnik 2 — 22.05 Program plus — 0.10 Električni kolaž (erotična film)

NEDELJA, 27. VIII.

9.00 — 23.40 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 OTROŠKA MATINEJA
10.40 BOLJŠE ŽIVLJENJE, 12. del nadaljevanke
11.30 PIKNIK V ROGAŠKI SLATINI, 2. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 GOSTI SAN REMA
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ZAPISANI ŠOLI, 12. del nadaljevanke
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 SAMOV SIN, ameriški film
19.00 TV MERNIK

19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 DJEKNA ŠE NI UMRLA, KDAJ BO, PA NE VEMO, zadnji del nadaljevanke
21.20 TRIATLON JEKLENIH, reportaža
21.55 ZDRAVO
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri in Odpisani (zadnji del nadaljevanke) — 14.20 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.05 Organiziran kriminal (5. del dok. serije) — 20.55 Poročila — 21.10 Poezija — 21.40

Mednarodni konjeniški miting na Avstriji — 22.20 Reportaže z nogometnih tekmo — 23.00 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Svet neuvrščeni: Egipt — 13.00 Quo vadis (zadnji del nadaljevanke) — 13.45 Nedeljsko popoldne — 16.30 Reportaža — 17.00 Igrani filmi — 18.45 Ferdy (risanka) — 19.10 TV koledar — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV nadaljevanke — 21.00 Dom Bernarda (španski film) — 22.30 Dnevnik — 23.00 Program plus — 0.55 Poročila

PONEDELJEK, 28. VIII.

15.40 — 1.20 TELETEKST
15.55 VIDEO STRANI
16.05 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
17.25 TV MOZAIK: ZRCALO TEDNA, UTRIP
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NA SUŠNI ZEMLJI, drama TV NOVI SAD

21.45 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po sledih napredka — 20.30 Televizija (5. del dok. serije) — 21.25 Nižinski, božji klovn (balet) — 22.05 Perspektive

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 8.45 Najlepše antične pripovedke

TOREK, 29. VIII.

16.05 — 1.20 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: DA NE BI BO-

LELO
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 DRUŽINA MUNROE, 4. del nadaljevanke
21.00 MEDNARODNA OBZORJA: USODNE ODLOČITVE
21.45 DNEVNIK 3

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 22.30 Satelitski programi

SREDA, 30. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: RADENCI 89
18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: POPOTNO ŽIVLJENJE, mehiški film (ČB)
21.35 MALI KONCERT
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 22.30 Satelitski programi

ČETRTEK, 31. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev naznanek
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ELLIS ISLAND, 2. del nadaljevanke

21.00 III. MEDNARODNI FESTIVAL »VOCI NUOVE«, 3. oddaja
21.50 DNEVNIK 3
22.10 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

18.00 Satelitski programi — 19.00 Čas, ki živi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavna glasba — 20.45 Priljubljeno tišini — 21.25 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Igrani film (ponovitev) — 9.50 Poročila — 10.30 Korenine prihodnosti — 11.00 Zabavna oddaja — 11.45 Reportaža — 12.15 Mali koncert — 13.00 Avtomobil — 13.25 Resna glasba — 14.25 Oddaja za otroke — 14.55 Družinski magazin — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila in črke — 18.25 Guldenburgovi (nadaljevanke) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Politični magazin — 21.05 Zabavni program — 22.30 Dnevnik 2 — 23.30 Program plus — Poročila

STUDIO TEL. 917 601 501
100.6 MHz
OGLASI • ČESTITKE TEL. 21 501

ČETRTEK: 8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitve Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Tema, 17.30 Zeleni ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA: 8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbora pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjanec, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA: 8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK: 8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte! 12.30 Novice, 13.30 Avtomobil, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica novosti, 17.00 Tema, 17.30 Zeleni ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK: 8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Avtomobil, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA: 8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gledališča, 12.30 Novice, 13.30 Avtomobil, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v vašem domu

AIDS PO SLOVENSKO

Zoper aids, kugo 20. stoletja, je preprečevanje še vedno edino zdravilo, čeprav znanstveniki po vsem svetu mrzlično iščejo sredstvo, s katerim bi končno lahko premagali to smrtonosno bolezen. Aids je bolezen, pri kateri človek izgubi odpornost pred okužbami, povzročča pa ga virus HIV. In ker se aids med drugim prenaša tudi s krvjo, so za skrbljeni predvsem prejemniki in dajalci krvi. Zato se nam je zdelo umestno, da iz prve roke zvemo, kako pri nas v Sloveniji ugotavljajo okužbe oziroma preprečujejo širjenje po tej poti. Vabilu na pogovor se je odzvala prof. dr. Ljerkica Glonar, specialistka transfuziologinja Zavoda SRS za transfuzijo krvi in članica internacionalnega združenja strokovnjakov, ki se na ta ali oni način bavijo z virusom HIV ali boleznijo aids.

• **Morda bi za začetek povedali, koliko bolnikov oziroma okuženih je pri nas in po svetu ter kako je s testiranjem krvi.**

»Na svetu je ta čas okoli 160 tisoč bolnikov, okuženih ljudi pa precej več, deset do petnajst milijonov. V Sloveniji je bilo doslej šest bolnikov in mislim, da so štirje umrli. Okuženih je okrog 30. Sorazmerno je to število manjše kot drugod in na primer za Ameriko še zaostajamo, vendar se počasi tudi pri nas vzpenjamo in čez nekaj let bo razmerje drugačno. Sedem odstotkov bolnih za aidsom se je okužilo s krvjo in njenimi sestavinami, zato je testiranje krvi prineslo velik uspeh pri preprečevanju bolezni. V Zavodu SRS za transfuzijo krvi smo predvsem zainteresirani za krvodajalce in za tiste, ki so prejeli kri ali krvne sestavine in so zaradi tega okuženi z virusom HIV. Leta

1985 smo pričeli s poskusnim testiranjem, od 6. januarja 1986 pa testiramo vsako dozo odvzete krvi na protitelesa virusa HIV.

Naše rezultate preverja laboratorij v Atlanti in ta nas zelo dobro ocenjuje. Sodelujemo namreč v krožnem preizkusu, pri katerem ugotavljajo, kako laboratoriji po svetu testirajo vzorce odvzete krvi.«

• **Ali ste med krvodajalci v Sloveniji našli osebe, ki so bile že okužene? Kaj ukrepite v takih primerih?**

»Med krvodajalci smo odkrili šest seropozitivnih oseb in te morajo priti na kontrolo. Serum odposljemo referenčnemu centru Mikrobiološkega inštituta Medicinske fakultete v Ljubljani. Okuženega darovalca krvi najprej pokličemo na ponoven kontrolni odzem, nakar ga napotimo k zdravniku infektologu. Testiranje krvi opravljamo pri nas 24 ur dnevno. Izvid je narejen v nekaj urah. Krvodajalcem ga ni treba plačati, medtem ko na Infekcijski kliniki za nekrvodajalce baje zahtevajo plačilo. K nam pride lahko vsak, tudi tisti, ki želi ostati anonimni. Do zdaj smo že imeli anonimnega seropozitivnega krvodajalca, ki smo mu naredili izvid in ga vpisali v knjigo kot osebo X.«

• **K vam torej prihajajo na pregled krvi prostovoljno? Kaj pa rizične skupine, jih prav tako testirate?**

»Da, prostovoljno, najsi povedo ime ali ne. Če spadajo v rizično skupino, vsakemu ob razložitju, zakaj ne morejo biti več krvodajalci. Za testiranje rizičnih skupin nismo pooblašteni, res pa je, da pridejo k nam, ker ne vemo, da spada vanjo. Sicer so pa naši krvodajalci dobro prosvetljeni in ve-

činoma vedo, kdaj lahko darujejo kri in kdaj ne. Če kdo izmed njih sodi v rizično skupino in ugotovimo, da je seropozitiven, opravimo z njim razgovor. Ta je zelo zahteven, saj osebi prvič povemo, da je okužena z virusom HIV in zato je vsaka močno prizadeta.«

• **Kolikšna je možnost, da okuženi zbolijo?**

»Približno 35 odst. jih zbolijo, morda še manj. Natančneje bomo vedeli čez nekaj let, ker je inkubacijska doba včasih zelo dolga. Mi vsakomur povemo, da ni nujno, da bo zbolel, čeprav je okužen. Mislim, da so prizadeti kljub temu zelo prestrašeni, ker se zavedajo, da še ni zdravila, ki bi bolezen aids zares ozdravilo. Vendar so zdaj že zdravila, ki podaljšujejo bolezen oz. življenjsko dobo bolnikov. Tisti, ki so seropozitivni, so lahko normalno zaposleni, dokler ne zbolijo. Toda tudi bolniki se med boleznijo večkrat počutijo zdrave in lahko delajo, vendar samo dotlej, dokler ne pridejo v stadij, ko tega ne zmorejo več. Po možnosti ostanje skupaj z družino, dokler je mogoče. Med bolniki, okuženimi osebami in njihovimi svojci smo delali pri nas tudi anketo, pri kateri je sodelovalo veliko strokovnjakov z raznih področij. Tudi psiholog, da je sestavil vprašalnik, v katerem smo želeli zvedeti, kako se počutijo osebe, ko zvedo, da so seropozitivne. Na vsebino odgovorov močno vpliva čas, ki je minil od trenutka, ko so prizadeti zvedeli šokantno novico. Najhuje je na začetku. Čim pozneje odgovarjajo, tem bolj opažamo, da se sprizajnujejo s svojim položajem. Redno hodijo na kontrolo in se nasploh ravnavajo tako, kot jim svetuje zdravnik infektolog. Tu in tam imamo pogovore z njimi pri nas, po pravilu pa se z njimi pogovarja zdravnik infektolog, z otroki pediater in s hemofilični zdravnik hematološke klinike oz. njihov zdraveči zdravnik.«

• **Je kaj upanja, da bodo kmalu našli zdravilo proti aidsu?**

»Veliko strokovnjakov predvsem v Združenih državah Amerike in drugod v razvitem svetu dela na tem, torej ne smemo obupati. Za zdaj so na primer že odkrili zdravilo, ki podaljšuje bolezen, vendar je tudi toksično. Upam, da bo

kmalu prišel čas, ko aids ne bo več nepremagljiv. Tudi vakcine za sedaj še ni, čeprav se strokovnjaki trudijo v tej smeri. Veliko jih je zainteresiranih zanjo. Morda je zanimivo to, če povem, da se je pri iskanju vakcine pojavil s svojo skupino tudi Salk, ki je dal vakcino proti poliomielitisu. Salk je velik strokovnjak in o njem so obetavno govorili na mednarodni konferenci o aidsu.«

• **Ali menite, da so ljudje o nevarnostih te bolezni dovolj informirani prek televizije,**

radia, časopisov, plakatov in drugih sporočilnih oblik?

»Predvsem mislim, da vsi po vrsti delajo to preveč kampanjsko, da zaženejo vik in krik, potem za nekaj časa vse utihne, ker pozabijo na aids. Res pa je tudi, da je za to treba imeti denar, saj na primer izdaja lepakov ali letakov veliko stane. Osebnost menim, da je treba več pozornosti posvetiti mladini, tistim, ki vstopajo v spolno življenje, jih posvariti pred nevarnostmi in jim predlagati varnejši način življenja.«

Prof. Glonarjeva je sama precej prispevala k informiranju. Sodelovala je na različnih okroglih mizah, v Cankarjevem domu, na radiu in televiziji in imela je številna predavanja za starše in mladino na šolah in drugih ustanovah. Doma je sodelovala na prvi in drugi konferenci o aidsu v Jugoslaviji, na transfuziološkem kongresu v Mariboru ter na številnih mednarodnih srečanjih in konferencah.

J. TEPPEY

Štorklje prinašajo otroke tudi na Dolenjskem

Bela štorklja (*Ciconia ciconia* L.), ptica, značilna za severovzhodni del Slovenije, se v zadnjih letih vse pogosteje pojavlja tudi pri nas na Dolenjskem. Kakšen je vzrok širitve vrste areala, to še ni povsem jasno, bržkone pa imajo odločilen vpliv nanj drastični posegi v prostor, med katerimi prednjačijo hidro-melioracije. Živali in rastline, vezane na mokrišča in močvirja, postajajo v evropskem merilu najbolj ranljivi in ogroženi.

Štorklja je v evropskem prostoru ogrožena živalska vrsta. Nekdaj široka poselitev se je danes zreducirala na le posamezna gnezdišča. Tako že vrsto let tečejo prizadevanja za njeno ohranitev, v katero se vključujemo tudi mi. V Sloveniji je bil prvi popis opravljen leta 1965 ter za tem še leta 1979. Letos »Akcija štorklja« ponovno teče, vodi pa jo Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor. Zadnji popis bele štorklje je ugotov-

vil, da je bilo v Sloveniji samo 168 zasedenih gnezd oziroma 695 štorkelj, kar zgovorno potrjuje ogroženost te živalske vrste, zaradi česar je tudi zakonsko zavarovana.

Kakšni bodo rezultati letošnjega popisa, še ne vemo, z veseljem pa ugotavljamo, da štorklje prinašajo otroke sedaj tudi na Dolenjskem. Danes poznamo le dve gnezdišči, upamo pa, da to še ni vse. Najstarejše gnezdo je v kraju Zaloke (Krško), kjer je gnezdo nastalo leta 1982 vrh električnega droga nedaleč od avto ceste. Sedaj Kržanovi vedo povedati, da se je v teh letih zvalilo že trinajst mladičev, ki se na pomlad vračajo v jati s starši. Letos se je jata glasno sprla za staro gnezdo, po običaju pa so morali mlajši prepustiti gnezdo starima zakoncem. Kmalu sta se v gnezdu zvalila dva zvedava mladiča. Pridna starša sta skrbno skrbeli za svoje potomstvo, potem pa je prišlo do praveca družinske tragedije. Gnezdo vrh električnega droga je najverjetneje zaradi dolgega obdobja slabega vremena razpadlo in se skupaj z mladičem znašlo na tleh. Padec je bil za enega mladiča usoden, medtem ko se za drugega štorklji nista več zmenili. Nebogljenega mladiča sta očito odpisali, zavedajoč se dejstva, da ga ne bosta mogli pripraviti za dolgo pot na jug.

Narava ne pozna usmiljenja; tu vlada trda selekcija, boj za preživetje in ohranitev vrste. Kržanovi so se na vse načine trudili, da bi štorklji obdržali mladiča, a zaman. Seveda so tako sami prevzeli skrb za sirota. V začetku je bilo

težko, vendar se je mala štorklja kmalu navadila na novo oskrbo. Skrb za vedno prazen mladičev kljun pa ni preprosta, loviti je bilo potrebno žabe, kače, ptice... Štorklja sedaj domuje pri Kržanovih že dober mesec. Najbolj se je navezala na gospodinjino, ki jo hrani. Žal pa človek le ne more nadomestiti pravih staršev, njihove prehrane in potrebne vzgoje. Opazi se, da je štorklja nekoliko zaostala v razvoju in le malo upanja je, da se do jeseni razvije v sposobnega letalca. Na pomoč smo zato poklicali Ljubljanski živalski vrt, v katerem je našlo zatočišče že več štorkelj.

Drugo znano gnezdišče je v vasi Šentjakob na Šentjernejskem polju, kjer se je prvi par naselil lani. Bržkone so to potomci gnezda iz omenjene Zaloke. Gnezdo si je par spletel na lipi z odstranjenim vrhom, ki raste na dvorišču domačije Lenič. V gnezdu sta se lani zlegla dva mladiča, letos pa že štirje. Vaščani so prijazne goste hitro sprejeli za svoje, saj je štorklja ptica, ki prinaša srečo; kjer gnezdi, tja ne udari strela in tam sta sreča in zadovoljstvo doma.

Toliko vemo danes. Vse bralce, ki poznajo še morebitna druga gnezdišča štorklje na območju dolenjskih občin (vključno z Brežicami in Krškimi) prosimo, da nas o tem obvestijo. Nad vse zanimivo so tudi podatki o gnezdih v preteklosti, če so ta kje obstajala, ter o opažanju še redkejših črne štorklje, ki je dolga leta gnezdila v Krakovskem gozdu, danes pa je ne zasledimo več.

ANDREJ HUDOKLIN

KOLIKO PREDIN ZA BORISOM?

Novica tega tedna je nedvomno sporočilo predsedstva CK ZK Slovenije, da so minuli četrtek v Novem Beogradu mišičniki, delavci beograjskega sekretariata za notranje zadeve, brutalno pretepli Borisa Muževiča, člana predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. To se je zgodilo med postopkom identifikacije, potem ko je policija ustavila službeni avto CK ZKJ, ki ga je vozil Muževič. O dogodku centralni komite slovenskih komunistov niti po štirih dneh ni dobil nikakršne javne ali drugačne uradne informacije pristojnih organov, na ljubljanskem radiu pa je bilo v torek, ko to pišemo, slišati informacijo, da beograjska policija v celoti zanika incident oziroma dogodek.

Neverjetno je, da bi vodstvo slovenskih komunistov izdalo sporočilo, ki je pravzaprav protest in zahteva za temeljito preiskavo, ne da bi prej razpolagalo z dovolj dokazov o resničnosti nezaslišanega dogodka. V trenutku, ko so nacionalistične strasti v državi blizu vrelišča, bo imel incident z Muževičem še posebno hude politične posledice. V vsaki pravni državi je policijsko pretepanje državljanov že samo po sebi dejanje izven razuma in civilizacijske stopnje večine človeštva, še posebno hudo pa je, če so razlogi za policijsko nasilje politične narave. Stališča Borisa Muževiča do dogajanja ljudstva so znana vsem poznavalcem jugoslovanskih političnih razmer, do sklepa, da gre za fizičen obračun z drugače mislečim, je torej manj kot korak.

Nihče se torej ne sme čuditi, da predsedstvo CK ZK Slovenije zahteva, da se na temelju

ugotovljenih dejstev začne postopek za ugotovitev odgovornosti neposrednih akterjev in njihovih nadrejenih, svoje pa bosta po mnenju slovenskih komunistov morala povedati tudi predsedstvo CK ZK Srbije in predsedstvo CK ZK Jugoslavije, katerega član je Boris Muževič. Tisto »svoje« mora biti nedvoumno politično stališče.

Prišli smo tako daleč, da policija pretepa člana najvišjega

jugoslovanskega političnega foruma in to tik pred začetkom konference neuvrščeni, ko so oči pol sveta uprte v Beograd. To, da je dobil buške in podpludbe Boris Muževič, je žalostna novica tedna. Ob njej spoznamo, da živimo pravzaprav v nepravni državi in da je to stanje, ki traja od leta 1945, po mnenju nekaterih pa še dlje, od leta 1919. Koliko ljudi je bilo pretepenih, drugače trpinčenih ali celo uničenih pred Borisom Muževičem in koliko jih bo za njim? Ali veste za ime vsaj enega od otrok ali žensk, ki jih je jugoslovanska policija letos na Kosovu ubila kot protidržavne elemente? Gole in neoborožene. Ne veste. Zato, ker je živeti v nepravni, policijski državi najbolj običajno jugoslovansko stanje.

Dokler ne bodo pretepli vas.

MARJAN BAUER

Mojster vrbovih viter

Pletarji so dandanes redki in tudi v Mrtvicah bo ta obrt z Jožetom Bogolinom izumrla. Daleč naokoli znani mojster kljub svojim osmim križem in dvema letoma povrh še vedno po tri ure na dan presejdi v delavnici in plete. Delal bo, dokler bo mogel, le škoda, da ne zna računati. Tega se zaveda in tudi pove, da prepoceni dela, zato nič nima. Vendar tak je in ne želi biti drugačen.

Pletarstva se je Bogolin naučil pri svojem očetu že kot otrok. Kot šolar mu je veliko pomagal, vendar sam ni želel delati v tem poklicu pod trdim očetovim nadzorstvom. Kot pripoveduje, je bil oče siten in čeprav je moral vsak dan delati do devetih zvečer, mu ni nikdar dal denarja. Jože se je v šoli dobro učil, zato bi šel rad študirat za učitelja, a ga oče ni pustil. Pozneje je nagovarjal očeta, da bi šel za kaplana, vendar tudi o tem ni hotel nič slišati. Njegov odgovor je bil vedno enak: »Kot sem jaz živel, tako boš pa ti.« Mama pri tem ni imela besede in mu ni mogla pomagati. Jožek je bil bister otrok. Brati se je naučil že pred šolo iz Domoljuba. Potrudil se je tudi zato, ker mu je oče obljubil nahrbtnik za šolske potrebščine in mu ga potem kupil.

S pletarstvom je pri Bogolinovih začel oče. Poslali so ga v pletarsko šolo na Ptuj, ker se je vrnil domov kot invalid. Dobil je strel skozi stopalo in moral je nositi protezo. Po pletarski šoli je naredil še obrtno šolo, da je imel papirje za samostojno obrt. Sin še danes ne more dojeti, zakaj je tako nasprotoval njegovemu šolanju, saj ga niti v obrtno šolo ni pustil.

Jože se je oženil še pred vojno, 1935. leta. Štiri leta pred tem mu je umrla mama. Ko so Nemci zasedli Jugoslavijo, so jeseni 1941 izselili tudi njegovo vas. Vojno so Bogolinovi prebili v Nemčiji, v izgnanstvu. Tam sta umrli dve Jožetovi sestri. Od treh je ostala

samo ena, pozneje pa je izgubil še njo. Umrla je na porodu. Dom, v katerem danes prebivajo Bogolinovi, je kupil pred tridesetimi leti, leto dni po očetovi smrti. K hiši sodi tudi pet hektarov zemlje. Kmetijo je obdelovala pretežno žena, Jože pa je delal svoj poklic, zato si je kmalu po nakupu novega doma naredil tudi svojo delavnico.

Za pletarje so bila najboljša prva povojna desetletja. Takrat so imeli polne roke dela in so lahko prodali vse, kar so naredili. Bogolinovi so imeli včasih še konje in Jože se je z njimi vozil na sejmje v bližnje in oddaljene kraje, v Krško in Brežice pa v Sevnico in Šentjernej. Spominjam se, da se je nekoč v nedeljo prepoznno pripeljal z robo v Šentjernej, ko so se ljudje že razhajali od maše. Pa so ga ženske na poti ustavile in pokupile vse, kar je imel na vozu. Ob takih priložnostih se je vračal domov zadovoljen, pa naj je bilo plačilo še tako skromno.

Imel je lepe izdelke za vsakdanjo rabo, tu in tam tudi kaj posebnega, kaj boljšega, narejenega po lastni zamisli ali po naročilu. Bogolin je naredil nič koliko košar vseh vrst in vseh velikosti, največ pa je zagotovo opletel steklenic za vino. Teh mu še dandanes precej nanosijo. Za opletanje steklenice potrebuje dve do tri ure, odvisno od tega, kakšne kakovosti so šibe, in od tega, kako velike so steklenice. Za 50-litrsko naredi navadno kar košaro, ker je pretežka in prenerodna, da bi jo opletal.

Vse pletarske izdelke dela iz vrbovih viter, ki jih nareže s strojem. Po šibe so včasih hodili k Savi, včasih v Loče in Mihalovec, zdaj pa jih že vrsto

let kupujejo na Ljubljanskem barju.

Šibe z barja so zelo kvalitetne in se skoraj ne lomijo. Domače jim niso par. Med izdelki, na katere je najbolj ponosen, je policica za radio in uro, napravljena kot grad s številnimi stolpiči. Naredil jo je po lastni zamisli pred dvajsetimi leti. Celozimo jo je pletel po več ur na dan. Nekoč je prišla k njemu Horvatičeva gostilničarka z Malenc z željo, da bi ji jo prodal, a jo je samo posodil, in tako je grad štirinajst dni visel v gostilni. Potem ga je Bogolin spet odpeljal in obesil v delavnico. Za noben denar ga ne bi prodal in novega ne bi več naredil.

»Imam vsaj nekaj, česar nobeden nima,« dopoveduje sebi in drugim in prav ta izdelek ga osrečuje, saj prinaša v njegovo skromno delavnico nekaj domišljskega, sanjskega sveta.

V delavnici stoji tudi pletena policica, ki jo je takoj po vojni naredil po naročilu za naročnico v Brežicah. Pogodila sta se za 450 dinarjev. Vnaprej jih je prejel 50, za preostalo vsoto sta se dogovorila ob izročitvi. Polico, visoko kot omara, je pripeljal na tržnico, pa mu je stranka ponujala zanjo samo še 20 dinarjev, češ da je drugo plačala vnaprej. Bogolin ji police ni prodal, vrnil ji je aro in tudi potem, ko mu je ženska ponujala štiri stotake, se ni omečil. Delo svojih rok je bobcenil kot goljufiva ženska, zato je polico odpeljal domov in še danes mu dobro služi.

Kaže, da ima rad okoli sebe izdelke, v katere je poleg dela vložil tudi nekaj svoje ustvarjalne domišljije. Za okno si je naredil karniso, za koledar na lističe viseči podstavek na steni, za rože najrazličnejša stojala in druge reči. Zelo je ponosen tudi na vrtno garnituro stolov in mizice. Delala sta jih z očetom, on sam pa je spletel zadnjo pred dobrim letom, vendar je to delo zanj že prenaporno.

Samo s pletarstvom ne bi mogel preživljati družine, v kombinaciji s kmetijo je pa šlo. Bogolinu je umrla žena pred sedmimi leti. Doma gospodaril najmlajši sin, vendar je zaposlen. Drugi sin živi v Ljubljani, hčerka pa v Švici. Pletaril ne bo nobeden, ker se dandanes od tega ne da živeti.

J. TEPPEY

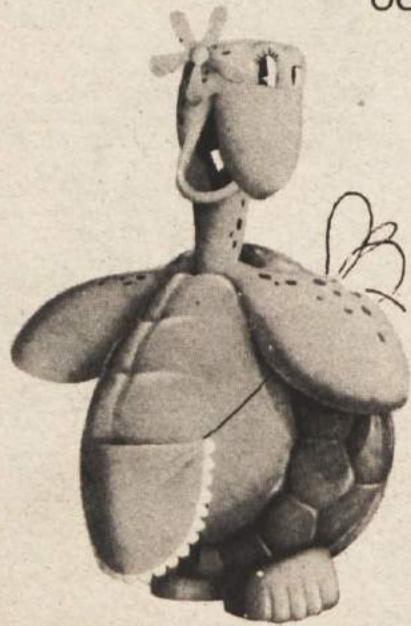
novoles

kolpa-san

Zelo ugoden nakup kopalniške opreme kolpa-san in kuhinjskih pomivalnikov kolpa-ker **v novo odprtem novolesovem razstavno prodajnem salonu** v tovarni kopalniške opreme kolpa-san v Metliki, Rosalnice 5. **Tel.: 068/58-292, 58-273**

Na največjem razstavnem prostoru boste poleg rednih programov našli izdelke v ocenjeni vrednosti in primerke ekskluzivnih izvoznih programov.

Pričakujemo vas v petek, 1. septembra, ob 11. uri, sicer pa vsak dan od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 12. ure.

kolpa-ker

novoles

Je mogoče živeti od koz?

Na Planini, vasi pod Mirno goro — če bi ji danes sploh še lahko rekli vas — je bilo pred vojno nekaj deset hiš. Pred nekaj leti je naselje ostalo brez zadnjega stalnega prebivalca. Marsikje je na mestu, kjer so bila nekdanja stanovanjska in gospodarska poslopja, ostal le kup kamenja, zidovja, ki ga preraščata trnje in plevele. Le še nekaj hiš kljubuje zobu časa. To je prvi vtis, ki ga dobi obiskovalec te belokranjske planinske vasi. Ko pa se potrudijo in stopijo od hiše do hiše, spozna, da se je v kraj le začelo vračati življenje. Nekaj hiš, skritih med starim sadnim drevjem, ki bi jih lahko prešel na prste ene roke, je obnovljenih, pred nekdanjo šolo stojijo kmetijski stroji, najživahnejše pa je okrog zadružnih hlevov pod vasio, ki so samevali in propadali kar 20 let. In če smo še pred letom iskali v našem časopisu dobrega gospodarja za omenjena hleva, se je sedaj prižgala iskrica upanja za stavbi, ki naj bi v bodoče ne propadali več.

Prva misel, ki spreleti prišleca, je, kdo so pravzaprav ljudje, ki so se v teh težkih časih odločili za življenje v odročni, zapuščenih vasi, s sabo pa pripeljali še okrog 50 koz in 20 ovac? In to za ceno udobja, ki bi si ga prav gotovo lahko privoščili v dolini. Pri Gajičevih v Novem mestu so že dolgo razmišljali o tem, da bi imeli kmetijo. Vedeli so za propadajoče hleve na Planini in ko so zanje povprašali na črnomaljzanski kmetijski zadrugi, so bili tam veseli, da se zanje sploh kdo zanima. Tako so februarja letos Gajičevi z zadrugo podpisali prvo pogodbo, ko pa so imeli pozneje na občini usklašen sestanek, so bili lovci proti naselitvi drobnice na Planini. Gajičevi so prepričani, da zato, ker so se bali, da bodo okrnjena njihova lovišča. »Dobro vemo, da je paša konj in

drobnice v gozdovih prepovedana in to bomo upoštevali. Toda od nas do gozdov je še daleč. To, kar nas obdaja in kar smo v veliki meri že skrčili, je grmovje, ki je preraslo nekdanje travnike in pašnike,« povedo Gajičevi, ki so kljub nasprotovanjem lovcev in težavam, ki so jih imeli z njimi ob naselitvi v nekdanji šoli, prišli sredi maja z ovcami in kozami v razdejane hleve. Na enem je streho obnovila kmetijska zadruga, popravila drugega pa se bodo morali lotiti popolnoma sami.

Glede na to, da so številnim, ki so se odločili za rejo drobnice, vsi načrti padli v vodo, so tudi pri Gajičevih previdni izjavili. Ne želijo, da bi pozneje kdo za njimi kazal s prstom, češ, pogled jih, imeli so le velike apeute. Če se bo seveda izkazalo, da se v naši družbi ni moč iti višinskega kmetja z drobnico, potem se bodo raje vrnili, odkoder so prišli. Kaj se sploh in kaj ne, pa bo pokazal čas. In če bo ta čas na njihovi strani, potem so se pripravljene tudi za stalno naselitvi na Planini. Sedaj pa so tam še premalo časa, da bi lahko z gotovostjo rekli tudi to, ali bodo imeli prihodnje leto s čredo tolikšen zasluzek, da bo dovolj za kruh. Seveda pa ne stojijo križem rok in čakajo, kako se bo končalo letošnje leto in kaj bo prineslo prihodnje, ampak pridno delajo in kujejo načrte. Pri tem je najbolj zagnan oče Ljubo, upokojenec, ki preživi na Planini večino časa. Rad pa mu, če le more, priskoči na pomoč sin Darko, po svojih močeh pa tudi že šestletni

vnuček Miha, ki odločno pove, da bo tudi on kmet, ko odraste, in s peščico soli odhiti v hlev k svoji najljubši kozi ter se s ponosom postavi pred objektive.

»Na Planino nismo prišli vohat rožice in loviti metuljčke, ampak delat, da bomo imeli kaj od tega mi in kraj. Po našem mnenju lahko pričakujemo bodočnost le v tem, da se začnemo vračati k naravi. Zavedati pa se moramo, da takšno vračanje včasih zahteva tudi svojo ceno, zlasti če gre za življenje v hribih, kjer živali počasi rastejo, tako da inflacija hitreje žre zasluzek, kot je prirast. Pri nas sedaj še ne računamo z izubo, ker si šele ustvarjamo osnovno čredo, ko pa bo prireja stekla tako, kot načrtujemo, bodo morali biti računski čisti,« pojasni gospodar. Če bodo na okoliških travnikih nakosili dovolj krme, potem bodo do zime povečali čredo na 100 glav. Prostora bodo imeli v dveh hlevih, ki merita po 400 m², več kot dovolj. V kratkem pričakujejo še molzni stroj, uredili pa naj bi tudi molznico in sirarno, če seveda ne bodo prodali mleka. Po sedanjih zagotovilih s pridajo ne bi bilo težav, saj bi bili pripravljene priti iz Ljubljane ponj vsak dan, če bi imeli vsaj za 20 litrov mleka odjemalcev. Gajičevi pa bi, če bi povečali čredo, namolžili na dan približno desetkrat toliko. To je seveda le del načrtov, ki jih imajo novi prebivalci Planine. Mnoge še skrbno hranijo zase. Ne želijo se, kot rečeno, pre nagliti z izjavami.

»Čez leto pa se bomo morali že odločiti, ali se bomo ustalili tukaj ali pa bomo odšli. Takrat ne bo smelo biti več nihanj in ugibanj,« pravijo. In če jim bo uspelo, kar so se namenili, potem bodo lahko tistim, ki še tuhtajo, ali bi stopili po njihovi poti ali ne, dali vrsto koristnih nasvetov. Sami so jih bili deležni bolj malo, saj rejci navadno ljubosumno skrivajo svoje izsledke, literatura o reji koz in ovac pa je pri nas tudi bolj pičla. Zanesiti se bodo torej morali na lastne izkušnje, a Gajičevi so si jih že doslej nabrali obilo. Predvsem se zavedajo, da z drobnico ni moč na hitro kovati velikih zaslužkov. Ta zmeta je pokopala že marsikaterega rejca.

M. BEZEK-JAKŠE

delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ne glede na možne razlike v svetovnonazorskih vprašanjih.

KPS je svoje razmerje do religije in cerkve načelno izrazila že pred NOB. S tem, ko je v Čebinskem manifestu zapisala, da »pravi borec za svobodo slovenskega naroda, v prvi vrsti pa vsak komunist, spoštuje versko prepričanje svojega sobojnika«, se je opredelila za svobodo verskega prepričanja. To usmeritev je Komunistična partija oziroma Zveza komunistov Slovenije uveljavljala med narodnoosvobodilnim bojem ter po njem in jo uveljavljala tudi danes, ob upoštevanju načela, da je religijski ali neregulirani svetovni nazor človekova zasebna stvar in vprašanje njegove osebne svobode. Komunisti kot marksisti se zavedajo (bi se morali zavedati) globokih družbeno-zgodovinskih korenin religije, s tem pa tudi potrebe, da je občan kot vernik svoboden. Zveza komunistov zato uradno zavrača vse poizkuse politizacije stičnih točk oziroma nasprotij med socializmom in religijo. Politizacija te problematike namreč usmerja k političnemu ločevanju vernih in neverujočih ljudi v škodo njihovih skupnih socialističnih in specifičnih verskih interesov.

Komunisti se zavedajo, da so religiozna prepričanja, pa naj jih (o)vrednotimo zgodovinsko ali konkretno, lahko spodbuda ali ovira v narodnem in razrednem osvobodilnem boju. Temeljna izkušnja našega narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije je, da vera ni ovirala in ne ovira enakopravnega vključevanja vernih delovnih ljudi v narodnoosvobodilni boj in samoupravno življenje družbe. Zato ni razlogov, zaradi katerih ne bi bil — kot eden izmed specifičnih interesov človeka — spoštovan interes vernika, da bi bil svoboden. Celo nasprotno: spoštovanje verskega interesa in njegovo usklajevanje z drugimi interesi, zlasti še v Socialistični zvezi, je eden izmed pomembnih pogojev za široko sodelovanje delovnih ljudi v upravljanju

družbe. Ovira za takšno sodelovanje, brez katerega ni samoupravnega socializma, je lahko le dogmatsko zasnovan in idealistično sektaško pojmovan marksizem na eni ali s protisocialističnimi prizadevanji spolitizirana in s posebnimi interesi cerkvenih struktur obremenjena religioznost (politični klerikalizem) na drugi strani.

S tem, ko komunisti sprejemajo marksizem v vseh njegovih, tudi svetovnonazorskih razsežnostih, nikakor ni rečeno, da vrednotijo (vidijo) svojo vlogo v družbi in zgodovini v razširjenju in uveljavljanju ateizma. Ateizem je za komuniste sam po sebi brez vsakršne cene — zgolj »negativna religija« (Marx). Komunisti si kot marksisti prizadevajo za brezrazredno družbo in osvoboditev človeka; ali pa bo takšna družba tudi družba brez religije in ali osvobojanje človeka pomeni tudi osvobojanje od religije, pa je stvar vernih ljudi samih in nikogar drugega. Kot vsi delovni ljudje, zato tudi verni delovni ljudje lahko brez zadržkov sodelujejo pri obrambi in razvoju samoupravne socialistične družbe. Prav zato lahko sprejemajo tudi marksizem — njegove humanistične vrednote, znanstvena spoznanja in metode družbene analize, teorijo razrednega boja in socialistične revolucije — kot napotilo za akcijo pri oblikovanju družbe, v kateri bo »svoboden razvoj vsakega posameznika pogoj svobodnega razvoja vseh«. (Marx)

Načela, da vernih ljudi ne sprejemajo v Zvezo komunistov Jugoslavije, bi ljudje ne smeli razumeti kot dogmo, marveč kot rezultat zgodovinskih pogojev delovanja organiziranih socialističnih sil v jugoslovanskih razmerah. Bistvena sestavina teh razmer je bila tudi povezanost komunistov z vernimi delovnimi ljudmi v boju za narodno osvoboditev in socialistično preobrazbo družbe — v Ljudski fronti, Protimperialistični in Osvobodilni fronti, kasneje in danes pa predvsem v Socialistični zvezi in vseh oblikah samoupravnega organiziranja.

V. BLATNIK

Obzorja

IGRALCI POKRA

Mladi slovenski pesnik Alojz Ihan, ki mu je že prvo pesniško zbirko Srebrnik »posrebrila« nagrađa Prešernovega sklada, je letos izdal pri Cankarjevih založbi svojo drugo pesniško knjigo Igralci pokra. Že njen naslov pove, da gre za neko navezavo na Šalamunov Poker, prvo modernistično zbirko novejšje slovenske poezije. Vendar pa Ihanova nova knjiga meri na več kot na zgolj poigravanje z naslovom Šalamunove zbirke. Ustvarja podoben neupolega, zavoženega igralca navidezno velikih igralcev pokra, slika prispodobno bridkih stvari življenja. Vse skupaj je ena sama metafora življenja s pridatkom ironije nezaresne igre v ustvarjanju, ne nazadnje tudi v poeziji. Življenje je pač takšno, da daje, dokler daje in dokler se pušči preliščiti. Ko pa razkrije zvijačo, je dobitkov konec in tudi igralci pokra naposled končajo kot slabici in nesprenetneži — ob praznih kozarcih in kletvah. Bralcu se to spoznanje razkrije že v uvodni pesmi, ki je dala novi Ihanovi zbirki naslov.

Ihanova pesniška govorica ostaja v Igralcih pokra takšna, kot je bila v Srebrniku. Se pravi preprosta in jasna, z navadnimi in nezvnečimi, vendar pa polnimi besedami opisana življenjska resničnost. To je izsek iz realnega sveta, toda dvignjen v poezijo pesnikove resnice, vse pa spremlja osebno, požaltnjen odtenek ali posmeha ali ironične drže ali ustvarjalne skepse ali nezaupljivost v stvari in dejstva, kot jih dojema pesnik s svojimi duhovnimi očmi. Realnost torej postaja nova pesniška resničnost, ki jo kot tako moramo sprejeti in ji slediti povsod, do koder nas vodi. Pesnik Ihan pa zarisuje svoje videnje resničnosti v novo pesniško realnost nekako scela, tako da so posamezne pesmi (tudi) v Igralcih pokra kot celote metafore. To je poezija, ki jo je lepo poznati in imeti za svojo, kot je na zavihku zapisal T. P., in verjamemo, da bo temu pritrtil še marsikateri bralec, ko bo po branju preiščal o sporočilu Ihanovih Igralcev pokra.

ROMANSIRANA ZGODOVINA

Amerika ni samo obljubljen dežela tisočerih možnosti in nesluhtnih uspehov, ampak je njena notranja podoba tudi na moč mračna in brezupna. Takšno Ameriko slika v svojih delih tudi Joyce Carol Oates, ena najboljših ameriških pisateljic srednje generacije. »Zanima me samo eno, moralne in socialne okoliščine moje generacije«, pravi Oatesova, katera roman Oni, napisan v dveh delih, lahko beremo tudi v slovenskem prevodu Maje

Kraigher. Izdala in slovenskim bralcem ga je predstavila Pomurska založba iz Murske Sobotice.

Roman Oni so nekakšna literarizirana družinska kronika, zajema pa čas od konca prve svetovne vojne do šestdesetih let. To je velika ameriška freska in pisateljica jo gradi na usodah Lorette Wendell in njenih dveh otrok. Avtorica uvodna pove, da je zgodba napisana po pripovedi neke njene učenke iz večerne šole. Zato je roman še bolj prepričljiv in zapusti v bralcu močan vtis resničnosti. To je dejansko romansirana zgodovina, zgodovina manjšinske Amerike, ki je v literaturi sicer bolj malo navzoča.

Podobno kot v svojih drugih delih prikazuje Oatesova tudi junake v romanu Oni kot brezizhodne ujetnike velemestnih in družbenih razmer. Kot

rastline so, ki nenehno hrepeljnijo po soncu, se pehajo za boljšim življenjem, dokler ne omajajo in ne obupajo — skoraj vsi. Usode so popisane sugestivno in bralcu se zdi, kot da vsak od teh ljudi govori o svojem življenju vsaj nekoliko tudi skozi njegova usta. Z usodo marsikaterega od teh lahko vsaj za kanček poistovetijo svoje življenje.

I. Z.

MISEL JE MOČ

Družbene krize so človeka vselej silile, da bi nanovo pregledal in premislil svoje dotedanje ravnanje in znova poiskal ravnovesje, ki se je porušilo. Enega od ključev za razumevanje dogajanj v človeku je že pred več kot petimi desetletji, pred drugo svetovno vojno, ponudil Slovenec Martin Koje.

Koje je torej že leta 1935 napisal in izdal Učbenik življenja. Knjiga je najprej izšla v nemščini, tako da je bila njena slovenska izdaja, ki je sledila, predvsem iz nemškega izvornika. Medtem ko sta avtor in vsebina njegovega Učbenika pri nas kmalu potonila v pozabo, pa so po svetu, zlasti ob izbruhu najrazličnejših alternativnih gibanj, ki so povlekla za sabo tudi alternativna filozofska razmišljanja, kar tekmovali z izdajanjem tega Kojevega dela. V mnoge jezike so ga prevedli, marsikje ponatisnili in pred nedavnim so to storili celo na Japonskem. Z vsem tem se le potrjuje ta tehtnost in veljavnost Kojevih

Zabeleženo

PONATIS SPEEROVIH SPOMINOV

Arhitekt Albert Speer je sodil v intimni krog, ki se je zbiral okrog Hitlerja. Firer ga je najprej izbral za človeka, ki bo v mogočni Nemčiji gradil velike, impozantne zgradbe, nato pa za ministra, odgovornega za oboroževalno industrijo. Speer pa se ni ukvarjal samo s svojim poslom, ampak je znal tudi ostro pogledati v zakulisje okrog Hitlerja, kjer so se kovale politika, igre pa tudi spletke nacističnih mogočnikov — Göringa, Goebelsa, Himmlerja in drugih.

Na nürnberškem procesu je bil Speer obsojen na dvajset let zapore. Kazen je prestal v spandauski trdnjavi, zaporo za najhujše nacistične zločince. Tam so nastali njegovi znameniti Spomini, ki pa jih je dokončal, ko je bil že na prostosti — januarja 1969. Knjiga je osupnila svet in tudi zgodovinarje, saj je Speer prenekal tero stvar, ki je bila do takrat nejasna ali celo popačeno prikazana, osvetlil z novimi dejstvi, kar je kot avtentični pričevalec seveda lahko storil. Speerovi Spomini so ena najboljših dokumentacij o obdobju nacistične vladavine v Nemčiji. To je svojstveno pričevanje problematične osebnosti, ki se opravičuje za svoja dejanja, poudarja lastno osebnost, hkrati pa tudi priznava svojo krivdo in krivdo vrstnikov.

Slovenski speerovi Spomini v prevodu bralci že pred sedemnajstimi leti. Zanimiva knjiga pa je kmalu pošla in je zadnja leta ni bilo dobiti niti v kakšnem antikvariatu. Avtor je medtem umrl, povpraševanje po njegovi knjigi pa na slovenskem knjižnem trgu ni pomenilo. Mariborska založba Obzorja se je zato odločila za ponatis. Tako je 2. izdaja Speerovih Spominov pred kratkim spet prišla na knjižne police, seveda pregledana in dopolnjena, kjer je bilo to nujno. Bralci bodo to dejanje prav gotovo pozdravili.

I. Z.

razmišljanj in dognanj izpred pol stoletja.

Za novo slovensko izdajo Učbenika življenja je poskrbela alternativna založba Domus, ki je knjigo izdala v zbirki Sopotja (v nje je npr. izšla tudi Trstenjakova knjiga Človek in njegova pisava). Kot zremo iz predgovora Simona Boruta Pogačnika, je bil Koje odkrit čisto po naključju — med odležanimi knjigami v antikvariatu, tako da je do zdajšnje izdaje prišlo bolj po osebnih zaslugi kot pa iz kake velepotrebe ali zaradi zanimanja širokega kroga zainteresiranih. (No, pač še en dokaz slovenske nečimrnosti!) A zdaj je knjiga tu in z veseljem pišemo te vrstice o njej.

In kaj je v Učbeniku življenja tisto, zaradi česar je postala ta knjiga tako zanimiva za sodobnega človeka kjerkoli v svetu, zakaj je prava uspešnica? To je pravzaprav vsa njena vsebina, predvsem pa Kojeva dognanja. Po avtorjevem trdnem in filozofsko utemeljenem prepričanju je bivajsko oporišče človeka v njegovi miselni sferi. V tej sferi je tudi vir energije, ki jo vsakdo potrebuje v življenju. Koje tako le pravi: »Vse veliko je imelo svoj začetek v sanjah, željah, slutnjah, ki so ostale dolgo časa brez vidnega uspeha. Toda neomajno zaupanje v prihodnost je ohranjalo živ pogum prikazovalo vse ovire kot lahke in samoumevne, dokler se slednjič miselne slike niso začele uresničevati.« Človekove misli so lahko torej ogromna ustvarjalna sila, njihova moč je neslutena, zato jih je treba uporabljati modro. Ali kot je moč prebrati v prvih stihih Dhamapade, temeljnega dela budistične filozofije: »Misel vodi vse stvari, / misel jih rodi in oblikuje.«

In nauk za nas: večna spoznanja ne zastarajo. Zato velja vzeti Kojeve Učbenik v roke in se učiti — življenja.

I. ZORAN

ENCIKLOPEDIJA OD E DO HRV

Enciklopedija Jugoslavije, ki sodi v vrsto tako imenovanih narodnih enciklopedij, je izšla v letih 1955 do 1971, in sicer v osmih zvezkih. Objavil oziroma izdal jo je Jugoslovanski leksikografski zavod v Zagrebu. Pobudnik za to pomembno dejanje je bil književnik in leksikograf Miroslav Krleža, ki je postal tudi glavni urednik enciklopedije.

Od leta 1980 izhajajo knjige spremenjene 2. izdaje Enciklopedije, Jugoslavije, in to vzporedno v vseh jezikih jugoslovanskih narodov ter v latinici in cirilici. Slovenci smo dobili prvi zvezek te enciklopedije v svojem jeziku leta 1983. Pomočnik (zdajšnjega) glavnega urednika dr. Jakova Sirotkoviča za izdajo v slovensčini je dr. Avgustin Lah, ki vodi redakcijo za Slovenijo.

Pred kratkim je Jugoslovanski leksikografski zavod izdal že četrty zvezek Enciklopedije Jugoslavije v slovenskem jeziku. Zajetna, več kot 740 strani enciklopedijskih besedil in ilustracij obsegajoča knjiga objavlja gesla od črke E (kot prvo: Eberst, Anton) do črkovne skupine HRV (kot zadnje: Hrvti, južnoslovanski narod v SFRJ). Koliko časa so tekle priprave na izdajo te knjige, o tem ni podatkov, je pa na koncu navedeno, da so bili rokopisi zanjo redakcijsko zaključeni 7. decembra 1988, tisk pri Mladinski knjigi v Ljubljani pa končan 20. junija letos.

Kdaj bomo dobili peti zvezek tega temeljnega priročnika o Jugoslaviji in potem še vse ostale, lahko samo ugibamo. Res pa je, da lahko upamo na hitrejšo izhajanje, kot so se zvezki Enciklopedije Jugoslavije vrstili do zdaj. K temu naj bi pripomogel lani poleti v zvezni skupščini podpisani družbeni dogovor o spremembah in dopolnitvah dotedanjega dokumenta, ki nalaga obveznosti pri pripravi in financiranju druge izdaje Enciklopedije Jugoslavije.

Božič bo dela prost dan

Do nedavnega je bilo v javnosti slišati zahtevo, naj bo božič praznik, pri »odgovornih« pa odgovor, da 25. december ne more biti tudi dela prost dan. Zdaj je pred slovensko skupščino drugačen predlog: božič naj bo odslej dela prost dan, ne pa tudi republiški praznik. Tako piše v besedilu predloga zakona o praznikih in dela prostih dnevih v SR Sloveniji, ki ga je oblikoval republiški izvršni svet. Tako bodo, če bo skupščina SRS zakon sprejela, prazniki SR Slovenije: 8. februar — Prešernov dan in slovenski kulturni praznik, 27. april — dan ustanovitve OF slovenskega naroda, 22. julij — dan oborožene vstaje slovenskega naroda in 1. november — dan spomina na mrtevce. Dela prosti dnevi v Sloveniji pa bodo 27. april, 22. julij, 1. november in poslej še 25. december.

O tem, kako praznovati božič, smo prelili že veliko tiskarskega črnila in, kot zdaj kaže, ne brez haska, saj bo predlagana odločitev ustrezala vsem, tako vernikom kot tudi ljudem, ki jim božič pomeni družinski praznik.

V času, ko smo se javno pogovarjali, kam in kako s praznovanjem božiča, pa je postalo tudi bolj jasno, kakšen je odnos oblasti (po domače: komunistov) do vernih ljudi in občanov. Kot vemo, ni bil vedno najboljši. Vendar temu ni bila kriva »doktrina« socialističnega gibanja, kriva je bila nestrpnost (sektaštvo) do drugače mislečih. Zato ne bo odveč nekaj besed o tej temi.

Iz zgodovine delavskega gibanja je znano, da Zveza komunistov nima (bi ne smela imeti) nikakršnih posebnih interesov. V socialističnem gibanju si ne lasti nikakršnih pravic, ki ne bi bile hkrati pravice in interesi, potrebe in cilji

Pričuči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburljali dolžniško javnost. Te osebe in kraj v njih so, ker so glavni junaki govečini že posledno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

Zažgala moža

Miru v Logarjevi družini že dolga leta ni bilo več. Majda in Franci sta se prepirala vsakodnevno, vzrok številnim prerekanjem so bili otroci in njihova vzgoja. Franci je hotel vzgajati po svoje, strogo in dosledno, Majda je bila tolerantna, otrokom je dopuščala marsikaj, kar Franciju ni bilo pogodu. Spori so se iz domače hiše preselili celo na dopust. Franci je zahteval, da sin in hčerka po osmi uri zvečer nimata zunaj kaj iskati, hotel ju je videti doma, medtem ko je Majda otrokoma dovoljevala večerne izhode. Franci je zato predčasno odpotoval z morja. Tisto leto so bili prepripi še posebej pogosti. Med enim od prerekanj je Majda Francija celo polila z vrelo vodo, potem ko jo je on udaril po glavi. Življenje v družini je postajalo neznosno, oče je sinu, ki je v Ljubljani obiskoval strokovno šolo, prepovedal spanje v domači hiši, kadar je ob koncu tedna prišel domov. Majda je zaradi vsega tega vložila zahtevo za ločitev, toda na poravnavi sta se zakonca pobotala in Majda je tožbo umaknila. Toda mir je bil le začasen. Prepripi so bili znova vse pogostejši, naposled je Majda sinu priskrbela stanovanje drugje. Kmalu se je za njim odselila še hči in posledje živela pri bratu. Majda in Franci sta v hiši ostala sama.

Da tudi posledje med njima ni bilo sloge, so vedeli povedati sosedje, ki so bili priče domala vsakodnevnemu vpitju in zmerjanju. Nihče pa ni mogel niti v sanjah predvideti, da

bodo imeli prepripi in prerekanja tako grozovit konec.

Konec junija je bil Franci na orožnih vajah. Domov se je vrnil v petek zvečer. Ženi je že pri vходу očital, da se grdo drži in razlogi za prepripi so bili tu. Majdi je očital, kako sta jo proti njemu naščuvala lastna otroka. Tudi večerje ni hotel pojediti, češ da je v njej strup. Zaloputnil je z vrati in odšel iz hiše.

Majdi je očitno že tisti hip v glavo šinila strašna ideja. Med časom, ko moža ni bilo doma, je odšla v garažo po bencin, kantino z gorivom pa zanesla na verando. Kasneje je povedala, da zgolj zato, ker je hotela uničiti zakonsko spalnico. Okoli 20. ure je mož prišel domov, Majda je takrat gledala televizijo. Franci jo je takoj izključil, rekoč, da televizije ne bo gledala, ker da je njegova. Oba sta nato odšla spat, s prerekanjem pa nadaljevala v postelji. Drug drugemu sta očitala, kakšno žlahto imata. Naposled je Francija le premagal spanec.

Dobro uro zatem je na novo meško UNZ prispelo sporočilo o požaru. Preiskovalni sodnik, ki se je napotil do Logarjeve hiše, je že na asfaltni poti do hiše našel drobce stekla, enako še potem pred gospodarstvom poslopjem, ki je oddaljeno od hiše kar 15 metrov. Na vrtu je bil močno ožgan kavč, enako blazina, ožgan je bil tudi jogi vložek. V sobi na preprogi so preiskovalci našli 3-litrsko kantino. Ko so jo odprli, je iz nje močno zaudarjalo po bencinu. Kantino so preiskovalci vzeli s seboj. Majda je povedala, da takrat, ko je šla

spat, kante ni bilo v sobi. Kar do druge ure zjutraj je trajal ogled, vmes je bilo zaslišanih še nekaj sosedov. Eden od njih je povedal, kako je videl iz hiše priteči Majdinega moža. Ves je bil v plamenih. Gasil si je majico in tekel proti cesti. Z njega so padali celi kosi kože. Od bolečin je vpil: »Ubijte me, ubijte me!«

Naslednjega dne okoli 18. ure je Franci v bolnišnici poškodbam podlegel. Opečenega je imel kar 80 odstotkov telesa, bolečine, ki jih je trpel, so bile strašne. Periskovalci so bili kmalu na pravi sledi. Že 29. junija ob 3. uri so prišli po Majdo, ki so jo utemeljeno osumili umora svojega moža. To je naposled tudi priznala.

Kmalu zatem, ko je Franci tistega večera zaspal, je Majda vstala iz postelje in odšla na verando po kantino z bencinom. Kak liter goriva je polila po zakonski postelji, stopila do vrat in od tam na posteljo vrgla gorečo vžigalico. Bencin je eksplodiral, posteljo in spalnico je ogenj zajel hipoma; kot rečeno, je imel Franci hudo opečenega kar 80 odstotkov telesa.

Senat novomeškega okrožnega sodišča je Majdo obsodil na 10 let zavora. Po njeni pritožbi na Višje sodišče je tudi to potrdilo prvostopenjsko sodbo in pritožbo zavrnilo. Majda je kazen prestajala na Igu. Prosila je za pomilostitev, a je bila prošnja zavrnjena. Enako kot prošnja njenega sina, ki je prav tako vložil zahtevo za izredno pomilostitev svoje matere, češ da je sam in da težko vzdržuje hišo. Vrhovno sodišče je ostalo neizprošno.

Kočmur je še Kraljev

»Če že kaj za velika, naj bo vsaj ime sloveče, so včasih rekli oče, ko so še mislili, da bo nekoč brat prevzel ta kočmur, nama s sestro pa niso pustili, da bi se poročili. Tudi starejšemu bratu so dolgo branili, češ, kam jo boš pa dal. Pa se je brat ujezil in je šel.« Tako pripoveduje Kranjčanova Rezka, kakor ji pravijo po domače, sicer pa edina iz lesene hišice ali »kočmurja«, kakor jo ljubkavalno imenuje, ki še nosi sloveči priimek Kralj. Druge je iz nje odnesel čas. Očeta po stari šegi še onika, kot se spodobijo, spomine nanj pa drobi s pravo mero spoštovanja, strahu pa tudi očitkov, kakršni so pač še bili odnosi takrat v patriarhalni družini, v kateri je zagledala luč sveta pred tridesetimi leti.

Rezka je doma iz Kota, vasiče, stisnjene v dolino med Mehovim in Gorjanci, in ko se pogovarjava kar tam na njivi, medtem ko se naslanja na motiko, s katero je še malo prej kopala krompir, bi ji človek nikakor ne prisodil osem križev in še nekaj čez. Živahno stopica sem in tja in mimogrede spusti med pripovedovanjem še kakšno šegavo, da se smeh razlega po zeljniku. »Takšna sem, bolj vesele narave, kadar sem med ljudmi. Saj ni treba, da vidijo, kako se mi znotraj v žalosti trga srce,« pravi in se zopet zasmeje.

Njena mati je rodila devet otrok, le štirje so preživeli. Zadnjega otroka, komaj rojenega, so ji položili v naročje na parah in ju skupaj pokopali.

Rezki je bilo takrat dve leti in je bila najmlajša med štirimi otroki, ki so ostali očetu. Lesena hiša pa je bila takrat skoraj taka kot danes: veža s črno šijo, soba s kmečko pečjo, v kateri so tudi kuhali, na desnem koncu pa hlev, ki je bil takrat še poln živine. »Vsi smo spali skupaj v istem prostoru, starejši brat pa se je najraje zaril kar v seno nad hlevom. Tudi pozimi, saj je od živine prihajala toplota,« se spominja Rezka tistih časov, »in nobenih omar nismo imeli, vso obleko smo imeli zloženo kar v skrinji. Pa saj je tako ali tako ni bilo dosti.«

Oče je bil strog in otroci so morali kar dobro poprijeti za delo. Pri hiši je bilo precej živine, ki jo je bilo treba krmiti ali pasti po košenicah, pa vinograd je bilo treba obdelati in lista nagrabiti za nastilo. Ko so se otroci že sami malo znašli, je oče večkrat ostajal zdoma. »Šli so v Dolž, kjer imamo vinograd, po vino s putrihom na rami. Pa je bilo toliko žejnih duš med potjo nazaj grede, da so imeli na pol poti že praznega. Kaj so hoteli. Šli so nazaj, in tako je trajalo včasih tudi po tri dni, da so prišli zopet do-

mov. Potem so se pa kregali na nas otroke, saj so se bali, da bomo mi prej začeli. Kuhali pa so tako redek močnik, da je bil kot juha.«

Starejši brat Martin je odšel od doma, jezen na očeta, ker se ni smel oženiti, že sedemindvajsetega leta. Enkrat je še prišel domov ponoči, ko očeta ni bilo doma, vzel stvari in odšel v noč. Od takrat ga Rezka ni več videla. Očeta so pri Koroški vasi po razpadu Italije, ko je šel pogledat, kaj je z bratom Johanom, ki je bil v delavskem bataljonu pri odstranjanju ruševin v Novem mestu, ustrelili prodirajoči Nemci. Brat je iz mesta pred Nemci le ušel, potem pa so ga kmalu zgrabili v mesto pod zaščito, kakor se je temu reklo. Ostal je pri belogardskih in polvojni je izginil.

»Saj sem hodila spraševati, kje da je, pa mi niso nič povedali. Eden, ki sem ga poznala, je rekel, da bo zunaj čez dve leti, da so tisti, ki niso nič zakrivilo, obsojeni na dve leti. Potem sem šla spet čez dve leti vprašat, pa je rekel, da so jim podajšali na dvajset let. Po dvajsetih letih pa nisem šla več vprašat. Medtem sva s sestro sami gospodarili. Ona je bila za ženska dela, jaz pa za moška. Če bi nama vsaj takoj povedali, da je bil ubit. Tako bi se vsaj ena od naju poročila. Imela bi otroke in bi bilo življenje pri hiši. Ne bi bilo Kraljev, kakor so hoteli oče, bi pa bili drugi. Bolje kot sedaj. Sestra je umrla, jaz sem že stara, za mano pa ne bo nobenega,« razglablja o svoji usodi Rezka.

Še dobro, da je pri teh letih tako čila. Preživlja se s skromno kmečko pokojnino, s tem, kar pridelala na njivi, do pred kratkim pa je še vedno v gozdu vihtela sekiro in cepila drva, ki jih je prodajala v mesto. Njen »kočmur« je še vedno ves obložen z metriskimi poleni.

Preden se poslovim od živahne podgorske Rezke, me pospremi do svoje lesene hišice in mi jo razkaže: »Saj so že bili tukaj iz mesta in so si jo ogledali. Pravijo, da je sedaj že več vredna, kot pa nova zidana. Pa kaj bi s tako, sedaj, ko sem sama, imam tudi v tej dovolj prostora.«

TONE JAKŠE

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto

RAZPISUJE

A. NAGRADE ZA LETO 1989:

- 10 nagrad za dosežke na področju množične inventivne dejavnosti
- 10 nagrad za raziskovalne dosežke in pospeševanje raziskovalne dejavnosti
- 2 nagradi za raziskovalno delo mladih
- 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti
- 1 nagrado za dolgoletno razvojno-raziskovalno delo

Organizacije združenega dela, delovne skupnosti, druge organizacije in skupnosti ter posamezniki iz občine Novo mesto naj do vključno 22. septembra 1989 pošljejo dokumentirane predloge na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Kidričev trg 3.

B. IZVAJANJE RAZISKAV ZA LETO 1990 na naslednjih področjih:

- a) usmerjanje družbenega razvoja
- b) energije
- c) varstva okolja
- d) surovin
- e) družboslovnih raziskav
- f) tehnološko-tehničnih raziskav

Prijave raziskovalnih nalog, pripravljenih v skladu s smernicami skupnosti, pošljite najkasneje do 15. oktobra 1989 na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Kidričev trg 3, kjer dobite tudi dodatna pojasnila (tel. 21-820). Prednost pri uvrstitvi v program bodo imele naloge, ki bodo služile nosilcu kot osnova za pridobitev magisterija ali doktorata. 474/34

Blagovno transportni center

BTC
JAVNA SKLADIŠČA

ODDAJA V NAJEM V SVOJI POSLOVNI ENOTI V NOVEM MESTU, Ljubljanska cesta 27, popolnoma opremljena kuhinjo z jedilnico in bifejem.

Sodobna kuhinja zadostuje za pripravo okoli 130 obrokov dnevno. Jedilnica ima 28 sedežev. V novem bifeju so poleg gostinskega pulta štiri mize. Možen je najem za daljše obdobje.

Pisne ponudbe pričakujemo do 5. 9. 1989 na naslov: BTC Javna skladišča Ljubljana, POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO, Ljubljanska c. 27, »za najem«.

Vsi zainteresirani bodo vabljeni na širši informativni razgovor.

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

zbira interesente za nakup

POSLOVNO TRGOVSKEGA CENTRA Z GARAŽNO HIŠO V KAREJU L NA NOVEM TRGU V NOVEM MESTU

1. BLAGOVNICA:

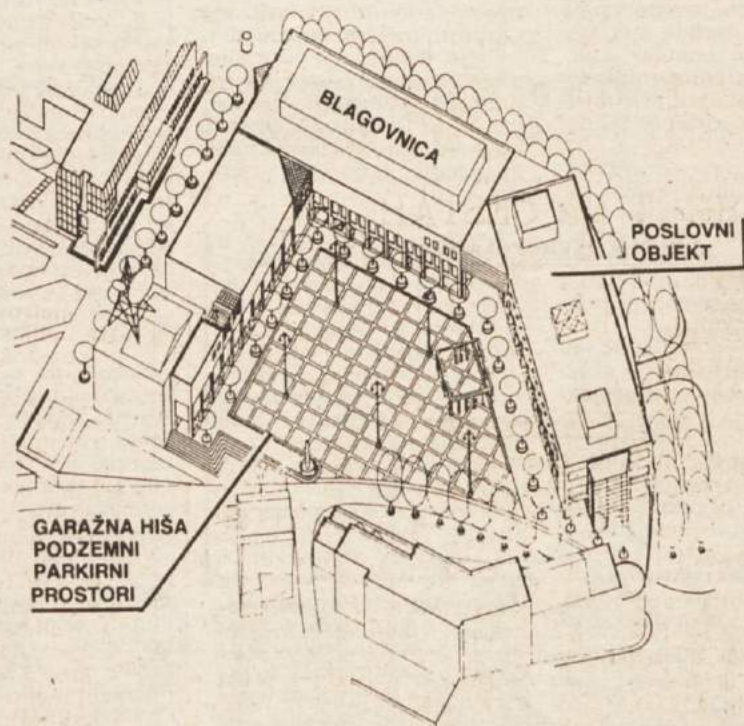
— klet	1735,05 m ²
— etaža A	1515,70 m ²
— etaža B	1525,85 m ²
— etaža C	1322,45 m ²
— etaža D	377,90 m ²

2. POSLOVNI OBJEKT B:

— klet	1206,55 m ²
— etaža A	679,65 m ²
— etaža B	820,25 m ²
— etaža C	1336,30 m ²
— etaža D	1392,30 m ²

SKUPAJ NETO POVRŠINA: 7476,95 m SKUPAJ NETO POVRŠINA: 5435,05 m

3. GARAŽNA HIŠA (dve etaži — 336 parkirnih prostorov)

INFORMACIJE: GIP PIONIR, Kettejev drevored 37, 68000 NOVO MESTO
tel.: (068) 21-826, 23-686 telex: 35710 yu pionir telefax: 068 23-213

OKNA
SENCILA
VRATA

inles

trimo

TRIMO Trebnje p. o. razpisuje natečaj za zbiranje

PONUDB ZA ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV

Površina poslovnih prostorov znaša 3978 m². Zainteresirani ponudniki naj dostavijo svoje ponudbe v 15 dneh od dneva objave na: TRIMO Trebnje p.o., Prijateljeva 12, 68210 Trebnje. 469/34

AFORIZMI

Notranja politika je v bistvu kolektivno pometanje pred tujim pragom. Mnogi govorniki so kot pudljica, ki si domišlja, da bo z lajanjem postala volčjak.

Tudi v komunizmu mora marsikaj iti gora k Mohamedu. Najteže je ugrizniti v kisto jabolko, če imaš sladko življenje.

Cena teletine je tako visoka, ker jo določa telečja pamet. Ko si enkrat na vrhu, te ne zanima delavska panorama.

Mnogi kritični pogledi prihajajo iz oči — kratkovidnih!

Očimo razbremenitev gospodarstva ne gre vstric z obremenitvijo zasebnih bančnih računov.

Vodne ujme so vse bolj podobne potezam državne administracije.

Tudi marsikateremu politiku bi lahko rekli: »Ne lajaj, če nisi prijaven!«

MARJAN BRADAC

POTA IN STRAŠNOST

dežurni poročajo

OB KOKOŠI — Neznani storilec je v noči na 20. avgusta iz nezaklenjenega kokašnja Izidorja Finka iz Podgore pri Dol. Toplicah ukradel 16 kokoši. Putke so bile med brati vredne 3,5 milijona din.

NA HLADNO — Miličniki so 18. avgusta pridržali do izreznosti Janeza Gregorčiča iz Grobelj, ker je v gostilni Penca v Grobljah razgrajal in se steval. Miru ni dal tudi doma. Čaka ga pot k sodniku za prekrške.

VLOM — Še neznani nepridiprav je v noči na 19. avgust vломil v nedograjeno stanovanjsko hišo Andreja Eržeka iz Novega mesta. Odnesele so motorno žago znamke Husqarna. Škode je za 3 milijone din.

TAT V KAMPU — V noči na 14. avgust je v avtokampu na Otočcu tat pristopil h kombiju Cornelisa Die Greefa iz Nizozemske in skozi odprto desno okno ukradel nahrbtnik, v katerem je bil fotoaparatski pribor. Škode je za 15 milijonov din.

NA DVORU NOVO GASILSKO VOZILO

DVOR — Tukajšnje gasilsko društvo je 12. avgusta slovesno predalo namenu nov gasilski avto TAM 35 T. Gasilci sami brez družbene pomoči vozila ne bi mogli nabaviti. Naleteli so na veliko razumevanje pri delovnih organizacijah, občanih in sasu za požarno varnost. Pri nabavi avtomobila sta se posebej trudila Jože Ban in Anton Legan.

ODNAŠAL ORODJE

RIBNICA — Stabilizacijski ukrepi že porajajo zavest, da je rešitev v delu, zato nekateri odnašajo iz službe orodje domov. 29-letni V. L. iz Dolenje vasi je odpovedal službo v Riku Ribnica in se zaposlil drugje. Pri Riku so nato ugotovili, da niso izgubili delavca, ampak tudi nekaj orodja. Miličniki, ki so zadevo raziskovali, so našli pri V. L. doma kar 23 kosov raznega orodja, za katerega upravičeno sumijo, da je bilo nekako last Rika.

TRIJE V BOLNIŠNICO

TREBNJE — Jovan Tasič iz Ljubljane je 14. avgusta ob petih zjutraj vozil z osebnim avtom od Zagreba proti Ljubljani. Če je pripeljal v bližino vasi Odraga, je v blagem levem ovinku zapeljal z avtom na levi prometni pas. Takrat je iz nasprotne smeri z osebnim avtom pripeljala Monika Dragič iz ZR Nemčije. Avtomobila sta trčila. Tasičev avto je prevrnilo na desni bok. Vozilo Dragičeve je zaneslo preko ceste, ustavilo se je na travnatem nasipu. Ranjeni so bili voznik Jovan Tasič, njegov sopotnik Tomislav Takič iz Ljubljane in Dragičeva. Vse tri so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 100 milijonov din.

NESREČA PRI DELU

NOVO MESTO — Alojz Šterk iz Črnomlja je 18. avgusta v novomeškem Pionirju z brusilko obdeloval aluminijske opeže, pri čemer se je opaž, ki ga je imel v delu, začel majati. Šterk ga je hotel z obema rokama pridržati, vendar pri tem ni odložil brudilke, ki ga je ranihla v levo podlaht. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

NAŠEL GRANATO

ŽUŽEMBERK — Franc Jankole z Dvora je 16. avgusta med kopanjem v Krki našel granato in jo prinesel iz vode. Ugotovili so, da gre za italijansko blago iz druge svetovne vojne. Granato je prevzel pirotehnik, ki bo poskrbel za uničenje.

KRONIKA NESREČ

NEREGISTRIRAN — V nedeljo popoldne je Jože Pavlovič iz Drašičev vozil z neregistriranim motorjem znamke Jawa iz Metlike proti Novemu mestu. Pri vasi Trnovec ga je v desnem ovinku zaradi vožnje z neprimerno hitrostjo zaneslo na levo. V tem trenutku mu je z osebnim avtom pripeljal nasproti Robert Crutzen iz Nizozemske, ki je začel zavirati in se umikati na desno, vendar nesreče ni mogel preprečiti. V trčenju je bil Pavlovič huje ranjen, odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 80 milijonov din.

JUBILEJ GASILCEV IZ MAHAROVCA — Gasilsko društvo iz Maharovca, ki je eno najbolj delovnih v občini, je te dni praznovalo petinsedemdesetletnico obstoja. Ob tej priložnosti so razvili društveni prapor. Zadnja leta se lahko pohvalijo, da so zgradili nov dom in kupili novo gasilsko vozilo. V okviru praznovanja so pripravili sektorsko tekmovanje, domači desetini sta osvojili najboljša mesta. Mlada gasilska četa je bila tudi letošnji zmagovalec velikega občinskega avtoletilja. (Foto: Jože Grgovič)

Šest mrtvih na dolenjski

Minuli teden je magistrala terjala še dvakrat po tri življenja — Voznika zapeljala v levo

KRŠKO — Minuli teden sta se na magistrali med drugim zgodili dve hudi prometni nesreči. Vsaka je terjala po tri življenja, ranjeni so bili štirje ljudje, gmotne škode pa je za več kot 100 milijonov.

Ivan Janežič iz Novega mesta je 16. avgusta nekaj minut po polnoči vozil z osebnim avtom iz zagrebške proti ljubljanski smeri. Pri Gmajni je iz neznanega vzroka nenadoma zapeljal na levo v trenutku, ko mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal Mihajlo Drobina iz Sombora. Drobina je zaviral, vendar trčenja ni mogel preprečiti, avtomobila sta treščila skupaj s predno levo stranjo. V silovitem trčenju so na kraju nesreče umrli voznik Ivan Janežič, njegov sopotnik Vladimir Horvat iz Novega mesta ter voznik Mihajlo Drobina. Hudo ranjena sta bila sopotnika v avtu Drobine, in sicer Jožef Balaz iz Sombora in Etelka Buligović iz Sombora. Oba so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 50 milijonov din.

Podoben scenarij je imela smrt tudi tri dni kasneje pri Mokricah. Milovan Zdravković iz Celja je 19. avgusta okoli pete zjutraj vozil z osebnim avtom proti Ljubljani. Pri Mokricah je iz utrujenosti

ODNESEL ELEKTRIČNI KABEL

NOVO MESTO — Med 11. in 14. avgustom je nekdo zlezel skozi ograjo odprtega skladišča Elektra v Bršlnju. Odnesele so 30 metrov električnega kabla. Škode je za 1,4 milijona din.

VLOMIL V ŠEST VIKENDOV

METLIKA — V noči na 17. avgust je neznani storilec vломil v šest vikendov v naselju Boldraž pri Metliki. Enemu od oškodovancev je odnesel motorno žago znamke Tomos, zaboj jedilnega olja, daljnogled, 15 nabojev ter nekaj hrane, v ostalih počitniških hišah pa se je oskrbel s hrano. Škodo so ocenili na 27 milijonov din.

ODNESEL JEZUSA IN ZVON

MENIŠKA VAS — V noči na 17. avgust je nekdo vломil v cerkev sv. Antona v Meniški vasi in odnesel razpelo ter bronast zvon. Župnijski urad Dolenjske Toplice je na škodi za 2 milijona din.

TREŠČIL V VSEK IN UMRIL

VINICA — Ivo Benetič z Goleka pri Vinici je 20. avgusta ob pol štirih zjutraj vozil z osebnim avtom po dovozni poti proti kampu Kolpa na Vinici. Zaradi vožnje z neprimerno hitrostjo ga je v blagem desnem ovinku zaneslo v levo na travnato bankino in v vsek. Po 35 metrih vožnje je s prednjim delom avta trčil v zemljo vseka, od koder ga je odbilo nazaj na cestišče. Avto se je prevrnil na streho in drsel še nekaj metrov. Benetič je bil takoj mrtev.

PREBLIZU ROBA

TUNJO FRANČEŠVIČ IZ KRANJA je v nedeljo ob pol štirih zjutraj vozil z osebnim avtom od Zagreba proti Ljubljani. Ko je v bližini vasi Ribnica pripeljal v blagi desni ovinek, je z avtom zapeljal preblizu desnemu robu ceste. Zato ga je potegnilo še bolj na desno, avto je preskočil travnat nasip in kolovozno pot ob magistrali ter obstal na kolesih. Voznik je bil laže ranjen, sopotnika Ljuba Frančešvič in Mario Frančešvič pa huje. Odpeljali so jih v brežiško bolnišnico. Gmotne škode je za 30 milijonov din.

zapeljal v levo v trenutku, ko mu je nasproti s tovornjakom pripeljal Matija Ruga iz Zagreba. Ruga kljub močnemu zaviranju nesreče ni mogel preprečiti.

Na kraju nesreče so umrli voznik Milovan Zdravković, sopotnica Milica Zdravković (5 let) iz Celja in sopotnik Nenad Stanković (9 let) iz Žitoradja. Hudo ranjeni sta bili sopotnica Malina Zdravković in Milan Zdravković, oba iz Celja. Odpeljali so ju v brežiško bolnišnico. Gmotne škode je za 60 milijonov din.

NESREČA PRI DALLASU

KOČEVJE Skoraj bi prišlo do hujskega mednarodnega incidenta. Voznik BMW G. J. iz Rakitnice je 15. avgusta zvečer izpeljal izpred gostilne Dallas v Ložinah in izsiti prednost voznicička B. M. iz Zapotoka, ki je na začasnem delu v Nemčiji in je vozila po magistrali proti Kočevju. Voznica je hotela nezgodo preprečiti, zato se je umaknila na levi prometni pas, do trčenja pa je kljub temu prišlo.

Sopotnik v fičku, sicer kanadski državljan, je hotel fizično obračunati z nepredvidnim voznikom BMW in si je že slekel suknjič, srajco ter snel veržico in uro. Na srečo pa je mednarodni incident preprečil prihod miličnikov, ki so ugotovili, da se je nedostojno vedel tudi sopotnik v BMW.

Končna ugotovitev miličnikov je taka: oba voznika sta vozila pod vplivom alkohola, sopotnika pa sta se nedostojno vedla in bo vse štiri obravnaval sodnik za prekrške. Voznica fička je lažje poškodovana. Materialne škode je za okoli 15 milijonov din.

Iz Krke je izginjala kozmetika

Pet Novomeščanov osumljenih, da so iz tovarne odnašali izdelke

NOVO MESTO — Novomeščani J. S. (roj. 1947), L. A. (roj. 1938), F. G. (roj. 1942), R. R. (roj. 1933) ter G. J. (roj. 1944) so utemeljeno osumljeni, da so od lanske jeseni do 11. julija letos iz skladišča tovarne zdravil Krka v Ločni vozili kartonske škatle s kozmetiko in drugimi Krkinimi izdelki. S temi dejanji je bila Krka oškodovana za 10 milijonov din. Pri treh osumljenih so našli precej odpeljanih predmetov in jih zasegli.

Utopil se je v reki Kolpi

Janez Pluta iz Gradnika niso mogli oživiti

PRIMOSTEK — V Kolpi se je na kopaljšču v Primostku 16. avgusta popoldne utopil 27-letni Janez Plut iz Gradnika. S prijateljem Antonom Pašičem s Krkvčevega Vrha sta šla v vodo, hodila nekaj časa po sredini reke, nato je Pašič odpeljal, Plut pa se je začel vračati. Pašič je menil, da gre nazaj zaradi dekleta, zato ni bil pozoren, kaj počne Plut. Eno uro kasneje ga je začel iskati, našli so ga utopljenega v Kolpi. Zdravnica je poskušala z oživljanjem, vendar ni bilo pomoči.

Je bil pred vrati bojkot?

Jugoslovanska kolesarska reprezentanca pred svetovnim prvenstvom na pripravah v Kočevju

KOČEVJE — Če se po jutru pozna dan in če po trenutni klimi, ki vlada v naši kolesarski reprezentanci, skušamo napovedati učinek naših potnikov na svetovno kolesarsko prvenstvo v Chamberlyju, potem bo dosežek reprezentantov v Franciji zelo slab. Taka ocena je nastala ob vtisu, ki smo ga dobili v času desetdnevnih priprav naše reprezentance v Kočevju, ki so bile končane v nedeljo popoldne. Znano je, da že dalj časa obstaja »kratek stik« med zveznim kapetanom Cvijetkom Biličem in nekaterimi našimi klubi. V tem primeru so najglasnejši v ljubljanskem Rogu, kjer imajo svoja merila za izbor članov reprezentance, zvezni kapetan pa

ob tem poudarja, da je Gorazd Penko iz Roga celo nagovarjal reprezentante k bojkotu priprav in odhoda na svetovno prvenstvo. »Zveza nima denarja. V tem pogledu ji na pomoč večkrat priskočijo klubi, potem pa hočejo, ker so dali denar, sami sestavljati reprezentanco. Jaz nisem za tak način dela in najbolje bom izbral sam,« pravi Bilič.

Moderne barve bodo v Franciji branili tudi trije Novomeščani. Sandi Papež, ki mu bo to četrto svetovno prvenstvo, pravi, da bi bil zadovoljen z uvrstitvijo do 20. mesta v posamični in do 12. mesta v ekipni konkurenci. Robert Šebenik, ki mu bo to tretje svetovno prvenstvo, je dobil na pripravah ugoden vtis, upa pa na uvrstitev okrog 10. mesta v ekipnem nastopu. Tretji član novomeške Krke na svetovnem prvenstvu bo Srečo Glivar. Sicer bodo za reprezentanco vozili ekipno Robert Pintarič, Brane Ugrešenič, Sandi Papež in Robert Šebenik in posamično Papež, Glivar, Bonča, Pintarič in Premužič.

PRVI JANEZ JUHANT NA PRILIPAH

PRILIP — Na mednarodnem tekmovanju v motokrosu, ki je bilo preteklo nedeljo na stezi v Prilipah pri Brežicah, se je v razredu do 250 ccm pomerilo 23 tekmovalcev iz Avstrije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze, ZR Nemčije in Jugoslavije. Okrog 3000 gledalcev je uživalo v zanimivih voznjah, domačini pa so bili tudi nekoliko razočarani nad padcem Marjana Zdobca. V obeh voznjah je zmagal Janez Juhant iz kluba FAM Lukovica, v končni razvrstitvi pa sta mu sledila Urbanija in Horvat.

ANDOLJŠEK ŠESTI

RADENCI — 20. avgusta je bilo v organizaciji Mototuring kluba iz Radencev na Janeževem vrhu tekmovanje za državno prvenstvo v motokrosu v razredu do 80 ccm. Na izredno težki progi sta med 22 tekmovalci iz Slovenije in Hrvaške nastopila tudi Andoljšek in Murn, člana AMD Novo mesto. Andoljšek je zasedel 6. in Murn 12. mesto. Zmagal je Šipek (Zabok), drugi je bil Valpotič (Radenci), tretji Založnik (Slovenske Konjice) itd.

LOVREKOV MEMORIAL

SEVNICA — V Sevnici se bo v soboto, 26. avgusta, ob 16. uri pričel tradicionalni Lovrekov memorial. Pomerile se bodo ekipe Celja, Soštanja, Istra Turista iz Umaga (vsi I. B zvezna rokometna liga), Inlesa iz Ribnice, Krškega (oba SRL) in domačinov Sevnice. Tekmovanje prireja Zveza telesno-kulturnih organizacij Sevnica in rokometni veterani. Zaključek Lovrekovega memoriala bo na sevniskem kopaljšču ob 21. uri, kjer bo za zabavo poskrbel ansambel Tomado iz Maribora.

Novomeščani segli po dobrih uvrstitvah

Kvalifikacije za mladinski atletski pokal Slovenije — Domačin rekorder

POSTOJNA — Atleti iz zahodne in osrednje Slovenije so nastopili na kvalifikacijah za mladinski atletski pokal Slovenije v Postojni. Moči je merilo prek 150 tekmovalcev iz 11 klubov. Posebej se je izkazal domačin Primož Moljk, ki je pri skoku v višino izboljšal dosedanja pionirski državni rekord Apostolovskega. Moljk je preskočil letvico na 203 cm. Naslednja velika preizkušnja sposobnosti bo za atlete zaključeno tekmovanje v Mariboru 2. in 3. septembra.

REZULTATI — mladinci: 100 m — Bilac (Kp) 10,5 (izven konk.), Božič (IT Nm) 10,9, Trebušak (Zak) 11,0; 400 m — Božič (IT Nm) 50,6, Novak 51,7, Vratuša (oba Zak Ljubljana) 51,7; 1.500 m — Pavličič (IBL OI) 4:10,6, Počič (IT Nm) 4:12,9, Drinovec (Kp) 4:13,6; 3.000 m — Dragan (IT Nm) 9:04,1, Šinko (Tr) 9:07,5, Počič (IT Nm) 9:16,2; krogla — Otonočar (Post) 13,36 (iz. konk.), Žižek (IT Nm) 12,40, Tašner (IBL OI) 11,62; disk — Tašner (IBL OI) 29,56, Vrtač (Tr) 29,42, Rus (IT Nm) 29,42; kladivo (7 kg) — Malnar 47,82 (iz. konk.), Rus (oba IT Nm) 27,60, Tašner (IBL OI) 25,90; kladivo (5 kg) — Žižek 57,08, Rus (oba N IT Nm) 32,72; Mladinke: 800 m — Zeleznik (Zak) 2:20,8, Udovc (IT Nm) 2:28,7, Monica (Kp) 2:31,3 itd.

NOVOMEŠČANA V VRHU

SLAVONSKA POŽEGA — Na cestnohitrostni dirki za nagrado Slavonske Požege 89 so se med najboljšimi jugoslovanskimi motoristi iz 27 klubov najbolje izkazali slovenski tekmovalci, med temi pa sta imela dosti uspeha tudi novomeška dirkača. Hmeljak je zasedel prvo mesto v razredih do 125 in do 175 ccm, Pavlič pa je bil v skupinah do 80 in do 125 ccm tretji.

ČETIRTO MESTO ZA DAGREJO

GORNJA RADGONA — Na tradicionalnih kasaških dirkah, ki jih je v okviru radgonske sejma pripravil konjeniški klub Ljutomer na hipodromu na Tratah, je v dirki za triletno kasače, ki so jo točkovali za prvenstvo Slovenije, zasedla Dagejra pod vjetmi Jerneja Narata iz Sentjerneja 4. mesto, in sicer s časom 1:24,3. Zmagala je Fru-Fru, ki je ugnala Arago. Tretja v tem nastopu je bila Larina II.

V gosteh konja in godba

To nedeljo ob 15. uri dirke na šentjernejskem hipodromu — Prvič tudi tuji konji — Finale A-J

ŠENTJERNEJ — To nedeljo bodo na šentjernejskem hipodromu spet prišli na svoj račun ljubitelji konjeniškega športa. Na prireditvi, ki se bo začela ob 15. uri, bo osrednja točka sporeda finalna dirka za pokal Alpe-Jadran, v kateri bodo navijači lahko pozdravili poleg italijanskih in avstrijskih tekmovalcev tudi slovenske reprezentante Martina Križmaniča iz Sentjerneja, Slavka Mikšo iz Maribora in Zvoneta Vidica z Brda pri Kranju. Po zadnji dirki za točke za pokal A-J vodijo s 24 točkami tekmovalci iz Furlanije-Juljske krajine, druga je za zaostankom 2 točk slovenska ekipa, predstavniki avstrijske Koroške pa so z dosedanjimi nastopi zbrali 9 točk, kar jih trenutno uvršča na zadnje mesto.

V nedeljo bosta na šentjernejskem hipodromu nastopila tudi avstrijska konja Doctor Bruter in Orkan M, kar bo za

Z NOGOMETNIH IGRIŠČ

BELA KRAJINA — MEDVODE 4:2 (0:1)

ČRNOMELJ — V 3. kolu pokala NZS sta se v Črnomlju pomerili ekipi Medvod in Bele krajine. Gostje so že v 6. minuti prešli v vodstvo in nato prednost zanesljivo obdržali do konca prvega polčasa. Mnogo bolj so se igralci Bele krajine potrudili v nadaljevanju in krona vsega sta bila zadetka Perčeca v 53 in 56 minuti. V 73. minuti je rezervni igralec Teržič povisal na 3:1, v 81. minuti pa so gostje rezultat znižali na 3:2. Vse upe jim je pokopal Perčec, ki se je še tretjič vpsal med strelce, ko je dosegel končni izid tekme 4:2.

SLAVIJA — ELAN 0:3 (0:1)

LJUBLJANA — V 3. kolu pokala NZS so nogometaši novomeškega Elana gostovali pri večki Slaviji. Elanovci so bili boljši v vseh elementih igre in so zaslužen premagali tokrat zelo slabe gostitelje. Strelci za Elan so bili Dujakovič, Horvat in Matijašič z 11. m.

BELA KRAJINA — ELAN 1:0 (0:0)

ČRNOMELJ — V 4. kolu pokala NZS sta se v Črnomlju pomerila Elan in domača Bela krajina. Igra Črnomeljcev ni nič kaj spominjala na tekmo z Medvodami, a je skripalo tudi v Elanovem napadu. Edini zadetek na tem srečanju je dosegel Perčec in s tem zagotovil zmago svoji ekipi. V 5., zadnjem kolu prvega kroga 3. skupine pokala NZS Novomeščani gostujejo v Medvodah, Črnomaljši pa na Loki gostijo ljubljansko Svobodo, ki je za nakup novih igralcev porabila kar 150 milijonov din.

NOGOMETNI TURNIR V ZBURAH

ZBURE — Nogometni klub Mladost bo priredil v nedeljo, 27. avgusta, na igrišču v Zburah turnir v malem nogometu. Prijave zbirajo na ta dan do 7.30. Vabljeni!

OTVORITEV IGRIŠČ V MIRNI PEČI — V tem kraju so lani tako uspešno organizirali veselico, da so lahko z ostankom denarja (in številnimi delovnimi urami) adaptirali nogometno igrišče, postavili razsvetljavo in zaščitno ograjo. V akciji so sodelovali tudi gasilci, lovci, odbor Mirpospeškega teka in drugi. Vrednost vseh del je prek 150 milijonov din. V soboto so pripravili otvoritveni družabni športni igri. Med najzanimivejšimi je bila odbojka, v kateri se pomerili očetej in sinovi. (Foto: J. P.)

Šport

GOSTJE IZ KRŠKEGA IN BRAUNSCHWEIGA

ČRNOMELJ — 29. avgusta ob 17. uri bo v športni dvorani v Črnomlju rokometni turnir, na katerem se bodo pomerile ekipe iz Braunschweiga, Krškega in Črnomlja, Tekme organizirajo črnomaljski rokometni okviri svojih priprav za nastope v II. slovenski ligi. Rokometiški iz Braunschweiga, ki jim bodo Črnomaljški spomladni vrtili obisk, igrajo v nemški II. zvezni ligi.

ZMAGAL LAZIČ

SEVNICA — Na rednem hitropotnem turnirju šahovskega kluba Milan Majcen Sevnica za avgust je prvo mesto osvojil Predrag Lazič z 10 točkami (100 odstotno). Premagal je vse nasprotnike. Drugi je bil Povše (9 točk) in 3. Kranjc (8 točk), 4. Kolman (7 točk), 5. Šop (6 točk) itd. V skupnem seštevku osrednjem turnirju letošnjega leta je vrstni red tak: mesto Povše, 76 točk (8 turnirjev), Kranjc 52 (6 turnirjev), 3. Lazič, 49 točk (8 turnirjev), 4. Derstenšek, 41 točk (8 turnirjev), 5. Šorli, 37 točk (5 turnirjev) itd. Za končno uvrstitev šteje 8 turnirjev, tako da se bodo točke na naslednjem turnirju nekaterim prištevale, drugim pa ne. J. B. A.

TRIATLON LISCA 89

SEVNICA — V nedeljo je v lepem vremenu in ob rekordni udeležbi 70 tekmovalcev iz raznih krajev Slovenije ter odlični organizaciji ZTKO Sevnica minila 4. triatlon Lisca 89. Rezultati: kategorija A 1. Janez Imperi (Sevnica), 2. Robi Tršček (Radeče), 3. Aleš Prosen (Ljubljana), Kategorija B: 1. Igor Kogoj (Most na Savi), 2. Matjaž Šušteršič (Ljubljana), 3. Franc Hafner (Škofja Loka), Kategorija C: Maks Stopič (Ljubljana), 2. Rudi Škapin (Celje), 3. Drago Smodiš (Ljubljana), z 62 leti najstarejši udeleženec, je dosegel čas 2:30:22, 2. Peter Katič (Smartno na Paki) 3. Tomaz Cesar (Trbovlje), Kategorija E: 1. Branko Debeljak (Tolmin) z najboljšim časom 2:02:16, 2. Ksenija Škapin (Celje), 3. Spominka Boldin (Litija). Kategorija F: Marta Škapin (Celje), Sponzorja triatlona Lisca 89 sta bila Beti Mirna Peč in Kerstin Kolar Sevnica. Nagrade pa so prispele sevniška podjetja in obrtniki.

ŠE ENKRAT: MILIČNIKI-GRADBINCI

V četrtek, 27. julija je bila v Dolenjskem listu objavljena kratka vest o tem, kako so si kočevski miličniki vse sami zgradili v enem tednu, poklicni zidarji pa da še vedno gradijo podobne garaže za stavbo občinske skupščine Kočevje. Ost je bila namenjena moji obrti, ker sem jaz s svojimi delavci gradil občinske garaže. Vašemu novinarju ne bi vze veliko časa, da bi se sam prepričal, za kake garaže gre. Zbiti leseno garažo je nekaj drugega, kakor pa zgraditi betonsko. Občinske garaže smo zgradili v enem mesecu, kakor sem se bil ob podpisu pogodbe tudi obvezal. Kočevski miličniki zaslužijo pohvalo, ker so si sami zgradili garaže. Da so miličniki bolj urni graditelji kot poklicni gradbinci, pa je strel v prazno.

LAHKO BI ME NAPADEL MEDVED

Sedaj med počitnicami preživim veliko časa v Žužemberku, kjer gradimo hišo. Nekega počitniškega dne sem se s kolegom odpravil v gozd, kjer ima stara mama kup drv. Po poti so bile blatne luže, zato sem vozil počasi. Kmalu sem prišel do drv, potem sem se zapeljal še do Skorajce. Tam je bila tabla z napisom »Območje medvedov«. Kmalu nato sem zagledal medveda, ki je šel čez pot. Bil je rjav mladec, sem obrnil kolo in se hitro odpravil domov. Malo sem se ustrašil medveda, zato sem se peljal čez luže in največje blato in sem bil ves umazan. Ni mi žal, da sem se zapeljal tja, saj sem takrat prvič videl medveda v naravi.

BOŠTJAN JERNEJČIČ Soteska 17

DOMAČE TRNJE

Znajdi se tovariš, pa boš živel kot gospod! Točka je vse večja, standard pa vse manjši. Pohitimo s priključitvijo k Evropi. Samo ne v spalnem vagonu.

D. STARČEVIČ

NA MEJI — Še zadnja navodila pred odhodom na zahtevno pot.

Preizkus kulture in ponosa

Spomin na Auschwitz — Predlog za seznam režežev

Razdeljevanje živil »revnim« potrošnikom po nižji ceni (moka, sladkor in olje) je vsaj delno zaključeno. Prvi dan sem od daleč gledal to izredno »prirediteljevo« oziroma prodajo. Pri tem sem se spomnil dogodka, ki sem ga leta 1944 doživel v taborišču Auschwitz. Ko smo se tistega popoldneva vrnili iz dela v taborišče, sestradani in lačni, in ko so nas nehali preštevati, je prišel tja komandant taborišča in vrgel pred nas logoraše, ki smo se stali v vrstah, velik kos kruha. Stopil sem stran in gledal prepiranje in trganje za kruh, ki je prehajal iz roke ali pa za drobtine, ki so že bile pri ustih. Le nekaj je bilo tako srečnih, da so pogoltnili grljaj. »Darovalci« in poleg njega stoječi gestapovci so se ironično smejali. Sotrpni, bil je Čeh, ki je v moji bližini tudi gledal »predstavo«, kakor jo je sam imenoval, si je otrgnil solze in me potrepil po rami, rekoč: »Se eden, ki ne da užitek avtorju...« Ko sem ga vprašal, če bi on pobral kruh, ki bi mu ga vrgel in bi bil sam, mi je odločno rekel NE. »Moja čast in ponos, da sem tak, kakršen sem, mi tega ne dovoljujeta.«

Da je nekaj potrošnikov takih, kot omenjeni Čeh, tudi pri nas, je razvidno iz izjave prvega anketiranca v tej zadevi (Naša anketa — Tržnost ali sociala?! DL od 17. 8.), dal pa jo je moj nekdanji sodelavec in prijatelj Lado Osolinik. Sprašujem se, ali niso imeli pri taki odločitvi pristojni — politiki ali gospodarstveniki — razdeljevanje takih »dobrin« tudi za šalo oziroma za prepričanje naše kulture in njene vrednosti(!). Pokazalo bi se, kdo se prišteva k revnim, le tako, da bi se vsakdo ob nakupu teh »dobrot« moral podpisati, na za to pripravljene seznam — režežev! Trdno sem prepričan, da bi ne bilo gneče, kot je bila tokrat. Tako bi dobili popust pri nakupu res socialno ogroženim. To bo potrdil vsakdo, ki ni sprt s srčno kulturo.

Tako pa se je dogajalo, kot pravi tisti stari pregovor: »Kaj me briga, če cigane zebe.« Kako se živi od pokojnine, če sta od nje odvisna dva, menda ni treba dokazovati. Bil bi pa užaljen, če bi me uvrstili med upravičence do teh dobrot, to je med režežev.

FRANC LUZAR Gabrje 109

Neutrudni na mejah domovine

Ob dnevu graničarjev

S sklepom Nacionalnega komiteja Jugoslavije in z ukazom vrhovnega komandanta NOV in POJ maršala Tita so bile 15. avgusta 1944 ustanovljene specializirane enote naše armade — KNOJ. 1953. leta je bil KNOJ preimenoval v obmejne enote JLA. 15. avgust se vsako leto praznuje kot dan obmejnih enot naše armade. Dokončno uničenje sovražnika in njegovih pomagačev, zagotavljanje mirnega razvoja socializma, zaščita pridobitev revolucije in varovanje meja nove Jugoslavije so bile glavne naloge enot KNOJ-a. V minulih desetletjih so naši graničarji, ki so nadaljevali delo pogumnih knojevcev, častno in ponosno opravili naloge in pri tem dali prek tisoč življenj. Ko stojijo budno in neomajno na zadnji stopnici branika domovine, opravljajo čuvaj naših meja eno od odgovornih dolžnosti do svoje skupnosti. Njihovo vsakdanje življenje, čeprav je videti vsakdanje vojaško, je v mnogočem posebno in drugačno kot življenje drugih vojakov. Posebnost se odraža v povečanih psihofizičnih naporih pri opravljanju dolžnosti, v visoki stopnji odgovornosti do zaupanih nalog in v dobrem poznavanju pravil o obmejni službi.

Kot doslej, so tudi letos graničarji pričakali svoj praznik z množico rezultatov, ki so jih dosegli pri krepitvi bojne usposobljenosti in moralno-politične vzgoje ter v tekmovalni »izbiramo najboljšo obmejno enoto«. Obmejni vojaški kolektivi so prežeti z visoko stopnjo homogenosti, tovarištva, bratstva in enotnosti in neločljive vezi z ljudstvom obmejnega območja. Danes so naši graničarji v sodobno opremljenih stražnicah usposobljeni za zelo zahtevne naloge iz sistema varovanja državne meje. Starešine v obmejnih vojaških kolektivih so aktivni družbenopolitični delavci. Naši graničarji so ponosni na ocene, ki jim jih je dajal ob obiskih njihovih kolektivov tovariš Tito, in Titove misli in velika dela nenehno vgrajujejo v lastno delo.

S. NIKOLIČ

Iz »gradbene« v politično afero

Ob sodnem epilogu novomeške »gradbene afere« so nujne posledice

Sodni epilog novomeške »gradbene afere« je tak, kot ga je bilo pričakovati. Ker ni dokazov, da so obtoženi res stori- li očitana kazniva dejanja, je tožilec umaknil obtožnico in sodišče ustavilo preiskavo.

Obtožnico, ki je bila od samega začetka na trilih nogah, so sestavili »strokovnjaki« v maniri Višinskega. To je bil potem kronski dokument, s katerim je novomeška politika s stalinističnimi metodami obračunala z Boštjanom Kovačičem in Božidarjem Zajcem. Obveljalo je staro stalinistično načelo, da ni pomembno, ali je nekdo kriv ali ne. Pomembno je, da je obtožen in kdo je tožnik. Potem je samo stvar tehnike, da se vnaprej sestavi ena obtožnica dokaže. Da takšno »dokazovanje krivde« ne bi bilo videti kot politični obračun, je v javno »psovanje« potrebno vključiti še javnost, ki bo v imenu in na račun ohranjanja revolucionarne kontinuitete in boljševiške ideologije ter po meri oblasti zahtevala »glave«. Oblast in politika bosta samo izpolnjevala izraženo voljo. To je tudi njihovo opravilo in pokrižje za početje in glavni razlog, da ne sprejema odgovornosti za svoja dejanja, ampak jih prelega na to množično izraženo voljo. Javnost je tako udejanjanje volje oblastnikov. Takih in podobnih scenarijev imamo v pretekli in polpretekli zgodovini, kot tudi danes v deželah socrealizma, nešteto, pa tudi v Sloveniji in Jugoslaviji. Pred našimi očmi tečejo tudi tukaj in danes, ne da bi se mi tega zavedali. Ti sistemi so res neverjetno trdoživi. Medtem ko si tisti, ki so spravili to Jugoslavijo na rob bankrota, delijo odlikovanja in zasluženja, delo političnih programov, s katerim je bil spremljen. In ravno ta čas, v katerem ni mogoče več pripeljati stalinističnih metod popolnoma do konca, daje upanje, da ne bo nikoli več tako, kot je bilo.

Novomeška politično »gradbena afere« se je razvijala po zakonitostih od sedaj znanih političnih programov, samo čas je bil spremenjen. In ravno ta čas, v katerem ni mogoče več pripeljati stalinističnih metod popolnoma do konca, daje upanje, da ne bo nikoli več tako, kot je bilo.

Novomeška politično »gradbena afere« se je razvijala po zakonitostih od sedaj znanih političnih programov, samo čas je bil spremenjen. In ravno ta čas, v katerem ni mogoče več pripeljati stalinističnih metod popolnoma do konca, daje upanje, da ne bo nikoli več tako, kot je bilo.

Ubt, ubt, ubt!

Po naključju mi je prišla v roke junijska številka Valja, glasila novomeške mladinske organizacije. Prav ogorčen sem bil, ko sem na drugi strani v rubriki »Iz zapiskov UMB« lahko prebral, da je bilo na nekem sestanku v Novem mestu (menda ZB) med drugim rečeno dobesedno tole: »Se premalo smo jih pozaprli in postrelili!« Prepričan sem, da je ta izjava morala prizadeti vsakega človeka, zlasti pa tiste borce, ki so se s poštenimi nameni pridružili narodnoosvobodilnemu boju. Izrečeni stavek ni vreden resnega razmisleka ali komentarja, saj človeku zmanjka primernih besed zanj. Nehote pa sem se ob njem spomnil na knjigo Nevarna razmerja, v kateri je Jože Javoršek tako dobro opisal pojav vojvodstva med partizani.

F. D.

TRIJE ZVONOVI V OBNOVLJENI CERKVI — Preteklo nedeljo so ob cerkvi Marije vnebovzete v Zagozdce v Poljanski dolini pripravili proslavo ob dokončni obnovitvi več kot 300 let stare cerkve, ki je propadala kar pol stoletja. Ob tem so predali v uporabo tudi tri zvonove: eden je ostal od porušene cerkve v Dolu, za drugega so denar prispevali domačini in prijatelji Bele krajine, največjega pa sta plačala Doris in Rudi Mihelič iz Švice. Največ zaslug za to, da bo cerkev v Zagozdce, ki je bila neuporabna, zopet služila svojemu namenu, ima starotroški župnik Lojze Rajk. Prav z njegovo prizadevanostjo in delom so v Poljanski dolini obnovili še več cerkev, poleg zagozdaške še v Vidmu, Predgradu, v Čepcljah, Dolu, Radencih. Na fotografiji: trije zvonovi, obešeni pred cerkvijo, so zbužali nemalo zanimanja, posebno lepo pa je zvenelo potrkavanje, čeprav sta se nova zvonova komaj dobro ohladila, saj sta bila slab teden pred slovesnostjo še v livarskih pečeh. (Foto: M. Bezek-Jakšič)

nost za takšna dejanja v kali zatro. To je seme, ki vodi k samouničenju.

Človeško dostojanstvo je nekaj, česar ni možno kupiti niti prodati, zato gorja, ki so ga doživeli odstavljeni in opljuvani v novomeški aferi in njihove družine, ni mogoče popraviti. Odgovornost je nekaj, česar naša oblast in politika ne poznata, je nekaj, kar je samo na drugi strani. Toda čas je, da se začne odgovorno obnašati in za svoja dejanja nositi tudi posledice. Ne potrebujemo novih Golih otokov ali Sibirije. Potrebujemo samo pravno državo, katere vzpostavitve pa možna šele s spremembo političnega sistema. Na to pa bo potrebno še počakati. In da se ne bi sklicevali, da bodo obtoženi rehabilitirani, ko se bodo vzpostavili normalni mehanizmi, ne moremo moralno odvezati tistih, ki so v tej politični igri sodelovali, kot tudi teh, ki danes zasedajo najodgovornejše položaje v občini. Moralnih in povsem praktičnih posledic ne morejo nositi samo tisti, ki so bili obtoženi vnaprej, temveč tudi tisti, ki so pri tem sodelovali. To ni slaba po maščevanju, prav obratno, to je in bi moral postati obče človeško ravnanje, posebno za oblast in politiko. To je moralna drža moralnih ljudi. In oblast in politika morata biti predvsem to. Seveda v sistemu, kjer »kadija tuži in kadija sudi«, to ni mogoče. Kajti vodilni politični ljudje se v našem političnem sistemu obnašajo kot nadljudje, zato je ta v svojem bistvu nedemokratičen in stalinističen.

Seje predsedstva OK SZDL in razprave, na katerih sem sodeloval, so bile žolžne in so kulminirale v skladu z dnevnimi političnimi potrebami. Nesklepčne seje raznih organov so kar enkrat postale sklepne. Politične organizacije so delovale kot stroj za uničenje. V slabih treh tednih je bilo vse odločeno. O ključnih vprašanjih občine ni bilo razprave na organih.

Na sejah predsedstva OK SZDL so izstopale in bile odločilne, predvsem za prepričanje še neprepričanih, razprave Ivana Somraka, Naceta Stancarja, Matjaža Verbiča, Francija Cvelbarja, Jožeta Florjančiča in Iva Longarja. Ljudi, ki še danes zasedajo ključne funkcije v občini.

Novomeška afere je bila dobro zrežirana in temperatura se je spretno dvigovala do samega finala, to je do odstavitve Boštjana Kovačiča. Vse je bilo pokrito s sklepi organov. Na videz pošteno in korektno. Toda če pregledamo sklepe organov, predvsem sindikata in partije, je jasno, da je občinska skupščina bila samo orodje politike za izpeljavo že davno sprejete obtožnice. Drugačnji sklepov po obdelavi terena in »baze« ni bilo pričakovati. Občinska oblast in politika sta s svojim ravnanjem in iskanjem grešnih kozlov v bistvu prikrivali svojo nesposobnost, da se dvigneta nad sivino. To je zakonitost tega sistema, ki potrebuje občasna samoočiščenja, da bi vladala sivina.

Po razpravah in stališčih »čelnih« funkcionarjev v občini je več kot jasno, da se morajo umakniti s svojih položajev. In to na podlagi enakih stališč in argumentov, ki so bili kronski argumenti za gonjo proti Boštjanu Kovačiču in Božidarju Zajcu. Njihovo javno delovanje in nastopanje je bilo nemoralno, zato so naredili ogromno škodo, ne samo posameznikom, ampak je to seme nezaupanja veliko globlje. Jasno je bilo, da bo prišel čas, ko bodo vsi akterji te umazanije morali javno polagati račune.

HVALA ZA PRIJAZNOST

Med najrazličnejšimi vsakdanjimi dogodki so tudi še taki, ki nam potrjujejo, da je med ljudmi še tovarištvo. Tu bi omenil, da mi prenekaterkrat, ko pešam v to ali ono smer, ustavijo avtomobilisti in mi tako prihranijo marsikateri korak. Vsem voznikom motornih vozil, ki se me še spominjajo iz mojega aktivnega dela in mi ustavljajo ter me vzamejo v vozilo, se pri srčno zahvaljujem za usluge. Vaš IVAN ŽUNIČ

Nojevsko tiščanje glave v pesek in skrivanje za stališči organov, kot da se z oprtinilo sodbo ni nič zgodilo in spremenilo, samo razgalja njihovo nemoralnost in gnilobo sistema, ki to omogoča in tolerira. Odgovornost ni in ne more biti kolektivna. Odgovornost je samo individualna in porazdeljena glede na funkcijo in položaj, ki ga nekdo zaseda. Odgovornost plačanih funkcionarjev pa je največja. Od te odgovornosti ne more in ne sme pobegniti nihče, ki je bil vpleten v novomeško afero. Če hočeta oblast in politika povrniti zaupanje, je nujen kadrovski pretres, pa ne samo zaradi tega. Zakon negativne selekcije v občini že daje dobre rezultate, zato je potreben globok rez. Potrebni sta stremitev in zdrameitev, pa tudi osvoboditev. Potrebujemo ljudi s programi, vizijami in predvsem z odgovornostjo, ki bodo morali presekat iz desetletno agonijo tega južnega dela Slovenije. Orožje moderne oblasti ne moreta biti laž in etiketiranje, ampak moč argumentov in udejanjanja od volilcev potrjenega programa. Oblast in politika naj ne bosta samo legalna, ampak si morata pridobiti legitimnost. Nemogoče je pristajati na prakso, da obstajajo dvojna pravila igre. To ni samo konec pravne države, ampak imata oblast in politika proste roke, da »nekaznovano« obračunavata s svojimi nasprotniki. In od tu, do sežiganja na grmadah drugače mislečih, je samo še korak.

Moralno je, da se tisti, ki so s pozicije svojih položajev in moči vnaprej obsojali in etiketirali, umaknejo. To je politika.

Obtožene v novomeški aferi lahko moralno in politično rehabilitiramo, toda kdo jim bo vrnil vzeto človeško dostojanstvo in ugled. Zaradi naše malomarnosti bodo zaznamovani celo življenje. Ni denarja in odlikovanj, da bi storjeno odpravili. Toda ne glede na to je potrebno storiti vse, kar je v tem trenutku mogoče, da bi bila krivica odpravljena. Naj bo ta primer v opomin vsem in istočasno obveznost, da vzpostavimo kontrolne mehanizme, ki bodo onemogočili ponovitev scenarija.

Teško je sicer verjeti, da lahko od istih ljudi, ki so »zakuhali« novomeško afero, pričakujemo moralno držo, vendar je minimum, kar moramo zahtevati, to, da vsi, ki so bili »zraven«, odstojijo s položajev v oblasti in politiki. Ta njihova drža bi bila moralna in bi odprla novo stran v odnosu med javnostjo in oblastjo. Vztrajanje na zablodah in stališčih ter bežanje od odgovornosti ni samo nemoralno in brezobzirna aroganca, temveč je to tudi dokončen polom novomeške oblasti in politike, ki bo imel dolgoročne posledice.

BOJAN FINK

Stavka še ni napovedana

Pojasnilo republiškega sveta ZS Slovenije

Republiški odbor sindikata delavcev gostinstva in turizma je v torek, 8. avgusta, na seji izvršnega odbora med drugim razpravljal tudi o napovedi stavke delavcev dejavnosti, če zahteve za izboljšanje družbenoekonomskega položaja dejavnosti ne bodo uresničene. Nekatera množična občila so sklep izvršnega odbora o napovedi stavke napasno povzela — da bodo slovenski gostinski in turistični delavci stavkali 15. septembra.

Izvršni odbor je sklenil, da bo republiški odbor sindikata delavcev gostinstva in turizma napovedal splošno stavko delavcev v gostinstvu in turizmu še septembra letos, če zahteve ne bodo uresničene do 15. septembra.

Izvršni odbor je namreč ugotovil, da že večkrat izrečene zahteve za izboljšanje družbenoekonomskega položaja dejavnosti kljub zagotovitvi pristojnih dejavnosti še niso uresničene. Zato jih je navedel še enkrat: popraviti je treba položaj in obravnavo gostinstva in turizma ter ju izenačiti z drugimi izvozniki; znižati davčno osnovo za obračun davka na promet alkoholnih in brezalkoholnih pijač ali zmanjšati sedanje osnove; zmanjšati davke in prispevke iz dohodka iz že tako nizkih dohodkov delavcev dejavnosti; izenačiti pogoje dela v zasebnem in družbenem sektorju; sprejeti ukrepe, da bi bili lastniki novih objektov, pretežno namenjenih tujim turistom, v prvih treh letih oproščeni plačevanja davka iz dohodka; razbremeniti davkov in dajatev del gostinstva, ki se pretežno ukvarja z družbeno prehrano; sprejeti ukrepe za zmanjšanje obveznosti za infrastrukturo pri gradnji novih objektov; sprejeti ukrepe za ukinitve omejitve obratovalnega časa gostinskih obratov ter za ukinitve prepovedi točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah; plačevanje prispevkov v sklad za nerazvite omejitve na plačevanje v sezoni; dosledno izvajati naloge, zapisane v srednjeročnem programu razvoja in resolucijskih dokumentih Slovenije.

RS ZSS

Oskar Kopitar

V Kočevju so 11. avgusta spremili na zadnjo pot na domače pokopališče Oskarja Kopitarja, nekdanjega upravnika kočevske Mlekarnice, ki je bil rojen pred 83 leti v Stopičah pri Novem mestu v učiteljski družini. Dokončal je študij agronomije in se zaposlil kot referent za kmetijstvo pri takratnem sreskem načelstvu v Kočevju. Kot Slovenec je bil deležen raznih šikan, zato se je zaposlil pri kočevskem Rudniku rjavega premoga, saj mu je življenje in delo z revolucionarnimi in borbenimi rudarji bolj ustrezalo.

Po italijanski okupaciji leta 1941 je postal aktivist OF in je delal v odporniškem gibanju. 5. marca 1942 so ga Italijani zaprli, nato pa internirali. Do konca vojne je bil v italijanskih in nemških taboriščih.

Po vojni je bil predavatelj na takratni nižji kmetijski šoli v Kočevju in upravnik kmetijskega obrata Mlaka. Nazadnje je bil upravnik mlekarne v Kočevju, kjer je tudi dočkal upokojitve.

Deloval je v raznih družbenih organizacijah in društvih, najbolj zagnano v turističnem društvu. Bil je rezervni oficir. Za svoje delo je dobil več priznanj in odlikovanj, med drugim red zaslug za narod.

J. P.

PRAZNOVANJE OB TEDNU UPOKOJENCEV

Trebanjsko društvo upokojenec pripravilo vsako leto ob obletnici ustanovitve društev v Sloveniji tradicionalno srečanje svojih članov. Prisotne je na nedavni slovesnosti med drugimi pozdravil tudi predsednik zveze društev upokojenec Slavko Kržan, ki je povabil naše društvo, predvsem pa kegljaško in strelsko sekcijo ter mešani pevski zbor. Za veselo razpoloženje je s svojo harmoniko poskrbel Jože Sinkovec. Naj ob tej priložnosti povabim vse, ki imajo posluh in veselje do petja, da se pridružijo našemu pevskemu zboru in pridejo v petek ob 20. uri na pevске vaje v kulturni dom.

REZKA MAJER

POMISLEKI ZARADI PROMETNE ZAPORE

KOČEVJE — Prometna zapora mesta, ki je uvedena od spomenika padlih borcev do poslopja tržnice na predlog KS, samoupravne interesne skupnosti za komunalno in cestno dejavnost občine Kočevje ter Komunale, je povzročila vrsto negotovanj. Prebivalci tega kraja menijo, da se izvedbe niso lotili načrtno. Sedanja zapora skozi mestno središče povzroča vrsto nevšečnosti trgovcem in ostalim obiskovalcem. Mirno vzdrušje navzlic vsemu motijo vozniki motornih koles in mopedov. Zoper te pa nihče ne ukrepa.

V. D.

Sredstvo protiv bolova

Metlika je zaenkrat še v Sloveniji

V metliški lekarni se je pojavil fenalgin zoper glavobol in v splošno zadovoljstvo proizvajalca so kolone hipohondrov drvele za prodajalno mizo. Proizvajalec si je omislil tudi zanimivo propagandno akcijo, saj so vsi kupci fenalgina dobili tudi listič z anketnimi vprašanji: Kako pogosto jemljete analgetike? Zakaj jih uporabljate? Koliko minut po uporabi fenalgina vam bolečina poneha? Itd.

Vse skupaj sploh ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi bil propagandni listič z anketnimi vprašanji napisan v brezhibni ijkavščini. Je že res, da je veliko kupcev v metliški lekarni hrvaško govorečih in res je tudi, da tudi vsi ostali nismo nikoli in verjeto tudi nikoli ne bomo delali težav zaradi tega, če nekdo govori bodisi slovensko bodisi srbohrvaško. Zaradi meje je lahko napisan tudi v cirilici, vendar pa obstaja vedno neki »vendar«.

Če se je hrvaško govorečemu kupcu fenalgina ponudila možnost izpolnjevanja ankete v hrvaščini, naj se tudi nekemu Slovincu ponudi možnost v slovenščini, še posebej, če vemo, da je Metlika vendarle še vedno v SR Sloveniji.

Sam jezik, v katerem je napisan listič z anketo, niti ni toliko pomemben, saj resnično upam, da bo rešil glavobola tako Kranjce kot Hrvatce in vse ostale kupce. Vendar pa zdravilo zaenkrat še vedno plačujemo v dinarjih, na katerih je napis tako v slovenščini, kot tudi v vseh ostalih jezikih narodov SFRJ, mar ne!

Zagotavljam vam, da se ob anketi v srbohrvaščini sploh ne bi spotal, če bi bila proizvajalka fenalgina Pliva ali Galenika. Ker pa je to ljubljanski Lek, se vendarle lahko vprašam, kje je meja republike za tiste iz slovenske metropole.

MATJAŽ RUS

tedenski koledar

Četrtek, 24. avgusta — Jernej Petek, 25. avgusta — Ludvik Sobota, 26. avgusta — Aleksander Nedelja, 27. avgusta — Monika Ponedeljek, 28. avgusta — Avguštin Torek, 29. avgusta — Sabina Sreda, 30. avgusta — Feliks

kino

BREŽICE: 25. in 26. 8. (ob 20. uri) ameriška komedija Zasvojena z luno. 25. in 26. 8. (ob 22. uri) japonski erotični film Ioran. 27. (ob 18. in 20. uri) in 28. 8. (ob 20. uri) ameriški film Smrt v avtokinu. 29. in 30. 8. (ob 20. uri) Ta naga stvarjenja. CRNOMELJ: 24. 8. (ob 21. uri) ameriški pustolovski film Ostani z menoj. 25. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Vojager. 27. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Modri žamet. 29. 8. (ob 21. uri) ameriški znanstveno fant. film Zvezdne steze IV.

službo dobi

POTREBUJEM akviziterje za prodajo knjig (območje Brežice — Krško — Novo mesto). Tel. (0608) 82-944, 82-842. (P34-4MO) IŠČEMO sodelavce za prezentiranje posede AMC na območju Slovenije. Informacije na tel. (061) 341-349, od 9. do 12. in od 15. do 19. ure. (P34-34MO) HONORARNO DELO za pomoč v kuhinji takoj dobi kuharica ali pridno dekle. Tel. (068) 84-688. (2862-SD-34) ZAPOSLIM stavbnega kleparja in dva delavca. Kleparstvo Ivan Hvala, Dolenja vas 50 b, Krško, tel. (0608) 77-162. (P34-41MO) SNAŽILKO in pomočnico za delo v kuhinji zaposlimo. Gostilna Brunskole, Hrast, tel. (068) 50-125. (2871-SD-34) DVA MIZARJA zaposlimo redno ali honorarno. Ostalo po dogovoru. Mizarstvo BOBIČ, Belokranjska 15, Novo mesto. (P34-59MO)

službo išče

Z ZNANJEM TIPKANJA, obvladam tudi rač. program WORDSTAR, bi se rada zaposlila, najraje pri obrtniku. Naslov v upravi lista. (2881-SI-34) HONORARNO ZAPOSLITEV v popoldanskem času iščem. Brez izbire del. Naslov v upravi lista. (2846-SI-34)

stanovanja

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero, lahko neopremljeno, vzememo v najem. Ponudbe pošljite na naslov »KREMEN« Novo mesto. (rač.-ST-34) OPREMLJENO GARSONJERO ali enosobno stanovanje najino iščem. Tel. 21-958. (2863-ST-34) DEKLE sprejemam na stanovanje. Tel. 20-485. (2859-ST-34) ENOSOBNO STANOVANJE oddam v Novem mestu za dve leti. Predplačilo. Tel. (068) 26-274. (P34-46MO) STANOVANJE pod njuno išče mlad zakonski par. Naslov v upravi lista. (2831-ST-34)

motorna vozila

MINI 1100, letnik 1980, modre barve, z vgrajenim 2 leti starim pogonskim motorjem, prodam. Tel. dopoldan (068) 23-611 popoldan pa 21-798. Z 101, letnik 1978, kompletno obnovljeno, prodam. Piletič, Dol. Prekopa 19, Kostanjevica. (P34-55MO) GILERO RV 200, cestna, letnik 1986, prodam ali menjam. Tel. (0608) 61-138. (P34-54MO) W 1200 J, letnik 1975, registriran do julija 1990, prodam. Tel. 85-451. (2883-MV-34) ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, in ZASTAVO 850, letnik 1982, neregistrirano, vozno, prodam. Milan Mlakar, Nad mlini 41, Novo mesto, po 17. uri. (2890-MV-34) Z 128, staro dve leti, zelo dobro ohranjeno, prodam. Tel. 24-426. (č.č.-MV-34) APN 6 prodam. Prečna 49, Novo mesto. (P34-56MO) MOTORNO KOLO Tomos avtomatik 3 S, novo, prodam. Tel. 73-243.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar. ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Prilic, Jože Simčič, Jožica Teppy in Ivan Zoran. TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto). IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 6.000 din, naročnina za 2. polletje 150.000 din; za delovne in družbene organizacije 320.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 150.000 din, na prvi ali zadnji strani 300.000 din; za razpise, licitacije ipd. 170.000 din. Mali oglasi do deset besed 120.000 din, vsaka nadaljnja beseda 12.000 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenarocnih rokopolisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KRŠKO: 25. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Ljubezenski stroj. 27. 8. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Teksaški granicar.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 25. do 27. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Policijska akademija — 5. del. Od 28. do 30. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Programirana za ubijanje.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 24. 8. (ob 10. uri) ameriška risanka Mišek, veliki detektiv. 24. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Nora invazija na Kalifornijo. Od 25. do 27. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski grozljivi film Krvi žejne ptice. Od 25. do 27. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Začetnik v hiši ljubezni. 28. (ob 18. uri) in 29. 8. (ob 10. in 18. uri) avstralski pustolovski film Krokodil Dundee — 1. del. 28. in 29. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Policijska zaseda. MIRNA PEČ: 25. 8. film Nazaj v šolo.

126 P, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-559. (P34-58MO) R 4, letnik 1979, registriran do 2. 8. 1990, prodam. Fink, Kettejev drevored 41, Novo mesto, tel. 21-826 int. 400. (P34-60MO) KADET, letnik 1976, prodam. Branko Luzar, Dolenja vas 11, Raka. (P34-63MO) Z 101, letnik 1985, prodam. Tel. 20-596. (P34-64MO) PASSAT diesel, letnik 1980, registriran do avgusta 1990, prodam. Tel. (0608) 68-334. (P34-65MO) Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 84-874. (P34-66MO) 126 P, star dve leti, prodam. Vintar, Šentjernej, tel. 42-159. (P34-68MO) MINIJA 1100, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 25-676. (2893-MV-34) JUGO 55 GVL, star 5 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. Prodaj tudi električni mešalec za gnojevko. Tine Medle, Jugorje 12, Brusnice, tel. 85-928. (P34-70MO) APN 6 in italijansko čelado ugodno prodam. Tel. (068) 65-233. (P34-71MO) JUGO koral 45, nov, prodam. Tel. (0608) 75-632. (P34-72MO) 126 PGL, letnik 1987, ugodno prodam. Marija Košale, Potočna vas 23 a, Novo mesto. (2895-MV-34) JUGO 45, letnik 1986, prodam. Markovič, Prapreče 3, Straža, tel. 86-102. (2896-MV-34) 126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 85-394. (2898-MV-34) JUGO koral 45, letnik 1989, ugodno prodam. Tel. 27-434. (2897-MV-34)

BT 50, letnik 1988, registriran, prodam ali z ustreznim doplačilom zamenjam za APN 6. Informacije na tel. (068) 26-150, od 11. do 18. ure. (P34-53MO) CITROEN super 1,3, letnik 1980, dobro ohranjen, ugodno prodam. Vuica, Pod vinogradi 36, Straža. (2847-MV-34) R 4 GTL, letnik 1983, prevoženih 65000 km, dobro ohranjen, prvi lastnik, prodam. Tel. 56-766, popoldne. (P34-35MO) ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. Ivan Žagar, Uršna sela 138, ogled po 15. uri. (2857-MV-34) 126 P, december 1987, prodam. Nataša Šušteršič, Zagrebška 21, Novo mesto, tel. 22-456. (P34-37MO) 126 PGL, letnik 1987, registriran do junija 1990, prodam. Brigita Rončelji, Soteska 29, tel. 65-714. (2860-MV-34) R 4, letnik 1988, ter OPEL rekord diesel, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. (068) 84-688. (2862-MV-34) BMW R 65 LS, letnik 1982, motorno kolo prodam: Groblje 8, Novo mesto. (2866-MV-34) Z 101, letnik junij 1981, prodam. Lukšič, Podgrad 12, Novo mesto. (2865-MV-34) AUDI 80 L, letnik 1974, garažiran, prevoženih 80.000 km, odlično ohranjen, registriran do avgusta 1990, ugodno prodam. Tel. (068) 51-173, zvečer. (P34-38MO) FIAT 126, letnik 1988, registriran do junija 1990, zelo ugodno prodam. Tel. 28-

051, 21-257, zvečer 23-659. (2867-MV-34) ZASTAVO 101, letnik 1987, potrebno manjših kleparskih in ličarskih del, prodam. Tel. 49-488. (2868-MV-34) 126 P, letnik 1982, prodam. Tel. 65-136. (P34-40MO) LADO 1200, letnik 1987, prodam. Tel. 26-434. (P34-42MO) Z 101 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 20-460. (P34-43MO) Z 128, 11/87, temno rdeče barve, kovinska platišča, ugodno prodam. Tel. 57-169. (P34-44MO) FIAT 126 P, junij 1985, prodam. Tel. (068) 26-274. (P34-47MO) GOLF diesel, 1985, prodam. Adamičeva 9, Novo mesto, tel. 28-446. (P34-45MO) VW PASSAT, letnik 1976, in ojačevalac Pioneer SA-760 2 x 50 W sinusne moči, poceni prodam. Gliha, Dol. Kamence 44, Novo mesto. (č.č.-MV-34) JUGO 45 AX, oktober 1987, 41.000 km, prodam. Tel. (068) 82-569. (P34-48MO) Z 750, letnik 1984, prodam. Alojz Avguštin, Hrib pri Orehu 8, Stopiče. (2876-MV-34) Z 101, letnik 1986, prodam. Darko Trlep, Dol 14, Trebnje, tel. 44-509. (2875-MV-34) GOLF JGL, letnik 1982, prodam. Bevc, Šmalčja vas 7, Šentjernej. (2877-MV-34) Z 750, letnik 1982, prodam. Tel. 42-953. (2877-MV-34) LADO 1300 caravan, letnik 1985, po ugodni ceni prodam. Cvelbar, Male Poljane 16, Skočjan. (2874-MV-34) WOLKSVAGEN »ŠIROKO«, letnik 1977, prodam. Marko Štamcar, Obrh 16, Dolenjske Toplice, tel. (068) -65-506. (2872-MV-34) 126 P, maj 1987, 16000 km, ugodno prodam. Tomaž Barborič, Mačkovec 9, Novo mesto. (2873-MV-34) R 4 GTL, 1984, prodam. Tel. (0608) 75-866. (2878-MV-34) JUGO 55 A, 11000 km, letnik 1987, in Z 128, 31000 km, letnik 1986, prodam. Tel. 22-863. (P34-52MO) JUGO 45, rdeče barve, letnik 1987, prodam. Telefon dopoldne od 7. do 14. ure (068) 58-254. (P34-51MO) ETZ, letnik 1982, 1987 in 1986, s spopolnjenimi, ter jugo 45, 1987, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Novo mesto. (2879-MV-37) ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Andrej Kovačič, Vrh 10, 68310 Šentjernej. (2822-MV-34) R-4 GLT, letnik 1984, prodam. Tel. 22-217. Osební avto HONDA PRELUDE in SIMCO 1300 6 GLS prodam. Tel. (068) 51-515. (P34-20MO) Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Leopold Zabukošek, Stranska vas 14, Novo mesto, tel. 43-541. (P34-22MO) Z 101 GTL/5V, letnik 1986/11, prodam. Jože Berkopec, Zemelj 2, 68332 Gradac. (2844-MV-34) GOLF JX diesel, letnik 1985, prodam. Cekuta, Mihovica 21, Šentjernej. (2845-MV-34) OPEL KADET, letnik 1986, prodam. Tel. 27-556. (P34-26MO) R 18, letnik 1983, prodam. Tel. 25-227, popoldne. (P34-28MO) Z 126 P, letnik 1982, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-234. (P34-29MO) Z 101 de luxe, letnik 1979, registrirano do novembra, obnovljeno, prodam. Tel. 24-240, dopoldne. (P34-30MO) MOTOR Tomos — colibri, pony expres — PUCH in čelado Boeri prodam. Tel. (068) 25-803. (2849-MV-34) R 4, letnik 1979, registriran do avgusta 1990, prodam. Alojz Drab, Gornja Težka voda 15, Novo mesto. (2850-MV-34) Z 128, 1987, prodam. Tel. 65-753. (2851-MV-34) OPEL ASCONO, starejši letnik, v dobrem stanju, prodam ali menjam za manjši avto. Golob, Vel. Slatnik 15, Novo mesto. (2852-MV-34) VESPO, 1987, rdečo, kot novo, prodam. Tel. 23-355. (2855-MV-34) Z 750, letnik 1977, registrirano do marca 1990, prodam. Informacije: Marjan Miškovič, Slavka Gruma 6, Novo mesto, popoldne. (2854-MV-34) JUGO 45, letnik 1984, prodam. Tel. 85-366. (P34-32MO) GOLF diesel, letnik 1983, prodam. Tel. (0608) 60-207, popoldne. (P34-33MO) JAVO 350, neregistrirano, letnik 12/87, prodam. Rugelj, Brezovica 21, Mirna. (P34-17MO) OPEL REKORD sprint, letnik 1973, vozen, neregistriran, prodam. Janko Molan, Pirsenbreg 25, Globoko. (P34-3MO) AVTOMATIK prodam. Tel. 86-282, popoldne. (P34-6MO) Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 77-002. (P34-7MO) AVTO VW 1300, letnik 1972, in čoln z motorjem prodam. Cena po dogovoru. Ogled možen na domu vsako popoldne. Vojko Sladič, Stan 45, Mirna. (P34-10MO) OPEL MANTO, letnik 1978, prodam ali zamenjam za drug avto. Tel. (0608) 33-269. (P34-11MO) 126 P, letnik november 1987, in rezervne dele za kombi IMV 1900 D prodam. Informacije: Boris Žagar, Laze 12, tel. 65-725. (2833-MV-34) Z 750, registrirano do avgusta 1990, prodam. Alojz Modic, Verdun 15, Stopiče. (2829-MV-34) KADET 1,3, letnik 1980, prodam. Potočar, Gor. Vrhpolje 23, Šentjernej. (2836-MV-34) Z 101, staro 10 let, zamenjam za hrastovo in smrekovo hlodivno ali žagan les. Tel. (061) 852-030, zvečer. (P34-16MO) JUGO 45 A, karabamboliran, ugodno prodam. Ciril Može, Adamičeva 35, Novo mesto, tel. 43-790. (2839-MV-34) BMW 316, metalik modra, 31000 km, letnik 1987, ugodno prodam. Jože Osterman, Cesta brigad 35, Novo mesto, tel. 25-136. (P34-18MO)

051, 21-257, zvečer 23-659. (2867-MV-34)

ZASTAVO 101, letnik 1987, potrebno manjših kleparskih in ličarskih del, prodam. Tel. 49-488. (2868-MV-34)

LADO 1200, letnik 1987, prodam. Tel. 26-434. (P34-42MO)

Z 101 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 20-460. (P34-43MO)

Z 128, 11/87, temno rdeče barve, kovinska platišča, ugodno prodam. Tel. 57-169. (P34-44MO)

FIAT 126 P, junij 1985, prodam. Tel. (068) 26-274. (P34-47MO)

GOLF diesel, 1985, prodam. Adamičeva 9, Novo mesto, tel. 28-446. (P34-45MO)

VW PASSAT, letnik 1976, in ojačevalac Pioneer SA-760 2 x 50 W sinusne moči, poceni prodam. Gliha, Dol. Kamence 44, Novo mesto. (č.č.-MV-34)

JUGO 45 AX, oktober 1987, 41.000 km, prodam. Tel. (068) 82-569. (P34-48MO)

Z 750, letnik 1984, prodam. Alojz Avguštin, Hrib pri Orehu 8, Stopiče. (2876-MV-34)

Z 101, letnik 1986, prodam. Darko Trlep, Dol 14, Trebnje, tel. 44-509. (2875-MV-34)

GOLF JGL, letnik 1982, prodam. Bevc, Šmalčja vas 7, Šentjernej. (2877-MV-34)

Z 750, letnik 1982, prodam. Tel. 42-953. (2877-MV-34)

LADO 1300 caravan, letnik 1985, po ugodni ceni prodam. Cvelbar, Male Poljane 16, Skočjan. (2874-MV-34)

WOLKSVAGEN »ŠIROKO«, letnik 1977, prodam. Marko Štamcar, Obrh 16, Dolenjske Toplice, tel. (068) -65-506. (2872-MV-34)

126 P, maj 1987, 16000 km, ugodno prodam. Tomaž Barborič, Mačkovec 9, Novo mesto. (2873-MV-34)

R 4 GTL, 1984, prodam. Tel. (0608) 75-866. (2878-MV-34)

JUGO 55 A, 11000 km, letnik 1987, in Z 128, 31000 km, letnik 1986, prodam. Tel. 22-863. (P34-52MO)

JUGO 45, rdeče barve, letnik 1987, prodam. Telefon dopoldne od 7. do 14. ure (068) 58-254. (P34-51MO)

ETZ, letnik 1982, 1987 in 1986, s spopolnjenimi, ter jugo 45, 1987, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Novo mesto. (2879-MV-37)

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Andrej Kovačič, Vrh 10, 68310 Šentjernej. (2822-MV-34)

R-4 GLT, letnik 1984, prodam. Tel. 22-217. Osební avto HONDA PRELUDE in SIMCO 1300 6 GLS prodam. Tel. (068) 51-515. (P34-20MO)

Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Leopold Zabukošek, Stranska vas 14, Novo mesto, tel. 43-541. (P34-22MO)

prodam

KRAVO, staro 4 leta, brejo 7 mesecev, prodam. Slavko Poglavec, Gaj 6, Straža, telefon 86-132. (2880-PR-34)

BARVNI TV TOSHIBA ugodno prodam. Tel. 26-694. (2882-PR-34)

TELEVIZOR Gorenje, črno-beli, ugodno prodam. Tel. 28-706. (P34-69MO)

ZAMRZOVALNO OMARO (210 l) v garanciji prodam 30% ceneje. Prodaj tudi priključek za prikolico za FIAT 126. Tel. 24-433. (2886-PR-34)

BARVNI TV Grundig prodam. Tel. 23-230. (P34-61MO)

DVA KAVČA, dobro ohranjena, ugodno prodam. Branko Štanc, Mestne njive 6, Novo mesto. (2891-PR-34)

UGODNO prodam računalnik Commodore 64 in Spectrum 48 K z vso dodatno opremo ter električno kitaro EKO. Mehič, Nasjele Heroja Maroka 4, Sevnica, tel. (0608) 82-639, vsak dan. (P34-75MO)

BARVNI TV sprejemnik Iskra prodam. Tel. 44-294, popoldne. (P34-74MO)

PRODAJ otroški vozček Knokink kombinirani, otroško posteljo in zibelko, električno kitaro EKO-kopija Gibson. Tel. (0608) 70-461, popoldne. (P34-23MO)

BOJLER na drva za kopalnico, nov, prodam. Tel. 23-451. (P34-25MO)

PRODAJ diatonično harmoniko Melodija C, F, B in Yamaha 80 cross. Mirana Jarca 35, Novo mesto. (2848-PR-34)

BUKOVA DRVA in peč za centralno (staro) prodam. Tel. 22-063. (2858-PR-34)

ZAMRZOVALNO OMARO (310 l), staro dve leti, prodam. Tel. 26-239. (2861-PR-34)

BARVNI TV Gorenje, star 9 let, prodam. Tel. 24-535. (2870-PR-34)

ŠTEDILNIK Kuepperbusch, dobro ohranjen, in električni štedilnik prodam. Tel. 26-988. (2870-PR-34)

OBRAČALNIK za TV zelo ugodno prodam. Milan Kozole, Rečanj 20, Senovo. (P34-14MO)

razno

KUPIM dele za traktor Deutz, letnik 1960, pogonski mehanizem (diferencial) in prodam PARCELO za gradnjo hiše. Tel. 43-637. (2884-RA-34)

ZAMENJAM zdrav vinski hrastov sod cca 900 l za zdrav vinski hrastov sod 500 l. Vprašajte: Marija Glogovšek, Krško, Papirniška 18, telefon 0608 — 31-433, vsak dan po 21. uri. (č.č.-RA-34)

obvestila

OBVEŠČAM vse interese, ki bi se radi učili harmoniko, klavir in kitaro, naj se zglasijo na tel. 23-011, Slavko Rauch, Ragovo 2, Novo mesto. (2869-OB-34)

IZOLACIJE — SERVIS ZAMRZOVALNIKOV Viktor PAJEK, Ptujška cesta 89, Maribor

Generalno popravljamo in obnavljamo ohišja zamrzovalnih aparatov. Prihranite 50% elektrike, podaljšate kompresorju življenjsko dobo pa še garancijo dobite. Cene naših storitev se gibljejo od 1.100.000 do 1.850.000 din. Do novega leta bomo vsako strokovo nagradili s praktičnim darilom. Se priporočamo!

Slovenija
Moja dežela

ZAHVALA

Po dolgoletni bolezní me je v svojem 54. letu starosti zapustila draga žena

ZLATA MANCE

z Zagrebške 13

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem hišnemu svetu Zagrebška ulica 13, prijateljem in znancem iz Zagrebške 11 do 15 za vsestransko pomoč in skrb v času bolezní, bolnišnici v Novem mestu — nevrološkemu oddelku in Domu starejših občanov za skrb v času bolezní, kolektivu IMV za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremljanje na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Mož Davor Mance

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO
TOZD POSEBNA VOZILA

ponovno razpisuje po sklepu delavskega sveta TOZD TPV

JAVNO LICITACIJO ZA ODPRODAJO ODPISANIH OSNOVNIH SREDSTEV

Zap. št.	Naziv osnov. sredstva	Št.	Moč v KW	Izkl. cena št.
1.	Elektromotor »Rade Končar«	103292	5,2	1.100.000,—
2.	Elektromotor »Rade Končar«	374475	5,5	1.100.000,—
3.	Elektromotor »Rade Končar«	352255	1,1	500.000,—
4.	Elektromotor »Rade Končar«	—	5,5	1.100.000,—
5.	Elektromotor »Simens«			

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od mojega moža, brata in strica

MIRKA MODICA

iz Lobetove 32

se zahvaljujem vsem, ki ste se od njega poslovili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Še posebej hvala sosedom za vso pomoč, Elektru Novo mesto, kirurškemu oddelku bolnišnice v Novem mestu in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija in ostalo sorodstvo
Novo mesto, dne 16. 8. 1989

ZAHVALA

Ob nenadnem slovesu mojega dragega moža

IVANA GAZVODE

iz Straže

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se od njega poslovili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Zahvaljujem se dobrim sorodnikom in sosedom za denarno in ostalo pomoč. Še posebej se zahvaljujem dr. Dragici Dular, ki mi je pomagala v najtežjih trenutkih, ZB Straža za organizacijo pogreba, ZTP kurilnici Novo mesto, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, godbi na pihala Novoles in pecem za zapete žalostinke.

Žalujoči: žena Angela, brat Franjo z ženo Ljubico, nečaki, nečakinje in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

JOŽEFA KLOBUČAR

iz Gradca 80

Iskrena zahvala vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti in ji podarili vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom za pomoč, govornicami za poslovilne besede, pevkom za zapete žalostinke in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v srcih naših boš ostal.

ZAHVALA

V 32. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

VLADIMIR HORVAT

s Ceste herojev 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo tovarni zdravil KRKA TOZD IZOLACIJE in PE GOSTINSTVO Novo mesto za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se tudi pevskemu zboru za zapete žalostinke in godbi na pihala iz Tuhlja ter gospodu Lapu in patru Luku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ivanka, hčerka Danijela in ostalo sorodstvo

Ne morem iz zemlje kot drobna semena, da znova bi segli si v tople dlani. Ne morem, med nami je krsta lesena in grob je med nami, tišina prsti, le sveča ljubezni visoko gori.

ZAHVALA

V 28. letu starosti nas je tragično zapustil dragi mož, očka, sin, brat in stric

JANEZ JANEŽIČ

s Kristanove 34

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Predstavniku tovarne zdravil Krka in Jožetu Markeljcu se zahvaljujemo za poslovilne besede. Prav tako se zahvaljujemo tovarni zdravil Krka TOZD Izolacije in TOZD Zdravila, občini Brežice, PGE, Nuklearni elektrarni Krško za nesebično pomoč, duhovnikom pa za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Če bi te solza obudila, te ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša najdražja mama, babica in prababica

TEREZIJA LUZAR

rojena GORIŠEK,

iz Cerovega loga 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, podarili cvetje ter pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo govorniku Jožetu Zagorcu za poslovilne besede, gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter pevskemu zboru Orehovica. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni

Siva pločevina in cesta kriva zapeljala te je na drugi svet, tiha, nema je globina, kjer počivaš, očka, ti, a v naših srcih za vedno ostala bo praznina — sin Franci

VSPOMIN

17. avgusta je minilo leto, odkar je tragično preminil mož, oči, sin, brat, stric

FRANC OŠTIR

iz Krške vasi 7 a

Iskrena hvala vsem tistim, ki ste ga imeli radi, ki mu prinašate cvetje, prižigate sveče, stojite ob njegovem preranem grobu in z lepo mislijo počastite njegov spomin.

Vsi njegovi

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 11. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Jasmin Ile iz Krške vasi — Samija, Mateja Pajič s Senovega — Benjamina, Frančiška Bogolin iz Sp. Dul — Sandija, Vesna-Lucija Krčelič iz Brdovca — Martino, Zdenka Bogovič iz Armovega sela — Tadeja, Marjana Sokol iz Brežic — Elviro, Mojca Turk iz Globokega — Bojana, Valerija Marcen iz Krškega — Špelo, Irena Železnikar s Studenca — Polono, Pavica Geušič iz Cerja — Nikolo, Darinka Zerjav iz Brežic — Ivana, Katarina Sikošek iz Gor. Pirošice — Leona, Mojca Županc iz Pleterja — Aleksandro. Cestitamo!

- Vse, kar je v življenju lepega, je nemoralno, nezakonito ali pa redi. (Murphyjev zakon neizbežnosti)
- Če je dobro, tega ne delajo več. Če ti je prav, je grdo. Če ti je všeč, nimajo tvoje številke. Če ti je prav in všeč, je predrago. (Murphyjevi nakupovalni zakoni)
- Če se počutiš dobro, ne skrbi, bo že minilo. (Murphyjeva filozofija)

Zaprta vrata za otroke

Zaradi prostorske stiske v metliškem vrtcu po novem letu ne bodo več sprejemali otrok

METLIKA — Kakšen je šok staršev, ki iz vzgojnovarstvene organizacije (VVO) dobijo obvestilo, da njihov otrok ne bo sprejet v jasli ali vrtce, vedo najbolj tisti, ki so tako hladno prho že doživeli. In takšnih bo, kot vse kaže, v metliški občini vse več. Vsi tisti, ki so zaprosili za sprejem otroka po 1. januarju 1990, so že dobili negativen odgovor s pojasnilom, da v tukajšnji VVO do 1. septembra prihodnjega leta zaradi zasedenosti oddelkov ne sprejemajo več otrok. Izjemo bodo naredili le, če se bo izpraznilo katero mesto.

V VVO predvidevajo, da bo do prihodnjega septembra zavrženih okrog 30 otrok za jaslične oddelke, seveda pa sem ne štejejo otrok staršev, ki so zaposleni v metliški občini, živijo pa na Hrvaškem. Teh prošelj pa tudi ni malo. V VVO ob tem ne stojijo križem rok, ampak se trudijo, da bi čimbolj ublažili prostorsko stisko. Že nekaj časa po Metliki iščejo prostor za zunanjo malo šolo, saj bi tako lahko sprejeli v jasli 15 enoletnih otrok. Nekoliko čudno se sliši, da takšnega prostora v mestu ni. Res, da nekateri, kot na primer bivši mladinski klub, niso najbolj primerni, ponekod pa je šlo najbrž samo za princip lastnikov, kot na primer v gasilskem domu. Tako zunanja mala šola še vedno ostaja v vrtcu in s tem zaseda dragocen prostor, ki bi ga lahko uporabljali za malčke.

Seveda pa je pomanjkanje prostora v VVO družbeni in ne le problem vrtca. Kako pa lahko družba rešuje ta problem, zgovorno pove že to, da na skupnosti otroškega varstva ne uspejo zbrati dovolj denarja niti za svojo redno dejavnost, kaj šele, da bi ga namenili za razširitev vrtca. V sedmih mesecih letos so zbrali na tej skupnosti za 306 odst. več denarja kot v enakem obdobju lani, medtem ko so samo osebni dohodki v VVO višji za 390 odst., da o rasti cen drugih materialnih izdatkov niti ne izgubljamo besed. Povrh vsega se je pri-

spevna stopnja za ta sis v letošnjem letu znižala, na račun občinskega programa pa je šla tudi povečana stopnja za republiški program. Glede na vse to ne vidijo na skupnosti otroškega varstva rešitve za otroke, ki bodo do septembra prihodnje leto odklonjeni v vrtcu. Vsaj v družbenem varstvu je ni.

Del naše družbe je tudi izvršni svet, na katerem pa zatrjujejo, da otroško varstvo ni samo njihov problem. Ni jim razumljivo, zakaj jim VVO in skupnost otroškega varstva nočejo ali ne znajo posredovati nekoliko dolgoročnejših potreb po varstvu otrok. Medtem ko v VVO zatrjujejo, da ne morejo napovedati, v kateri držini se bodo čez leto ali pet še odločili za naraščaj, so na izvršnem svetu prepričani, da bi se dalo izračunati vsaj približne podatke, saj obstajajo demografske zakonitosti. Šele na podlagi teh podatkov bi se na izvršnem svetu lahko odločili, ali bi se splačalo dograditi vrtce ali pa se bo tudi v Metliki čez nekaj let zgodilo to, kar je v večjih slovenskih mestih že običaj: da vrtci ostajajo prazni.

Toda staršev, ki so danes z malčki ostali pred zaprtimi vrati vrtca, gotovo ne zanima, kako bo čez nekaj let, ko bodo njihovi otroci že odrasli, ampak se sprašujejo, kam z naraščanjem danes. Pričakujejo odgovor, ki bo pravi odgovor, ne izmikanje.

M. BEZEK-JAKŠE

Brežiški dom učencev, ki to ni

Le četrtno postelj zasedejo dijaki

BREŽICE — Dom učencev Brežice so pred leti zgradili za 240 dijakov, danes pa bi kar težko šlo reči, da sploh za sluzi svoje ime. V lanskem šolskem letu je v njem bivalo samo 62 dijakov, za letos pa jih pričakujejo še manj. V domu bodo stanovali pretežno tisti, ki so v njem bivali že preteklo šolsko leto.

Uprava doma se mora znajti, kakor se pač da. Za eno celo nadstropje prostora so dali v najem različnim organizacijam, ki so si v sobah uredile pisarne. V učilnici imajo sejnjo sobo družbenopolitičnih organizacij, v trim kabinetu pa seje, konference, okrogle mize, javne razprave itd. Tudi kuhinja se rešuje tako, da razen za stanovalce doma kuha še za bližnjo šolo in za delavce.

Kljub vsemu ostaja v domu okrog 130 ležišč, ki niso stalno zasedena. Nekaj od teh jih v zimskih mesecih zapolnijo dijaki iz oddaljenih krajev, ki zaradi oddaljenosti in slabih avtobusnih zvez ne morejo drugače v šolo. Ostale proste prostore popolnijo v času generalnega remonta v Nuklearni elektrarni Krško, saj delavci pri njih prenočujejo tudi do dveh mesecev. Sicer pa sprejemajo tudi turistične skupine, pogosto so to avtobusi šolskih otrok.

V upravi Doma učencev Brežice zanekrat še nimajo kake trajne rešitve nezasedenosti ležišč. Vsekakor so prepričani, da določeni učenci nujno potrebujejo možnost bivanja v domu. Doklej bo še moč životariiti z občasnimi zasedenostjo, pa bo pokazal čas.

B. D.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša mama, babica, prababica, sestra in teta

MARIJA ŠIKONJA

iz Tribuč

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni DARINKI PRIJANOVIČ za poslovilne besede, DO BETI Metlika, DO BELT Črnomelj, IMV Črnomelj, godbi in g. župniku za tolažilne besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoči: hčerke in sinova z družinami, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 57. letu starosti zapustil naš dragi

JOŽE ŠUŠTAR

iz Metlike, Župančičeva 10

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala zdravstvenemu osebju nevrološko-intenzivnega oddelka UKC Ljubljana in dr. Mlačku za lajšanje bolečin, delavcem in upokojencem Novoteksa, TOZD Predilnica Metlika, DO Beti, govornikom Mirku Čadoniču, Jožetu Matjašiču in Vladu Udovču za poslovilne besede, g. proštu za lepo opravljeni obred, cerkvenemu pevskemu zboru in godbi. Posebej se zahvaljujemo LD Gradac in njenemu predsedniku Vidu Kambiču za vso pomoč, pobrateni LD Žakanje, LD Metlika in prijateljem lovcem iz Italije. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

FRANC KOŠIR

NOB je bilo toliko, da bi Košir o njih lahko napisal debelo knjigo. Med vojno se je izšolal za radiotelegrafista, zato je bila po osvoboditvi njegova prva služba v PTT direkciji v Ljubljani. Njegova želja je bila, da se vrne v rodno Belo krajino. Uresničila se mu je, pa je moral že leta 1948 na oblastni komite v Ljubljano. Tam je bilo takrat zaposlenih sedem ljudi, leto pozneje pa stokrat več. Ko je komite razpadel, je Košir zopet postal predsednik črnomaljskega okraja. Leta 1962 pa drugi direktor semiške Iskre.

Četudi se je njegovo službovanje v Iskri pričelo na dan mrtvih, pa je bilo v njegovem vodenju kaj malo dogodkov, ki bi tudi celo malo simbolično spominjali na ta dan. Ko je prišel v Iskro, je bilo v njej zaposlenih 239 delavcev, ko je po 12 letih iz nje odšel v pokoj, pa petkrat več. Že nekaj mesecev po Koširjevem prihodu je postala Iskra samostojna, razširila so proizvodnjo, hkrati pa je tovarna prinesla boljše življenje v reven semiški konec. »V začetku so ljudje postrani in z nezaupanjem gledali na Iskro, pojavile so se govornice, da bomo le pokvarili ženske. A so kmalu spoznali, da so v zmoti in da je življenje v njihovem kraju odvisno od uspehov ali neuspehov v tovarni,« je zdaj zadovoljen Košir.

Čeprav so Koširju po upokojitvi zdravniki nepestrano svetovali, da mora izpreči delo in več časa posvetiti sam sebi, jih ni dosti poslušal. K počitku ga je sedaj prisilila bolezen, pravega miru pa še vedno nima. Disciplin, ki ji je bil zvest vse življenje, da drži še danes. Četudi težko hođi, vsak dan telovadi in gre na sprehod. Pa v knjižnico, kjer so marsikdaj že v zadregi, ker težko najdejo knjigo, ki je Košir še ni prebral. Po šest jih prebere vsak teden. Njegov komentar ob vsakodnevem spremljanju dogodkov v naši domovini pa je kraček: »Če bi se tisti moji borci, ki so kot prvi Belokranjci padli na Gornjih Lazah, spet vrnili v življenje, bi bili razočarani. Za to, kar je danes v Jugoslaviji, se niso borili.«

M. BEZEK-JAKŠE

Domov se je torej vrnil, ko je že divjala vojna vihra, že na poti k stricu v Semiču pa so mu sporočili, da ga iščejo orožniki. Ko je tudi skrivališče v Semiču postalo prevroče, se je avgusta 1941 podal tudi v partizane. Dogodkov v

Nič več skrivnosten sveti Jakob

Presenetljiva odkritja restavratorev v podružnični cerkvi sv. Jakoba v Naklem — Kdo je avtor mojstrskih srednjeveških fresk v prezbiteriju?

NAKLO PRI ČRNOMLJU — O se pred nedavnim malo znani cerkvi sv. Jakoba v Naklem in freskah vrhunske kvalitete, ki so jih v njej odkrili, smo v našem časopisu pisali pretekli mesec. Potem ko so opravili najpomembnejše restavratsko delo v prezbiteriju, je črnomaljska kulturna skupnost pripravila predstavitev srednjeveških fresk in potek odkrivanja, ki si jo je v tork predpretekli teden ogledalo veliko ljubiteljev umetnosti iz vse Bele krajine.

To, kar so odkrili v nakelski cerkvi, preseneča celo strokovnjake, saj srednjeveške freske iz sredine 15. stoletja sodijo v sam vrh slovenske kulturne dediščine. Kdo je avtor motivov, ki so naslikani z izredno veščo roko, in od kod je prišel, še ne vedo, skoraj gotovo pa ga je povabil zakonski par, naslikan ob svetniških figurah, sicer pa obleden v obleke tedanjega časa. Očitno sta bila donatorja bogataša, ki sta lahko plačala delo dobrega umetnika, prav to, da so poleg svetniških tudi posvetne figure, pa je v slovenskem slikarstvu redki primer. Da bodo razvozlati uganke o imenu avtorja, bo gotovo potrebno še veliko raziskovanj, odgovora pa skoraj zagotovo ne bodo dobili v Beli krajini, saj so edine poslikave iz tega obdobja v deželi ob Kolpi le še pri Treh farah, pa

še tu so ohranjeni le fragmenti. Sicer pa so si obiskovalci lahko ogledali dobro ohranjene freske angelov, ki nosijo simbole Kristusovega trpljenja, svetniške figure, križanje.

Da so lahko prišli do vsega tega bogastva, je bila potrebna velika potrpežljivost, saj je restavratsko delo — po besedah Marka Butine iz Restavratskega centra Slovenije — počasno, natančno in dolgotrajno. Ker so cerkev pozneje predelovali in jo tudi nanovo poslikali, je bilo najprej potrebno odstraniti naknadne beleže. In da ne bi poznejše poslikave popolnoma uničili, so se odločili, da bodo eno od fresk Franca Blaznika, ki je nastala konec preteklega stoletja, sneli. Odločili so se za kronanje na Oljski gori, tako da bo znanec ohranjen tudi del poslikave, ki je motivno sledila prvotni, čeprav Blaznik po kvaliteti ni dosegel neznanega mojstra. Žal so zaradi predelav nekaj fresk uničili gradbeniki, nekaj pa tudi vlaga, vendar so restavratorev obljubili, da bodo rešili vse, kar se še da rešiti: Ponosni so, da so odkrili tudi delčke stekla prvotne

zasteklitve podružnične cerkvice, na osnovi katerih je že sedaj moč sklepati, da sodijo poslikave v sam vrh slovenske likovne umetnosti.

M. BEZEK-JAKŠE

MAJHNA CERKEV Z BOGATO DEDIŠČINO — Kot sta na predstavitvi fresk v nakelski cerkvi povedala Marinka Dražumerič iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta in Marko Butina iz Restavratskega centra Slovenije, so prav podružnične cerkve navadno bogate s poslikavo, ker je bilo v njih manj možnosti za predelavo. To se je pokazalo tudi v cerkvi sv. Jakoba, kjer so si Belokranjci z zanimanjem ogledali freske neznanega mojstra iz 15. stol. in tudi tisto Franceta Blaznika s konca preteklega stoletja, ki so jo sneli s stene. (Foto: M. B.-J.)

GOZDARSKA NOČ VENDARLE BO

DOLENJSKE TOPLICE

Gozdarska noč, ki je konec junija odpadla zaradi slabega vremena, bila naj bi uvodna prireditev v Srečanje v moji deželi, bo v soboto, 2. septembra. Tako so sklenili organizator Zdravilišče Dolenjske Toplice in gozdarji iz Podturna in Črmošnjic, ki sodelujejo na prireditvi. Prireditve bo na gozdni jasi ob 17. uri, vsebina pa je podobna, kot je bila že predvidena junija: gozdarska kopa, prikaz gozdarskega orodja in veščin, šaljive gozdarske igre, prikaz izdelave skodel pa seveda kulturnozabavni program s folkloro in plesom, moč bo poskusiti stare domače jedi pa lovski golaši in še bi lahko naštevali. Dolenjska turistična zveza bo v okviru gozdarske noči v osnovni šoli Dolenjske Toplice priredila razstavo Gozd, gobe, cvetje. Razstava bo odprta v soboto, 2. septembra, ob 9.30 do 20. ure in v nedeljo, 3. septembra, ob 8. do 20. ure.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Tradicionalni ribniški sejem bo 3. septembra

Priprave v teku — Pokrovitelj Dom Ljubljana

RIBNICA — Tradicionalni ribniški sejem suhe robe, lončarstva in obrti bo letos v nedeljo, 3. septembra. Minuli teden so se dokončno dogovorili, da bo pokrovitelj prireditve podjetje DOM Ljubljana, ki bo na sejmu postavilo pet stojnic svojih kooperantov — izdelovalcev predmetov domače obrti iz Ribniške doline.

Podpredsednik ribniškega turističnega društva Andrej Klemenc je povedal, da se organizatorji trudijo, da bi privabili čimveč izdelovalcev suhe robe in drugih predmetov domače obrti. Sejem bo potekal podobno kot vsa minula leta, začel se bo s paradi in slavnostno otvoritvijo. Že po tradiciji bodo pripravili razstave ali vsaj svoje štante gobarji, lovci, ribiči, gasilci in drugi.

Dogovorili so se, da bo kulturni hram Miklova hiša sejma dobil vsaj streho. Začetek obnovitvenih del na znameniti Johanovi hiši bodo prestavili iz avgusta v september, da ne bi Ribnica prav za sejem dobila še dodatnega ozkega grla.

J. P.

OTOŠKI TURISTIČNI UTRIP ŠE TRAJA

OTOČEC — Hotel Grad Otočec nadaljuje s prireditvami in akcijami za popestritev poletja. Tako še traja tamkajšnja reklamna akcija karlovske pivovarne »vasko četrt pivo zastoj«. Veliko zrebanje bogatih nagrad v okviru te akcije bo v soboto, 9. septembra, v motelski restavraciji. Tudi to nedeljo bodo hotelski delavci ponudili obiskovalcem živžav na terasi, ki so ga veseli zlasti malčki. Ti se bodo lahko po 16. uri posladkali s sladoledom, povzpeli na ponjia in zabavali z ansambлом Miss Dior, ki za odrasle igra vsak večer razen ob ponedeljkih. V avli Garnija so še na ogled akvareli Janeza Ošabna. Ob tej ponudbi so obiskovalcem Otočca na voljo tudi plavalni bazen, savna in masaža v Garniju ter čolnarjenje po Krki. Ljubitelji konj lahko gredo na izlet s konji ali pa obiščejo šolo jahanja.

Mišja mrzlica tudi na Dolenjskem

Prvi primer bolezn je leta 1984, doslej pa skupno 10 — Tudi smrtna žrtev — Kako se varujemo pred okužbo, govori za naš list dr. Albin Pečaver

NOVO MESTO — Vse pogosteje beremo in slišimo o epidemiji mišje kuge ali mišje mrzlice. Poročila o obolelih in žrtvah te virusne bolezni prihajajo predvsem iz Črne gore, Bosne in Hercegovine ter južne Srbije. Primeri se odkrili tudi v Sloveniji, predvsem na Dolenjskem in v Pomurju.

S spremljanjem te bolezni se pri nas ubada Zavod za socialno medicino in higieno iz Novega mesta. Po besedah njegovega direktorja dr. Albina Pečavera pojav te bolezni na Dolenjskem ni nič novega. V Novem mestu so prvega okuženega odkrili že leta 1984. V tem času, do danes, je v vseh starih dolenjskih občinah za mišjo mrzlico zbolelo 10 občanov, starih od 25 do 50 let. V občini Črnomelj so odkrili tri bolnike, v Metliki (Gradac), enega v Trebnjem

(Zagorica, Dobrič, Mirna) tri bolnike, v občini Novo mesto pa tudi tri okužene, med katerimi je eden lani tudi umrl. Trenutno je v novomeški bolnišnici le en bolnik, ki se zdravi za to boleznijo.

prečevanje te bolezni. Samo lani so delavci Vojno-medicinske akademije iz Beograda na okuženem območju Dolenjske in Bele krajine polovili in pregledali prek sto miši in med njimi odkri-

li deset in več okuženih z virusom mišje kuge. Res je, da je vse miši nemogoče poloviti in pregledati, okužbe se lahko obranimo le z redno higieno, umivanjem po vsakem delu na polju ali drugem stiku z naravo. »Veliko bi koristila tudi deratizacija, ki je v novomeški občini zadnja leta ne jemljejo več tako resno, saj jo opravljajo v zmanjšanem obsegu in le enkrat na leto. Za preventivno očitno vedno manjka denarja, ko je bolezen tu, pa je največkrat neprepozno,« pripominja dr. Albin Pečaver.

V novomeškem Zavodu za socialno medicino in higieno so v zadnjih letih naredili že precej za odkrivanje in pre-

Obraz za film

Mojca Hotko kot najboljši filmski obraz potuje v Rim

NOVO MESTO — Dvajsetletna Mojca Hotko z Žibertovega hriba v Novem mestu je bila na tekmovanju prve dni avgusta izbrana za obraz za film. Prireditev, kjer so jo izbrali, je bila v znanem turističnem kampu Šobec na Gorenjskem.

Še nikoli se niso udeležila lepotev in drugih podobnih tekmovalj. Brat Iztok in fant Tomaž sta me ponesla in fotografije sem poslala na razpis revije Stop in turistične agencije Klas iz Ljubljane. Izbrali so me med 86 kandidatkami. Dvajset so nas poklicali pred stroge oči žirije in petnajst nas je ostalo za finalno prireditev v Šobcu. Prav nič izkušenj o obnašanju na takšnem tekmovalju nisem imela. Tik pred odhodom na oder smo se učili hoje, ličenja in drugega. Na koncu nas je na odru ostalo le šest. Izbrali so me za prvi obraz, miss Slovenije Anka Kocmur pa je bila šele tretja,« je povedala simpatična Mojca, ki bi rada pokukala tudi v svet mode, filma in drugega. Sedaj jo čaka Rim. Tam se bo med 10. in 15. septembrom srečala s tekmicami, ki so bile izbrane na italijanskih tekmovaljih za izbor obraza za film. Mojca je film že od nekdaj privlačil, doslej je kot statiska že grala v dveh slovenskih in enem ameriškem filmu.

Sicer pa Mojca ne bo pozabila na študij na ekonomski fakulteti, kjer sedaj obiskuje prvi letnik.

J. P.

SREČANJE HARMONIKARJEV V ZABUKOVJU

ZABUKOVJE — V soboto, 26. avgusta, ob 15. uri bo v Zabukovju pri lovski koči srečanje harmonikarjev, ki ga prireja Kulturno prosvetno društvo Alojz Kolman — Marok. Organizator bo pripravil tudi razstavo ljudskih instrumentov. Za zabavo bo poskrbel ansambel Vihar.

ROMEO V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ — Jutri ob 21. uri bo nastopil v diskoteki Grad v Črnomlju ansambel Romeo, ki ta hip sodi gotovo med najbolj priljubljene skupine s tovrstno glasbo.

MARTIN KRPAN NA LOKI

NOVO MESTO — Jutri ob 20. uri bo nastopila v Novem mestu na Loki skupina Martin Krpan. Koncert znanih glasbenikov, ki bodo z omejenim nastopom popestrili bližajoči se začetek novega šolskega leta, organizira OK ZSMS Novo mesto.

GREH JE SKRIVATI

KOČEVJE — V ponedeljek, 14. avgusta, je zasebnica Milena Selan ponovno odprla svoj prenovljeni butik »Zaba«. Novost butika sta tudi izložba v eni izmed njiju seksi ženske opole, si ga je ena izmed kočevskih upokojencev najprej temeljito ogledala, potem pa jala udeležencem otvoritve: »Povevam, da je greh tako lepo perilo skrivati pod krilom!«

V NEDELJO SEJEM

NOVO MESTO — V nedeljo, 10. avgusta, bo od 9. do 12. ure pred Spornim dvorano sejem malih živali. Ker se pojavlja nevarna kunčja bolezen, tokrat kuncev na sejmu ne bodo prodajali.

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagradi Studia D za ta teden dodelil MARTINI ZUPANČIČ iz Podlope in JOŽICI MADEN iz Ivančine Gorice. Lestvica za ta teden je takšna:

- (1) Casa sreče — TONI VERDERBER
- (2) Kadar si sam — TOPLAR
- (3) Vračam se k materi zemlji — ANSAMBEL B. KLAVŽARJA
- (4) Več ne bom čakala — HENČEK
- (5) Če ženka krega te — SLOVENIJA
- (6) Polka ples je za Slovenca — LIPA
- (7) Sestavljena polka — KARLI GRADIŠNIK
- (8) Pozabi skrbi — ANSAMBEL B. KOVAČICA
- (9) Za naše prijatelje — ANSAMBEL V. MUZIČIČA
- (10) Piši mi — SLOVENSKI MUZIKANTJE

Predlog: Ti boš pozabil — ANSAMBEL M. KAPŠA

Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68060 Novo mesto

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

- (1) Lorelei — POGUES
- (2) Have I told you lately — VAM MORRISON
- (3) Nothing ever happens — DEL AMITRI
- (4) Everybody knows — WASHINGTON SQUARES
- (5) How bad do you want it — DON HENLEY
- (6) Writing on the wall — ONE 2 MANY
- (7) Bible and gun — JASON & THE SCORCHERS
- (8) Love units — WIN
- (9) King of the New York Street — DION
- (10) Under the god — TIN MACHINE

NE VEM, KOGA NAJ MRZIM

Vseskozi berem in poslušam, da se ljudje mrzimo med seboj. Slovenci da smo zoper Srbe, ti so proti Siptarjem in Makedoncem, Albanci da ogrožajo Srbe in Črnogorce, Črnogorci imajo nekaj proti Vojvodincem, Hrvati proti Srbom, Srbi proti Hrvatom. In tako naprej in tako dalje.

V krog mržnje bi radi potegnili tudi mene. Toda, lepo vas prosim, kako naj mrzim Hrvate? Predsednik izvršnega sveta skupščine Repičeva draga, kjer prebivam, delam in živim, je Hrvat. Naj ga mrzim?

Predsednik skupščine občine Repičeva draga je Srb. Naj mrzim njega? Direktor Hitrokal, kamor se vedno zatečem po dobičke za srečelov,

je Makedonec. Naj ga mrzim?

Šef notranje uprave v Repičevi dragi, tej najmanjši občini celotne Repičevine, je Črnogorec. Skupaj hodiva loviti rabe v Zeleno reko. Če ujamem večji kos, ga da meni. Nepošteno in nespametno bi ga bilo mrziti.

Naj mrzim Nuhija, Siptarja, ki prodaja zelenjavo pri repiški avtoobistvi postaji? Še ne sedemletni hčerki Jasmini je naročil, da mi mora vedno postreči z najboljšim sadjem in z najsočnejšimi lubenicami. »Ta stric je učitelj pa še v časopise piše,« ji je zažugal.

Da stanujem v bloku, je nepomembno, morda pa bo zanimivo to, da biva tu tako Bosanci kot Slovenci, da, celo družino Romov imamo v pri-

tiščju. Janez, Suljev sin, se igra z mojimi sinom. Skupaj sta od jutra do večera, sponjoata si igrače, vozita se z istim kolesom. Janez je lepo vzgojen otrok, je tovariški in pozoren. Je Bosanec. Če bi še tako iskal vzrok, da ga našenem iz stanovanja ali da mu prisolim zausnično, ga ne bi našel.

Z ženo rada zaideva v gostilno Pri razbiti buči. Dolga leta nisem niti pomislil, da je lastnik lepo urejenega lokala Srb. Pri razbiti buči imajo dobro hrano, še boljše pijačo, in kar je najvažnejše: prijazni so. Čika Jovo naju pozdravi z besedami: »Došli su moji Kranjci, pripravite najboljšo mizu.« Nikoli mi ni prišlo niti na kraj pameti, da bi mu rekel žal besedo, kaj šele, da

bi ga mrzil...

Repičeva draga je tik ob hrvaški meji. Še dobro, da je, sicer ob nedeljah Repičani ne bi imeli kam v trgovino, kajti repiške trgovine so ob nedeljah zaprte. Pa ne samo to: hrvaški otroci hodijo v repiško osnovno šolo in obratno. Pa nikjer nikakršne mržnje...

Ob vseh mržnjah, ki naj bi bile med nami samo zato, ker je nekdo Slovenec, Hrvat, Srb, Makedonec, Albanec ali Črnogorec, bom dobil kompleks, ker na tej osnovi nikogar ne mrzim. O, pač. Vsak trenutek bom pričel mrziti tiste, ki me prepričujejo, da se moramo med seboj mrziti.

TONI GAŠPERIČ